

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Josef Strachoně

**Soudní přezkum rozhodnutí valné hromady
obchodní korporace**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Holčapek, Ph.D.

Katedra: Katedra občanského práva (22-KOP)

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 28.03.2024

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 232 927 znaků včetně mezer.

V Praze dne 28. 3. 2024

Josef Strachoně

Poděkování:

Diplomová práce představuje jednu z mála možností, jak snad trvalejším způsobem poděkovat všem, kteří mne provázeli a podporovali jak v mém studijním snažení, tak v životě. Případnému čtenáři mé práce tak sděluji, že je těmito řádky a prací samotnou vyjadřuji svůj díky mému konzultantovi, bez jehož kritických připomínek vzešlých v rámci konzultací by práce sama jen těžko měla tuto podobu. Stejně tak ale chci poděkovat svojí mamince a svému dobrému příteli Gerhardu Schrötterovi, díky nimž jsem mohl absolvovat svá studia a rovněž tak i svým spolužákům a přátelům, které mi život přinesl a díky nimž mi studijní čas plynul příjemněji než bez nich. Všem zmiňovaným pak zvláště děkuji za jejich čas a pomoc ve chvílích, kdy jsem to potřeboval.

Obsah

Úvod.....	5
1. Valná hromada obchodní korporace a její význam pro řízení obchodní korporace.....	7
1.1. Valná hromada obchodní korporace a její právní povaha	7
1.2. Svolání a jednání valné hromady obchodní korporace.....	8
2. Rozhodnutí valné hromady obchodní korporace.....	11
2.1. Usnesení valné hromady a jeho povaha.....	11
2.2. Platnost a účinnost usnesení valné hromady.....	13
2.3. Neplatnost usnesení valné hromady.....	14
2.4. Nicotnost usnesení valné hromady.....	20
2.5. Protest proti rozhodnutí valné hromady.....	24
3. Soudní přezkum rozhodnutí valné hromady.....	32
3.1. Obecná východiska k povaze řízení	32
3.2. Vymezení předmětu řízení.....	36
3.3. Nesporná řízení soudní podle ZŘS	37
4. Soudní přezkum rozhodnutí valné hromady v nesporném řízení.....	40
4.1. Obecná východiska zahájení řízení.....	40
4.2. Zahájení řízení a procesní podmínky.....	42
4.3. Účastníci a jejich způsobilost účastnit se řízení.....	46
4.4. Účast státního zastupitelství.....	55
4.5. Průběh řízení a dokazování	58
4.6. Rozhodnutí a opravné prostředky	66
5. Přezkum vad rozhodnutí valné hromady v rejstříkovém řízení.....	68
5.1. Obecná východiska k přezkumu vad rozhodnutí valné hromady v rejstříkovém řízení... ..	68
5.2. Formální a věcný přezkum v rejstříkové řízení ve vztahu k vadám rozhodnutí valné hromady.....	69
Závěr.....	75
Seznam zkratk.....	77
Seznam použitých zdrojů.....	78
Seznam právních předpisů.....	86
Název diplomové práce v českém jazyce, abstrakt v českém jazyce a klíčová slova v českém jazyce.....	88
Název diplomové práce v anglickém jazyce, abstrakt v anglickém jazyce a klíčová slova v anglickém jazyce	89

Úvod

Volbu tématu mé diplomové práce ovlivnila skutečnost, že rozhodnutí orgánu obchodní korporace vyvolávají velké množství otázek, a to jak v rovině hmotněprávní, tak v rovině procesněprávní. Pozornost na sebe poutají především kapitálové společnosti a jejich valné hromady, neboť usnesení valných hromad obchodních společností, která představují zásadní rozhodnutí společnosti, ovlivňují jak jejich podnikatelský život, tak i jejich majetkovou a vlastnickou strukturu. Mohou být tedy nejen sporným momentem života společnosti, zejména v případě názorových střetů mezi společníky či akcionáři, ale stejně tak mohou být stižena i vadou, neboť žádné lidské chování a rozhodování nemůže být nikdy bez rizika chyb, vad a omylů, stejně jako zlé vůle. Tyto momenty vad, které pokud jsou skutečně závažné, mohou vést až k soudním konstatování jejich neplatnosti, jako možného prostředku obrany před nimi. Soudní přezkum rozhodnutí statutárních a kontrolních orgánů obchodních korporací přitom není v praxi zdaleka tak častý jako přezkum rozhodnutí orgánu nejvyššího. Do přijetí zákona č. 90/2012 Sb. o obchodních korporacích, byla možnost vyslovení neplatnosti rozhodnutí těchto orgánů dokonce dovozována pouze judikaturou bez podkladu v textu zákona.¹

Aby záměru práce bylo dosaženo, považuji za nezbytné, byť pokud možno co nejstručněji, vyjít z hmotněprávní materie a věnovat pozornost jak valné hromadě jako takové a její právní povaze, ale otázkám svolání a jednání valné hromady, které jsou častými momenty „procedurálních“ důvodů rozhodnutí o neplatnosti usnesení valné hromady. Navazující kapitola věnuje pozornost samotnému rozhodnutí valné hromady obchodní korporace, kdy jsem považoval za nezbytné pokračovat vymezením obsahu usnesení valné hromady a jeho povahy, jeho platnosti a účinnosti, neplatnosti a nicotnosti usnesení valné hromady a zejména protest proti rozhodnutí valné hromady, neboť bez základního pojmenování těchto institutů a procesního nástroje, lze jen těžko danou problematiku uchopit. Naopak nepovažoval jsem za nezbytné věnovat pozornost předchozí právní úpravě, popř. věnovat pozornost marginálním momentům soudních sporů probíhajících u kapitálových společnostech v režimu sporného civilního řízení. Dílem proto, že v ryzí podobě tyto spory nemají se soudním přezkumem platnosti, nebo spíše neplatnosti usnesení valné hromady moc společného, ale stejně tak i proto, že z ryze právně pozitivistického pohledu je to, s ohledem na platnou právní úpravu fakticky zbytečné. Řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu obchodní korporace patří v poměrech účinné právní úpravy mezi řízení nesporná. Proto

---

¹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 6. 2005, sp. zn. 29 Odo 442/2004.

jedním z cílů této práce bylo, kromě snahy o komplexní zpracování tematiky v míře omezené rozsahem diplomové práce, byla i snaha o analýzy konkrétních zásad a institutů této formy civilního řízení, včetně jejího dopadu na řízení o vyslovení neplatnosti orgánu obchodní korporace. Jednou z pracovních metod užitých v této diplomové práci je metoda srovnávací, kdy instituty českého civilního procesního jsou srovnávány především s německými a rakouskými, popř. slovenskými civilními procesními instituty. Tento krok logicky vyplývá z historických spojitostí práva i právní vědy, které české, německé, rakouské a slovenské právní prostředí spojují, neboť v rámci středoevropského právního prostředí stojí na obdobných koncepčních základech a principech. České a zejména rakouské právní prostředí pojí i dlouhé období společné právní úpravy, což platí i pro oblast nesporného řízení, přičemž i v rámci nedávné rekodifikace soukromého práva, se česká právní úprava výrazně inspirovala jak německou, tak i rakouskou hmotněprávní úpravou, se kterou pak v procesní rovině souvisí právě i úprava nesporného řízení. Při zpracování diplomové práce byla užitá taktéž metoda analýzy a syntézy, a stejně tak i metoda srovnávací, pomocí které je u posuzovaných řízení (umožňuje-li to úprava dané materie) srovnávána česká právní úprava nesporného řízení s německou a rakouskou právní úpravou nesporného řízení, a to zejména v ezích stanovených charakteristických znaků nesporného řízení. V nesporném řízení jsou projednávány ty záležitosti, které nevyhovují konceptu dvou procesních stran v kontradiktorním postavení aplikovaného ve sporném řízení, zejména proto, že chybí odpůrce, nebo z toho důvodu, že v řízení vystupuje více účastníků, kteří nejsou v pozici dvou vzájemných odpůrců a kteří mohou, ale nemusí v řízení uplatňovat rozdílné zájmy, přičemž každý účastník má samostatné na jiném účastníkovi nezávislé postavení, ačkoliv i mezi nimi v rámci nesporného řízení může docházet ke sporům. V nesporném řízení je tak ze svého podstaty vyloučeno společenství i hlavní a vedlejší intervence.

Přestože práce sama je, nebo měla by být, povahy procesněprávní, není možné podle mého názoru ignorovat skutečnost, že výchozí momenty spojené s neplatností usnesení valných hromad obchodních společností spočívají v rovině právní úpravy hmotněprávní. Ostatně nelze nevidět, jak problematická je ve vztahu k diferenciaci nesporného řízení i rozmanitost samotné materie nesporného řízení, které je na rozdíl od řízení sporného více spjata s hmotným právem, kdy i otázka účinků (z hlediska konstitutivní či deklaratorní povahy) soudního rozhodnutí vychází především z hmotněprávní úpravy. Z tohoto důvodu také úvodní části práce proto věnují samostatnou pozornost právě otázkám právní povahy valné hromady obchodní korporace a jejího usnesení, stejně jako vymezení v úvahu přicházejících důvodů neplatnosti a nicotnosti usnesení valné hromady, jako nezbytného výkladového východiska zpracovávaného tématu.

1. Valná hromada obchodní korporace a její význam pro řízení obchodní korporace

1.1. Valná hromada obchodní korporace a její právní povaha

Valná hromada prezentuje jediný zákonný skupinový institut, v němž, jak zdůrazňuje Pokorná, je společníkům (akcionářům) dána možnost ovlivňovat, usměrňovat a určovat chod společnosti či dozorovat její řízení. Právě v existenci a působnosti valné hromady se za trvání společnosti odráží skutečnost jejího vzniku na základě svobodných a dobrovolných projevů vůle zakladatelů této společnosti.² Podle § 44 odst. 1 ZOK je valná hromada nejvyšším orgánem kapitálových společností, tj. společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti a evropské společnosti.³ Samotnou úpravu valné hromady jako takové obsahují pak jednotlivá ustanovení týkající se právě jednotlivých společností. Valná hromada s.r.o. je upravena v § 167 a násl. ZOK a valná hromada a.s. pak v ustanovení § 398 a násl. ZOK. Na valné hromadě se rozhoduje o nejpodstatnějších záležitostech společnosti (o schválení účetní závěrky, o volbě a odvolání členů orgánů společnosti, o změnách společenské smlouvy či stanov, o změnách výše základního kapitálu, o zrušení společnosti apod.) Jak uvádí Závodský, postavení valné hromady jakožto obligatorního orgánu akciové společnosti v Německu i v Rakousku definují shodně znějící obecné uvádějící paragrafy 102 rakouského AktG a 118 německého AktG: Zatímco německý akciový zákon, podobně jako český obchodní zákoník, volí cestu demonstrativního výčtu v rámci jednoho paragrafu (§ 119), v rakouském akciovém zákoně bychom takovou koncentraci hledali marně a pravomoci jsou rozesety v jednotlivých paragrafech.⁴ Valná hromada jako jeden ze dvou obligatorně zřizovaných orgánů kapitálových společností (vyjma tzv. jednočlenné společnosti jejíž úprava je obsažena v ust. § 11 a § 12 ZOK) podle znění § 151 odst. 1 OZ zákonem předvídaným způsobem a v jeho mezích (na jeho základě vymezené působnosti) působnosti rozhoduje za společnost a tím nahrazují, resp. spíše vyjadřují její vůli.⁵ Z právní úpravy tudíž vyplývá, že valná hromada je kolektivním orgánem per definitionem a rozhoduje tedy kolektivně dle obecné úpravy rozhodování ve sboru podřízené znění příslušných ustanovení OZ. Závodský v tomto ohledu cituje starší nauku, podle níž z této „pluralitní“ podstaty vychází také teorie, když z ní terminologicky

---

² POKORNÁ, J.: Několik úvah k právní povaze usnesení valné hromady. Právní rozhledy, 1999, roč. 6, č.12, s. 632.

³ Je upravena § 43 a 44 zákona č. 627/2004 Sb. o evropské společnosti

⁴ ZÁVODSKÝ M, Neplatnost usnesení valných hromad akciových společností v České republice, a Rakousku se zvláštním zřetelem k Německu, str. 18

⁵ ŠTENGLOVÁ, I. A kol. Zákon o obchodních korporacích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 394, marg. č.1.

odvozuje, že „akcionářská práva, vykonatelná v rámci valné hromady řadí mezi nejzákladnější práva společenstevní čili vespolná, tj. práva, jež náleží akcionáři jako společníkovi a nikoli jako osobě třetí.“⁶ Jestliže § 44 odst. 1 ZOK říká, že „Nejvyšším orgánem v osobní společnosti jsou všichni její společníci, v kapitálové společnosti valná hromada a v družstvu členská schůze,“ pak nezbyvá, jak poznamenává Ruban, než oné entitě přiznat prvek stálosti, neboť společníci či akcionáři zůstávají společníky (resp. akcionáři) trvale a kapitálová obchodní společnost by bez nich nemohla existovat.⁷

Zatímco vymezení působnosti valné hromady v rámci nové právní úpravy s.r.o. zůstalo bez větších změn oproti úpravě zakotvené v obchodním zákoníku, kdy výčet jednotlivých otázek, které do působnosti valné hromady spadají obsažený v § 190 odst. 2 ZOK je v zásadě shodný s tím, co upravoval § 125 obchodního zákoníku, je situace u akciových společnostech poněkud odlišná. U akciových společností došlo v tomto ohledu k některým dílčím změnám (viz § 421 odst. 2 ZOK), Jedná se například o působnost měnit stanovy dle § 421 odst. 2 písm. a) ZOK, dále pak oprávnění jmenovat a odvolávat likvidátora dle § 421 odst. 2 písm. k) ZOK, nebo udělovat představenstvu zásady a pokyny mimo oblast obchodního vedení společnosti.⁸

1.2. Svolání a jednání valné hromady obchodní korporace

Každý společník i akcionář má právo podílet se na řízení obchodní korporace a toto své právo vykonává zejména účastí na valné hromadě a hlasováním na ní. Jak zdůrazňuje Dvořák, vzhledem k tomu, že valná hromada není stálým orgánem obchodní korporace, který by každodenně řídil chod právnické osoby, není možné, aby se společníci či akcionáři kapitálové společnosti nahodile dle svého uvážení sešli a rozhodovali, ale je nutné tento orgán pokaždé zvlášť svolat.⁹ Podmínka řádného svolání je přitom zásadní pro platné přijetí rozhodnutí valné hromady. Pokud není valná hromada řádně svolána, může se každý společník nebo akcionář, stejně tak jako členové statutárních a kontrolních orgánů společnosti, domáhat neplatnosti jejího usnesení podle § 258 až 260 OZ. Mezi typické vady svolání valné hromady patří její svolání osobou, která

⁶ MALOVSKÝ - WENIG, A., Příručka obchodního práva. 1. vydání. Praha: Československý kompas, 1947, s.281.

⁷ RUBAN R, Nicotnost usnesení valné hromady, PrF MU Brno, 2012, str.11

⁸ ČECH, Petr. A.s. po rekodifikaci. Nový občanský zákoník [online]. Pub. 24. 5. 2012 [cit. 8. 6. 2013]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/media/99-a-s-po-rekodifikaci.html>

⁹ K tomu DVOŘÁK, T. Právní rozhledy, 2004, č. 19, s. 706; HOLEJŠOVSKÝ, J. Valné hromady s ručením omezeným. 2011, s. 67.

ke svolání nebyla oprávněna,¹⁰ vady pozvánky,¹¹ nedodržení lhůty pro svolání nejvyššího orgánu¹² a jednání v rozporu s účelem právní úpravy svolání nejvyššího orgánu.¹³ Osvaldová v tomto ohledu poznamenává, že judikatura Nejvyššího soudu přijatá za účinnosti zák. č. 513/1992 Sb., obchodní zákoník je přitom použitelná v obecné rovině pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady i v podmínkách ZOK.¹⁴ Nejvyšší soud, aniž by v tomto bodě nějak výrazněji argumentoval již v minulosti zaujal stanovisko, že „*Valná hromada je nejvyšším orgánem akciové společnosti, který tvoří všichni její akcionáři; schází se na řádných nebo mimořádných jednáních. Z právní úpravy valné hromady v obchodním zákoníku přitom nepochybně vyplývá, že k výkonu působnosti valné hromady není oprávněno jakékoli shromáždění akcionářů akciové společnosti, ale jen takové shromáždění, které splňuje předpoklady stanovené zákonem. Tento závěr lze dovodit z toho, že obchodní zákoník předepisuje postup pro svolání valné hromady, volby jejích orgánů a její vedení a řízení.*“¹⁵

Svolání valné hromady společnosti s ručením omezeným je upraveno v § 181 až 187 ZOK. Bez splnění požadavků stanovených pro svolání valné hromady zákonem o obchodních korporacích a společenské smlouvy se může valná hromada konat za podmínek ustanovení § 184 odst. 3 ZOK, tedy pouze pokud se společník vzdá práva na včasné a řádné svolání valné hromady písemným prohlášením s úředně ověřeným podpisem nebo ústním prohlášením učiněným na valné hromadě, a toto prohlášení je uvedeno v zápisu o jednání valné hromady. Valnou hromadu společnosti s ručením omezeným svolává zásadně jednatel. Pokud společenská smlouva určí, že společnost má více jednatelů, kteří tvoří kolektivní orgán a kteří jsou oprávněni zastupovat společnost samostatně, může svolat valnou hromadu kterýkoliv z nich. Pokud však společenská smlouva určí, že společnost má více jednatelů, kteří tvoří kolektivní orgán, ale jsou povinni zastupovat společnost společně, pak valnou hromadu svolávají tito jednatelé společně. Ustanovení § 195 odst. 1 ZOK týkající se obchodního vedení se na svolání valné hromady nepoužije.¹⁶ Určuje-li společenská smlouva, že jednatelé tvoří kolektivní orgán dle ustanovení

---

¹⁰ Např. usnesení NS 29 Cdo 4223/2007.

¹¹ Např. usnesení NS 29 Odo 158/2001.

¹² Např. usnesení NS 29 Cdo 590/2009: Je povinností společnosti učinit vše, co po ní lze spravedlivě požadovat, aby se pozvánka na valnou hromadu ve lhůtě stanovené § 129 odst. 1 ObchZ dostala do sféry dispozice společníka.

¹³ Např. usnesení NS 29 Cdo 3469/2008. .

¹⁴ OSWALDOVÁ, M., Svolání valné hromady ve společnosti s ručením omezeným a v akciové společnosti Časopis Ad Notam, 2016, č. 2, str. 10 a násl.

¹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 8. 2010, sp. zn. 29 Cdo 211/2009

¹⁶ ŠTENGLOVÁ, I. a kol. Obchodní zákoník. C. H. Beck, 2010, s. 464.

§ 194 odst. 2 ZOK, pak tento kolektivní orgán rozhoduje o svolání valné hromady na svém zasedání ve sboru.¹⁷

Svolání valné hromady akciové společnosti je upraveno v § 402 až 411 ZOK. Účelem právní úpravy svolání valné hromady je zajistit, aby akcionáři mohli toto své právo realizovat; zákon proto upravuje jak formu a obsahové náležitosti pozvánky, tak i lhůtu, v jaké je třeba pozvánku akcionářům oznámit (tak, aby si mohli vytvořit předpoklady pro účast na jednání valné hromady). Povinností společnosti (osob, které valnou hromadu svolávají) je učinit vše, co po ní lze spravedlivě požadovat, aby odpovídající informovanost akcionářů zajistila.¹⁸ Již v usnesení ze dne 20. 6. 2012, sp. zn. 29 Cdo 1717/2011, Nejvyšší soud vyložil, že *„je-li akcionáři znemožněna účast na valné hromadě, jde o podstatné porušení jeho práv.“* Návrh usnesení a jeho zdůvodnění musí být uveden v pozvánce vždy, pokud valná hromada hlasuje o návrhu usnesení. Návrh usnesení by měl být formulován tak, aby na valné hromadě nemusel být upravován a aby o něm mohlo být přímo hlasováno. Nutnost zdůvodnit návrh usnesení je odůvodněna tím, že akcionář musí mít k dispozici všechny relevantní informace, aby se mohl rozhodnout, jak bude ohledně návrhu hlasovat.¹⁹ Na rozdíl od společnosti s ručením omezeným, kde společník má právo i mimo valnou hromadu žádat od jednatelů informace o společnosti, vykonává akcionář svá práva zásadně na valné hromadě (právo na vysvětlení upravují § 356 až 360 ZOK). Pokud by pozvánka neobsahovala k určité záležitosti návrh usnesení a jeho zdůvodnění v případě, kdy má být usnesení přijato, předseda valné hromady nemá právo na valné hromadě „návrh usnesení vytvořit“, ledaže by s tím souhlasili všichni akcionáři společnosti. Pokud by takový souhlas všech akcionářů nebyl udělen, byl by to důvod pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady.²⁰

---

¹⁷ Podle § 156 odst. 1 OZ je-li orgán kolektivní, rozhoduje o záležitostech právnické osoby ve sboru. Je schopen usnášet se za přítomnosti nebo jiné účasti většiny členů a rozhoduje většinou hlasů zúčastněných členů.

¹⁸ Usnesení Nejvyššího soudu 27 Cdo 787/2018 ze dne 17. 12. 2019

¹⁹ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 3885/2017 ze dne 27. 3. 2019

²⁰ OSWALDOVÁ M., Svolání valné hromady ve společnosti s ručením omezeným a v akciové společnosti, Časopis Ad Notam, 2016, č. 2, str. 10 a násl.

2. Rozhodnutí valné hromady obchodní korporace

2.1. Usnesení valné hromady a jeho povaha

Rozhodnutí valné hromady obchodní korporace je co do své povahy právním jednáním *sui generis*, přičemž pro zásadní povahu některých z nich musí být ze zákona osvědčena notářským zápisem. V tomto ohledu se jedná zejména o změnu společenské smlouvy, změnu výše základního kapitálu a zrušení společnosti. Podle § 190 ZOK rozhoduje valná hromada usnesením. Již z této definice je zřejmé, že usnesení valné hromady je výsledkem rozhodovacího procesu probíhajícího v rámci obchodní korporace, jímž utvářena “*vůle*” korporace. Ačkoliv se podle Pelikánové původně právní nauka ve své většině od počátku klonila k závěru, že se v případě usnesení valné hromady jedná o právní úkon společnosti,²¹ bylo toto pojetí bylo překonáno přijetím nové právní úpravy v podobě ZOK a nového OZ. Podle Štenglové a Dědiče “*usnesení valné hromady je jakýmsi právním úkonem svého druhu, či spíše určitou obdobou právního úkonu, který nemá účinky ve vztahu ke třetím osobám (pokud to zákon výslovně neurčí) a který tedy působí pouze dovnitř společnosti, tj. vůči okruhu osob se společností nějakým způsobem spjatých.*”²²

Právní povaha usnesení valné hromady a otázka, zda lze na ni aplikovat obecná ustanovení o právních úkonech, resp. dnes po rekonstrukci ustanovení o právním jednání, byla popsána v řadě doktrinárních příspěvků a existuje k ní i bohatá judikatura Nejvyššího soudu, jejíž ucelený přehled podali Petr Čech a Ľudovít Pavela.²³ Z hlediska legálního dělení právních skutečností bylo usnesení valné hromady přitom pojmáno za tzv. jinou právní skutečnost.²⁴ V usnesení ze dne 17. 12. 1997, sp. zn. 1 Odon 88/97, Nejvyšší soud dovodil, že „*Usnesení valné hromady nelze považovat za právní úkon. Valná hromada není orgánem způsobilým činit jménem akciové společnosti právní úkony. Na valné hromadě se pouze utváří vůle společnosti ohledně záležitostí společnosti spadajících do působnosti valné hromady.*“ Nicméně i přes toto rozhodnutí se ve své pozdější rozhodovací praxi uchýlil k analogické aplikaci ustanovení týkajících se právních úkonů ve vztahu k usnesení valné hromady. Jak zdůrazňuje Dědič, je v rámci nové právní úpravy je patrný příklon k fikční teorii právnických osob, které nemají vlastní vůli, ale je jim přičítána vůle osob za

²¹ Srov. např. PELIKÁNOVÁ, I. Komentář k obchodnímu zákoníku. Díl III. Praha: Linde, 1997, s. 86 a násl., BREJCHA, V. Usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným. Právní rozhledy, 1997, č. 5, s. 257 a násl.

²² ŠTENGLOVÁ, I., DĚDIČ, J. Je usnesení valné hromady právním úkonem? Právní rozhledy, 1999, č. 5, s. 225-236

²³ ČECH, P., PAVELA, Ľ.: Právní povaha úkonů spojených s valnou hromadou, publikováno v Právním rádci dne 19. 12. 2006, dostupné na <https://pravnicaradce.ekonom.cz/c1-20014320-pravni-povaha-ukonu-spojonych-s-valnou-hromadou>

²⁴ LISSE L., (Ústav práva a právní vědy) Zastupování na valné hromadě obchodní korporace po 1.1. 2014, dostupné na <https://www.epravo.cz/top/clanky/zastupovani-na-valne-hromade-obchodni-korporace-po-1-1-2014-101296.html?mail>

ně jednajících,²⁵ přičemž v tomto duchu se o usnesení zmiňuje také důvodová zpráva k ZOK: „Zákon reaguje na to, že usnesení valné hromady a jiná rozhodnutí korporací jsou právním jednáním, které je komunikováno jak korporaci, resp. společníkům, tak veřejnosti.“ Z mého pohledu zcela jednoznačně tuto otázku vyřešil Nejvyšší soud v usnesení sp. zn. 29 Cdo 4727/2016, ze dne 19.9.2018 v němž zaujal stanovisko, že „usnesení valné hromady je projevem vůle společnosti, a proto „je také společnost, o projev jejíž vůle jde, účastníkem řízení, jehož předmětem je posuzování platnosti tohoto projevu vůle (v takovém řízení je jednáno o právech a povinnostech této společnosti ve smyslu § 94 odst. 1 věty první OSŘ).“ Dále NS připustil, že „případné vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady jakožto projevu vůle akciové společnosti může mít dopady i do poměrů akcionářů společnosti (jakožto osob ‚tvůřících‘ společnost coby právnickou osobu korporativního typu) či členů jejich orgánů (typicky tam, kde vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady má vliv na jejich setrvání ve funkci, popř. na obsah jejich vztahu ke společnosti). Nicméně tyto osoby (nepodaly-li návrh na vyslovení neplatnosti) nejsou účastníky řízení, neboť v něm není jednáno o jejich právech a povinnostech ve smyslu posledně označeného ustanovení. Na tom nic nemění ani skutečnost, že případné dotčení práv či povinností společnosti může mít (a zpravidla má) zprostředkovaně dopad i na společníky (akcionáře) jakožto osoby ‚tvůřící‘ společnost (korporaci), dle které je pak za osobu, o jejichž právech či povinnostech má být jednáno, považována společnost, jejíž valná hromada přijala napadené usnesení.“

Vzhledem k tomu, že zákonná úprava jednotlivých obchodních korporací obsahuje vlastní ustanovení o neplatnosti rozhodnutí orgánu, je na použití ustanovení občanského zákoníku o neplatnosti usnesení členské schůze spolku pouze odkazováno v rámci úpravy neplatnosti rozhodnutí valné hromady kapitálové společnosti a členské schůze družstva. Antoš v tomto ohledu poznamenává, že v případě, že je posuzována neplatnost rozhodnutí jiného než nejvyššího orgánu obchodní korporace, je možné tato ustanovení použít pouze přiměřeně, tedy s přihlédnutím ke specifickým těchto rozhodnutí a nikoli v celém rozsahu. Možnost dovolávat se neplatnosti rozhodnutí statutárních a kontrolních orgánů obchodní korporace je tak zákonem vázána na podmínku, že taková rozhodnutí byla činěna v působnosti nejvyššího orgánu. Musí tedy být zřejmé, která rozhodnutí lze za rozhodnutí učiněná v působnosti nejvyššího orgánu obchodní korporace skutečně považovat, neboť to pro jejich vlastní existenci může mít, z hlediska případně namítané neplatnosti nebo dokonce nicotnosti může mít zásadní význam.²⁶

---

²⁵ DĚDIČ, J. K právní povaze usnesení valné hromady v rekonstrukci soukromého práva. Obchodněprávní revue. 2011. roč. 3, č. 11, s. 325

²⁶ ANTOŠ M, Neplatnost rozhodnutí statutárních a kontrolních orgánů obchodní korporace, ePrávo 2017

2.2. Platnost a účinnost usnesení valné hromady

Právní teorie prohlašuje právní jednání, které je platné a účinné za perfektní.²⁷ Přijmeme-li závěr, že usnesení valné hromady je svou povahou právním jednáním, lze k výkladu dílčích otázek analogicky sáhnout k výkladu právních jednání, a to s výjimkami plynoucími z ustanovení § 45 odst. 3 ZOK, podle jehož znění „*Rozhodnutí orgánu obchodní korporace působí vůči obchodní korporaci okamžikem přijetí. (...) Vůči třetím osobám působí rozhodnutí orgánu obchodní korporace od okamžiku, kdy se o něm dozvěděly nebo dozvědět mohly.*“ Usnesení je platné, pokud bylo přijato v souladu s postupem předepsaným právními předpisy a zakladatelským právním jednáním. Kromě procesního hlediska je třeba, aby bylo přijato v rámci působnosti řádně svolané a proběhlé valné hromady.²⁸ Na usnesení valné hromady jsou pochopitelně kladeny obecné obsahové požadavky právního jednání, tj. složky podstatné, pravidelné a nahodilé,²⁹ přičemž se na usnesení hledí jako na platné, dokud nebyla vyslovena jeho neplatnost.

Usnesení vyvolává právní účinky zpravidla od okamžiku, kdy nabylo platnosti a účinnosti, přičemž platnost a účinnost jsou neodmyslitelnou podmínkou pro vyvolání právních účinků, které nevyvolávají usnesení nicotná a neplatná. V tomto ohledu doplňme, jak uvádí Závodský, že např. německý akciový zákon rozlišuje mezi tzv. napadnutelností „*Anfechtbarkeit*“ a nicotností „*Nichtigkeit*“, a to podle závažnosti vad, jež postihují jednotlivá usnesení valné hromady.³⁰ Zatímco rakouský akciový zákon se ve své sedmé části „*Anfechtbarkeit und Nichtigkeit der Hauptversammlungsbeschlüsse und der vom Vorstand festgestellten Jahresabschlüsse*“ zabývá hned zpočátku „*Anfechtbarkeit*“, německý akciový zákon v (taktéž) sedmé části dává přednost výkladu „*Nichtigkeit*“.³¹ Jak plyne z ustanovení § 545 OZ právní jednání vyvolává právní následky (účinky), které „*jsou v něm vyjádřeny, jakož i právní následky plynoucí ze zákona, dobrých mravů, zvyklostí a zavedené praxe stran.*“³² Podle judikatury rakouských soudů se neplatností rozumí absence zamýšlených právních účinků, to znamená, že právní řád odepírá rozhodnutí jakýkoli účinek z důvodu chyby, která je v něm obsažena. I když je žaloba na určení neplatnosti přípustná (§ 201 AktG), je takové usnesení neplatné i v případě, že nedošlo k rozhodnutí soudu, což znamená, že námitku neplatnosti může vznést i každý zúčastněný. V právu akciových společností,

²⁷ DVOŘÁK, J. ŠVESTKA, J. ZUKLÍNOVÁ, M. a kol. Občanské právo hmotné. Obecná část., 2016. s. 182

²⁸ HOLEJŠOVSKÝ, J. Valné hromady společností s ručením omezeným. V Praze: C.H.Beck, 2011., s. 178

²⁹ DVOŘÁK, J. ŠVESTKA, J. ZUKLÍNOVÁ, M. a kol. Občanské právo hmotné. Obecná část. 2016. s. 182

³⁰ Srov. §§ 243-246 AktG.

³¹ ZÁVODSKÝ M, Neplatnost usnesení valných hromad akciových společností v České republice, a Rakousku se zvláštním zřetelem k Německu, str. 77

³² LAVICKÝ, P. POLIŠENSKÁ, P. Judikatura k rekodifikaci. Právní jednání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 1949.

stejně jako v občanském právu, napadnutelnost znamená neplatnost: napadené usnesení valné hromady je zpočátku účinné, ale může být prohlášeno za neplatné rozsudkem na základě žaloby. Neúčinnost znamená, že rozhodnutí bylo učiněno bez chyb, ale nemůže odůvodnit zamýšlený právní účinek, protože nejsou splněny zvláštní (dodatečné) požadavky. Usnesení jsou dočasně neúčinná, dokud existuje nejistota, zda bude požadavek splněn, jakmile je jisté, že požadavek nebude splněn, jsou trvale neúčinná.³³

2.3. Neplatnost usnesení valné hromady

Jak již bylo uvedeno v závěru podkapitoly 2.1 Usnesení valné hromady a jeho povaha, odkazuje právní úprava ZOK z hlediska dovolání se neplatnosti usnesení valné hromady na úpravu OZ týkající se neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku. S účinností od 1. 1. 2014 je řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku nesporným řízením, a to řízením ve statusových věcech právnických osob ve smyslu § 85 písm. a) ZŘS, k jehož projednání a rozhodnutí jsou v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy [§ 3 odst. 2 písm. a) téhož zákona].³⁴ Ustanovení § 258 OZ uvádí, že podat návrh soudu, aby rozhodl o neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku lze pro jeho rozpor se zákonem nebo stanovami, pokud se nelze dovolat neplatnosti rozhodnutí u jiného orgánu spolku. Tuto podmínku ale u kapitálových společností splnit nelze, protože právě jejich valné hromady jsou nejvyšším orgánem společnosti. Z tohoto důvodu tak není žádný jiný orgán společnosti oprávněn o neplatnosti usnesení valné hromady rozhodnout,³⁵ přičemž v důsledku skutečnosti, že jejich rozhodování je jejich svébytnou doménou, uplatňuje se u něj zásadně presumpce platnosti.³⁶ Toto ostatně potvrzuje Nejvyšší soud v usnesení sp. zn. 27 Cdo 445/2018 „Podle § 45 odst. 3 z. o. k. ustanovení občanského zákoníku o zdánlivém právním jednání, o neplatnosti právních jednání, omylu a následcích neplatnosti právního jednání se na rozhodnutí orgánu obchodní korporace s výjimkou povinnosti nahradit újmu způsobenou neplatným právním jednáním nepoužijí.“ Usnesení valné hromady se obecně považuje za platné, dokud její neplatnost nevysloví příslušný soud na základě včasného návrhu osob k tomu oprávněných zákonem.

---

³³ Rozhodnutí Rakouského Nejvyššího soudu sp.zn. 10 Ob 32/00 ze dne 17. 11. 2023, dostupné na https://www.ris.bka.gv.at/JustizEntscheidung.wxe?Abfrage=Justiz&Dokumentnummer=JJT_20001219_OGH0002_01000B00032_00D0000_000&IncludeSelf=True

³⁴ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 3476/2016 ze dne 19. 7. 2018

³⁵ ČECH, P. Několik mýtů a nejasností kolem vyloučení společníka ze společnosti s ručením omezeným. Právní rádce, 2014, roč. 22, č. 4, s. 33.

³⁶ ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. A kol. Právo obchodních korporací, Praha, 2015, str. 344.

Pro srovnání uvedme, že nap. ve Slovenské republice se napadené rozhodnutí valné hromady rovněž považuje za platné až do okamžiku meritorního rozhodnutí soudu. Ve slovenské doktríně převládá názor, že pokud v prekluzivní lhůtě nedojde k podání návrhu na soud, vady usnesení se považují za konvalidované a samotné usnesení za platné. shromáždění, tedy zda se jedná o vady závažné nebo méně závažné, případně porušení kogentních nebo dispozitivních norem. valné hromady u soudu zaniká. Aktivní legitimované osoby se tak nemohou jiným způsobem domáhat určení neplatnosti usnesení valné hromady a nevyužijí-li svého práva v zákonem stanovené lhůtě, účinky usnesení zůstanou zachovány. Chybné usnesení valné hromady má tak obdobné účinky jako relativně neplatný právní úkon ve smyslu bývalého § 40a občanského zákoníku.³⁷

ZOK taxativně stanoví okruh oprávněných osob, které se soudní cestou mohou vyslovení neplatnosti vadného rozhodnutí domáhat. Toto omezení úspěšně zabraňuje nadužívání daného institutu určovací žaloby a bezpochyby posiluje právní jistotu v rámci obchodně právních vztahů mezi soukromoprávními subjekty. ZOK tedy vymezuje jednak aktivní věcnou legitimaci k podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, lhůty pro podání návrhu v případě, že usnesení bylo přijato mimo valnou hromadu, dodatečně nebo rozhodl-li jediný společník a dále rozšiřuje důvody neplatnosti.³⁸ Důvod neplatnosti přitom nemusí spočívat toliko v rozporu usnesení s právními předpisy nebo společenskou smlouvou, ale rovněž v rozporu tohoto usnesení s dobrými mravy (§ 191 odst. 2 ZOK). Pokud bychom se měli pokusit vymezit důvody proč může být usnesení valné hromady prohlášeno soudem za neplatné, lze tyto v zásadě rozčlenit do tří skupin³⁹:

1. porušení postupu ve svolání valné hromady – typicky nedostatky v pozvánce
2. nedodržení zákonného postupu pro přijímání usnesení valné hromady – omezení výkonu hlasovacího práva akcionáře, nedosažení potřebného počtu hlasů, rozhodování o záležitosti, která nebyla na programu valné hromady apod.

---

³⁷ ŽULEKOVÁ Žofia Ničotnosť uznesení valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti - posun v slovenskej judikatúre?, Súkromné právo, Ročník 2016, Vydanie 1/2016 dostupné na: <https://www.legalis.sk/sk/casopis/sukromne-pravo/nicotnost-uzneseni-valneho-zhromazdenia-obchodnej-spolocnosti-posun-v-slovenskej-judikature.m-132.html>

³⁸ DĚDIČ, J., K právní povaze usnesení valné hromady v rekonstrukci soukromého práva. Obchodněprávní revue. 2011. roč. 3, č. 11, s. 329

³⁹ KREJČÍ P., Důvody neplatnosti usnesení valné hromady, Verlag Dashöfer přístupné na <https://www.fulsoft.cz/33/duvody-neplatnosti-usneseni-valne-hromady-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EhDV9UL-Yw0msJNrevNxBEQ/>

3. rozpor usnesení se zákonem, stanovami společnosti nebo s dobrými mravy.⁴⁰

Zatímco důvody pod bodem 1 a 2 jsou zjevně procedurální povahy, lze u důvodů pod bodem 3, které jsou povahy hmotněprávní dále rozlišovat

a) porušení zákona či zakladatelského právního jednání – jedná se zejména o pochybení při svolání valné hromady (např. pozvánka na valnou hromadu neobsahuje všechny podstatné náležitosti; není dodržena lhůta pro oznámení konání valné hromady), pochybení při procesu přijímání usnesení (např. posouzení usnášeníschopnosti, usnesení nebylo přijato potřebným kvórem) anebo samotný obsah usnesení je v rozporu se zákonem či zakladatelským právním jednáním (např. valná hromada rozhodne o nedovoleném jednání)⁴¹ V tomto ohledu například podle německé právní úpravy žalobní důvod může být dán v případě porušení zákona nebo stanov (§ 243 odst. 1 AktG), nebo v tom, že akcionář usiluje o získání zvláštních výhod pro sebe nebo pro třetí osobu výkonem svých hlasovacích práv na újmu společnosti nebo ostatních akcionářů a že k tomuto účelu je vhodné usnesení (§ 243 odst. 2 AktG). Tyto požadavky však již nejsou splněny, pokud je překročena minimální částka stanovená v § 304 odst. 2 AktG. § 304 AktG spíše obsahuje minimální požadavky, které lze překročit v souladu se zásadou smluvní volnosti, která se vztahuje i na firemní smlouvy. Valná hromada, jejíž souhlas je nutný v souladu s § 293 odst. 2 AktG, má tedy určitou volnost.⁴²

b) rozpor s dobrými mravy – jedná se o situace, kdy jsou porušovány základní etické a morální a společenské normy. Při posouzení, zda je určité usnesení valné hromady v rozporu s dobrými mravy (a zda je dán důvod pro vyslovení jeho neplatnosti), je třeba přihlídnout ke všem okolnostem konkrétní věci.⁴³ Rozhodnutí valné hromady je „nemravné“ např. tehdy, je-li „nemravný“ proces jeho přijetí v důsledku zneužití hlasovacího práva.⁴⁴ Zásada souladu práv, resp. jejich výkonu, s dobrými mravy představuje významný princip, který v odůvodněných případech dovoluje zmírňovat tvrdost zákona a dává soudci prostor pro uplatnění pravidel slušnosti (ekvity). Pojem „dobré mravy“ nelze vykládat pouze jako soubor mravních pravidel užívaných jako korektiv či doplňující

---

⁴⁰ Rozpor usnesení s dobrými mravy je důvodem neplatnosti usnesení valné hromady dle § 191 odst. 2 a § 428 odst. 2 ZOK.

⁴¹ HAVEL B., Žaloba na neplatnost usnesení valné hromady, dostupné na <https://www.epravo.cz/top/aktualne/zalobna-na-neplatnost-usneseni-valne-hromady-110384.html?mail>

⁴² OLG Düsseldorf, rozsudek ze dne 18. července 2002 - I-6 U 170/04, dostupné na <https://openjur.de/u/93826.html>

⁴³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2018, sp. zn. 27 Cdo 1499/2017

⁴⁴ Usnesení Nejvyššího soudu 27 Cdo 3885/2017).

obsahový faktor výkonu subjektivních práv a povinností, ale jako příkaz soudci rozhodovat v souladu s ekvitou, což ve svých důsledcích znamená „*nastoupení cesty nalézání spravedlnosti*.“⁴⁵

Avšak ne každý postup, který bude v rozporu s postupem řádným, a ne každý případ, kdy bylo valnou hromadou přijato usnesení, které je v rozporu se zákonem nebo stanovami společnosti, musí nutně vést k vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady. Některé případy porušení totiž nemusí mít významný dopad na práva oprávněných osob, a naopak prohlášení valné hromady za neplatnou pro takto bagatelní porušení by mohlo mít dopady mnohem fatálnější. Zejména shledá-li soud, že porušení zákona, zakladatelského právního jednání či dobrých mravů nemělo závažné následky a je v zájmu kapitálové společnosti, aby napadané usnesení zůstalo v platnosti. Jedná se primárně o drobnější formální nedostatky, např. i když nebude valná hromada svolána řádně dle zákona, nicméně se jí zúčastní všichni společníci. Soud žalobě nevyhoví ani tehdy, jestliže by zrušením usnesení došlo k podstatnému zásahu do práv třetích osob nabytých v dobré víře.⁴⁶

Soud tedy obecně nemá důvod vyslovit neplatnost usnesení valné hromady v případech, kdy zejména:

- a) došlo k porušení zákona nebo stavu, aniž to mělo vážné právní následky – soud při rozhodování o tom, zda vysloví či nevysloví neplatnost valné hromady, musí velmi pečlivě zvažovat, zda došlo k natolik závažnému porušení stanov nebo právních předpisů, aby jeho důsledkem byl významný zásah do práv osob oprávněných domáhat se vyslovení neplatnosti valné hromady nebo i dalších osob, nebo zda návrhem namítané pochybení je naopak pouze bagatelní, resp. jeho přijetí nemělo vážné následky. Nejvyšší soud v usnesení 27 Cdo 787/2018 ze dne 17. 12. 2019 přijal závěr, že „*nejsou-li dány zvláštní okolnosti, jež by odůvodňovaly vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti přesto, že porušení právních předpisů, stanov či dobrých mravů nemělo závažné právní následky, bude vždy dán zájem společnosti na tom, aby soud neplatnost rozhodnutí nevyslovil (§ 260 o. z.)*.“ Z hlediska skutkové děje šlo o situaci, kdy navrhovatelka podala protest proti „konání valné hromady“ z důvodu nesplnění zákonem stanovených podmínek, zejména, že nebyla dodržena 30denní lhůta ke svolání valné hromady, že pozvánka nebyla publikována v

---

⁴⁵ Usnesení Nejvyššího soudu sp. Zn. 27 Cdo 3885/2017 ze dne 27.3.2019

⁴⁶ K tomu KREJČÍ P., Důvody neplatnosti usnesení valné hromady, Verlag Dashöfer, dostupné na: <https://www.fulsoft.cz/33/duvody-neplatnosti-usneseni-valne-hromady-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EhDV9UL-Yw0msJNrevNxBEQ/>

Obchodním věstníku a v Hospodářských novinách a že na valné hromadě nebyli přítomni všichni členové představenstva a dozorčí rady společnosti. Navrhovatelka v rámci obrany podala protest proti usnesením valné hromady z důvodu „neplatnosti usnesení pro rozpor se zákonem, stanovami, zájmy společnosti a dobrými mravy, zejména z důvodu zneužití vlivu ovládající osoby na úkor minoritního akcionáře.“ Ustanovení § 260 OZ vychází z právní úpravy neplatnosti usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným, obsažené v bývalém § 131 ObchZ, přičemž se v něm promítá zájem na stabilitě vnitřních poměrů korporace spolu s principem proporcionality. Jak v tomto ohledu sděluje Nejvyšší soud, „V řadě případů totiž porušení právních předpisů, stanov či dobrých mravů nemusí mít natolik závažné právní následky, aby odůvodňovaly tak výrazný zásah do poměrů korporace, jakým je vyslovení neplatnosti rozhodnutí jejího orgánu. Sankce v podobě vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady musí být přiměřená závažnosti následků, jež porušení právních předpisů, stanov či dobrých mravů vyvolalo, jakož i účelu právní úpravy neplatnosti usnesení valné hromady.“⁴⁷ Tím, že zákon umožnil soudu zvážit míru následků, které vadné rozhodnutí valné hromady může mít, zamezuje šikanóznímu výkonu práva ze strany oprávněných osob. Zákon nevyjmenovává případy, při kterých vždy dochází pouze k bagatelnímu porušení práv oprávněných osob, a to ani příkladně. Soud proto musí míru porušení práv zvažovat, přičemž vždy záleží na konkrétní situaci v každé akciové společnosti. Jiná totiž může být situace u akciových společností s listinnými akciemi na jméno či akciemi zaknihovanými. V zásadě může rozhodovat i akcionářská struktura společnosti, kdy jinak může soud posoudit vliv vadného usnesení valné hromady či vadného postupu při jejím svolání u společnosti s mnoha minoritními akcionáři a jinak v případě, kdy jsou akcie rozděleny pouze mezi několik osob. Soud musí vždy v rozhodnutí odůvodnit, proč konkrétní porušení zákona či stanov považuje za bagatelní.⁴⁸

b) je to v zájmu společnosti hodném právní ochrany – je zcela jistě mimo jakoukoliv diskuzi, že zájmem korporace, jenž je hoden právní ochrany je již samotný zájem na stabilitě jejích vnitřních poměrů. Z toho pak vyplývá, že jestliže nejsou dány zvláštní okolnosti, jež by odůvodňovaly vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu korporace (usnesení valné hromady společnosti) přesto, že porušení právních předpisů, stanov či dobrých mravů nemělo závažné právní následky, bude vždy dán zájem korporace na tom, aby soud neplatnost rozhodnutí nevyslovil. Jak k tomu sdělil Ústavní soud „sankce v podobě vyslovení

---

⁴⁷ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 787/2018 ze dne 17.12.2019

⁴⁸ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 787/2018 ze dne 17.12.2019

*neplatnosti usnesení valné hromady musí být přiměřená závažnosti následků, jež porušení právních předpisů, stanov či dobrých mravů vyvolalo, jakož i účelu právní úpravy neplatnosti usnesení valné hromady. Jinými slovy, převáží-li zájem na stabilitě vnitřních poměrů společnosti nad zájmy chráněnými § 428 zákona o obchodních korporacích, soud neplatnost usnesení valné hromady nevysloví.*⁴⁹ Německý AktG v tomto ohledu zakotvuje v § 242 pravidlo, že neplatnost usnesení valné hromady, které nebylo ověřeno nebo nebylo řádně ověřeno v rozporu již nelze uplatnit, bylo-li usnesení zapsáno do obchodního rejstříku. Je-li usnesení valné hromady podle § 241 odst. 1, 3 nebo 4 AktG neplatné, nelze vyslovení neplatnosti navrhnout, bylo-li usnesení zapsáno do obchodního rejstříku a od té doby uplynuly tři roky. Probíhá-li v době uplynutí lhůty žaloba na určení neplatnosti usnesení valné hromady, prodlužuje se lhůta do doby, než bude o žalobě pravomocně rozhodnuto nebo nebude pravomocně vyřízena jiným způsobem. Uplynutím času není vyloučeno zrušení rozhodnutí z moci úřední podle § 398 FamFG. Je-li usnesení valné hromady neplatné pro porušení § 121 odst. 4 věta druhá podle § 241 odst. 1, nelze neplatnost uplatnit ani v případě, že nepřizvaný společník s usnesením souhlasí. Je-li neplatné usnesení valné hromady podle § 241 č. 5 nebo § 249, nelze již rozsudek podle § 248 odst. 1 věty třetí vydat, bylo-li pravomocně zjištěno podle § 246a odst. 1, že nedostatky v usnesení valné hromady mají za následek ponechání zápisu za nedotčený.⁵⁰

c) by tím bylo podstatně zasaženo do práva třetí osoby nabytého v dobré víře – účel právní úpravy řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti je dvojitý. Jednak poskytuje ochranu individuálním právům osob oprávněných domáhat se vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady a jednak je zákonem předvídaným nástrojem obecné ochrany zákonnosti ve vnitřních poměrech společnosti, resp. souladu těchto vnitřních poměrů s autonomní úpravou provedenou ve stanovách, a to s ohledem na širší kontext ochrany společnosti, resp. všech osob oprávněných takový návrh podat, jakož i dalších osob, jež mohou být těmito vnitřními poměry dotčeny.⁵¹

Závěrem v tomto ohledu považuji za nezbytné ve shodě s Rubanem zdůraznit, že vzhledem ke skutečnosti, že neplatnost usnesení valné hromady může založit pouze rozhodnutí soudu,

---

⁴⁹ Usnesení Ústavního soudu sp. zn. III.ÚS 847/20 ze dne 12. května 2020

⁵⁰ https://www.buzer.de/242_AktG.htm

⁵¹ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 787/2018 ze dne 17.12.2019

příčemž rozhodnutím, kterým se neplatnost usnesení vyslovuje, dochází ke zrušení dosud platného právního vztahu. Proto je rozhodnutí o neplatnosti usnesení svou povahou konstitutivní.⁵²

2.4. Nicotnost usnesení valné hromady

Klíčovým bodem, jímž se právní úkony odlišují od všech ostatních úkonů, je zákonná garance jejich následků. Zde je nutno poukázat na názory autorů, z nichž Ruban vychází. Právní relevancí se má na mysli kromě uznání projevu vůle právní normou, také uznání subjektivity jednajícího, neboť „*ten, kdo není právním subjektem, nemá vůli pro právo relevantní.*“⁵³ Obecně nicotností právního jednání rozumíme případy vadného právního jednání, na které se nahlíží tak, jako by jednání nebylo vůbec učiněno, a tedy se k němu jako takovému vůbec nepřihlíží. „*O nicotnosti tedy lze hovořit v těch případech, (a) kdy chybí subjekt schopný vůli mít, (b) tehdy, kdy subjekt žádnou vůli nemá, anebo (c) v těch situacích, kdy zde zcela konkrétní vůle je, avšak nedošlo k jejímu vyjádření do vnější sféry „jednajícího“.* Pro klasifikaci nicotnosti přitom není rozhodující, zda se vnějšímu pozorovateli zdá, že subjekt svým „konáním“ či „nekonáním“ vůli projevil, ale pouze to, zda předmětná vůle projevena doopravdy byla.“⁵⁴ Jak uvádí Ruban⁵⁵, je tedy nesprávné chápat *nicotnost* jako následek, resp. sankci vad právních úkonů⁵⁶ či tento institut zaměňovat či ztotožňovat s absolutní neplatností právních úkonů.⁵⁷ Ruban v tomto ohledu výstižně uvádí, že „*jedním z nejnepřítějších případů projevů „ne-vůle“ valné hromady je situace, kdy je tomuto orgánu přičítáno usnesení shromáždění, které valnou hromadou není.*“⁵⁸ Vadami způsobující nicotnost usnesení mohou být různé povahy, příčin stejně jako důvodu. Mohou, jak uvedeno shora spočívat v absenci působnosti valné hromady v daném případě⁵⁹, nebo v případě, že v působnosti usnesení valné hromady přijal subjekt, který nebyl nadán oprávněním takto učinit v rámci oprávnění tak učinit,⁶⁰ nebo situace, pokud jeho obsah, kterým se mění společenská smlouva, odporuje kogentním ustanovením zákona.⁶¹

---

⁵² RUBÁN, R., O konstitutivní povaze návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení nejvyšších orgánů kapitálových společností a družstev. *Obchodněprávní Revue*. 2017, roč. 9, č. 11-12, s. 307.

⁵³ ELIÁŠ, K. Otázky formy při tvorbě vůle spol. s r.o. jejím nejvyšším orgánem. *Ad notam*. 1997, roč. 3, č. 1. s. 1.

⁵⁴ POHL, T. Právní skutečnosti. In ŠVESTKA, J. a kol., *Občanské právo hmotné I*. Wolters Kluwer 2009. s. 140.

⁵⁵ RUBAN R., *Nicotnost usnesení valné hromady*, PrF MU Brno, 2012, str. 9

⁵⁶ FIALA, J. *Občanskoprávní skutečnosti*. In Fiala, J. a kol. *Občanské právo hmotné*. Brno: MU 2002. s. 46.

⁵⁷ ELIÁŠ, K. K právní povaze usnesení valné hromady. *Právní rozhledy*. 1999, roč. 7, č. 12. s. 629.

⁵⁸ RUBAN R., *Nicotnost usnesení valné hromady*, PrF MU Brno, 2012, str. 22

⁵⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1.6.2000 sp. zn. 2 Cdo 500/2000

⁶⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16.6.2010 sp. zn. 29 Cdo 3247/2009

⁶¹ Viz § 45 odst. 2 zákona o obchodních korporacích

První z kazuistických skutkových podstat nicotnosti usnesení valné hromady jsou případy, kdy valná hromada projevila svoji vůli mimo okruh otázek jí svěřených zákonem nebo společenskou smlouvou (resp. stanovami). Výchozím rozhodnutím je v tomto ohledu rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 6. 2000, sp. zn. 32 Cdo 500/2000, který mimo jiné uvádí, že pokud „[...] valná hromada rozhodla o věci, o které v rámci své působnosti rozhodovat nemůže, neboť do její působnosti takové rozhodování nepatří, nemá takové rozhodnutí žádné právní účinky ani v rámci společnosti, natož ve vztahu ke třetím osobám. To se týká [...] např. rozhodnutí o jmenování likvidátora dceřiné společnosti či rozhodnutí o tom, že valná hromada odvolává zákonné zmocnění akcionářů, uvedených v § 181 odst. 1 obchodního zákoníku, podat žalobu podle § 182 odst. 2 obchodního zákoníku, anebo dokonce o tom, že valná hromada jmenuje předsedu Komise pro cenné papíry.“

Antoš v tomto ohledu poukazuje na skutečnost, že v praxi se lze setkat s výkladem, že za neplatná jsou považována taková rozhodnutí, která jsou v působnosti nejvyššího orgánu, avšak učiněná jiným orgánem obchodní korporace, a to mimo působnost tohoto orgánu, tj. vydaná *ultra vires*.⁶² Rozhodnutí činěná mimo působnost orgánu lze však v souladu s § 245 OZ obecně považovat nikoli za rozhodnutí neplatná, ale rozhodnutí nicotná, pro právo neexistující. K rozhodnutím učiněným mimo působnost orgánu se zásadně nepřihlíží a není tedy třeba napadat taková rozhodnutí návrhem na určení neplatnosti. Prostřednictvím ustanovení § 45 odst. 1 ZOK se ustanovení § 245 OZ uplatní též v případě obchodních korporací. Pokud by tedy statutární nebo kontrolní orgán rozhodoval *ultra vires*, takové rozhodnutí by mělo být pouze zdánlivé.⁶³ Ustanovení o neplatnosti rozhodnutí jiných orgánů obchodní korporace se na rozdíl od § 245 OZ nezmiňují o „*usnesení v záležitosti, o které tento orgán nemá působnost rozhodnout*“, což způsobuje nicotnost takového rozhodnutí, ale o „*rozhodnutích činěných v působnosti nejvyššího orgánu*“, což činí rozhodnutí způsobilé k vyslovení neplatnosti. Na základě výše uvedeného je třeba podle Antoše dospět k závěru, že rozhodnutí činěná v působnosti nejvyššího orgánu jsou pouze ta rozhodnutí, která může učinit nejvyšší orgán, avšak zákon, stanovy nebo rozhodnutí nejvyššího orgánu umožňuje vydání takového rozhodnutí též jiným orgánem obchodní korporace. „*Zásadní je tedy určení, zda ve věci, ve které rozhodl statutární či kontrolní orgán, je oprávněn rozhodovat i orgán nejvyšší. Pokud tomu tak bude, lze se u takového rozhodnutí vždy soudně domáhat určení neplatnosti bez ohledu na orgán, který jej skutečně vydal.*“⁶⁴

⁶² Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 3. 7. 2017, sp. zn. 50 Cm 49/2017.

⁶³ ANTOŠ M, Neplatnost rozhodnutí statutárních a kontrolních orgánů obchodní korporace, ePrávo 2017

⁶⁴ ANTOŠ M, Neplatnost rozhodnutí statutárních a kontrolních orgánů obchodní korporace, ePrávo 2017

Dalšími důvody vad mohou spočívat v neurčitosti či nesrozumitelnosti obsahu usnesení, jakož i nemožnosti jeho splnění.⁶⁵ Ust. § 53 odst. 2 ZOK je v tomto ohledu upraveno pravidlo, že „K právním jednáním obchodní korporace omezujícím odpovědnost člena jejích orgánů se nepřihlíží,“ přičemž účelem ustanovení je vyslovit obecný zákaz ujednání omezujících nebo vylučujících odpovědnost členů orgánů za újmu způsobenou společností.⁶⁶ Jak upozorňují např. Pelikán a Mrázková, skutečnost, že společník může mít zájem na nevyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, přitom nepřímou připustil Nejvyšší soud v usnesení 29 Cdo 4727/2016, ze dne 19. 9. 2018 kdy uvedl mimo jiné, že „společník může mít naléhavý právní zájem domáhat se rozhodnutí, že usnesení valné hromady není nicotné (což mu posloužilo ke konstrukci účasti společníka bránícího určité usnesení valné hromady před vyslovením nicotnosti jako konkurenčního „navrhovatele“ s opačným návrhem). Jestliže totiž může mít společník naléhavý právní zájem, aby soud deklaroval, že usnesení není nicotné, znamená to nutně, že má (či alespoň může mít) naléhavý právní zájem na udržení právních účinků usnesení, což je jen opačná formulace téhož. Není přitom zároveň logicky možné, aby bylo do takového naléhavého právního zájmu zasazeno, pokud bude usnesení prohlášeno za nicotné, a nebylo do něj zasazeno, pokud bude prohlášeno za neplatné.“⁶⁷

Nejvyšší soud se v řízení pod sp. zn. 27 Cdo 3439/2017 zabýval otázkou aplikace ustanovení § 428 ZOK za situace, kdy, ačkoliv bylo na valné hromadě akciové společnosti o hlasováno předloženém návrhu, nebyl tento návrh hlasováním přijat. Konkrétně se jednalo o situaci, kdy se akcionář společnosti domáhal vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, kterým nebyl odvolán z funkce člen představenstva společnosti. Ačkoliv před hlasováním o tomto návrhu byl navrhovatelem podán protest, dle kterého nemělo být v souladu s § 426 písm. c) a § 427 odst. 1 ZOK přihlédnuto k hlasům odvolávaného člena představenstva, který je zároveň akcionářem společnosti a k hlasům akcionáře, který s ním jedná ve shodě, hlasovali zbývající akcionáři hlasovali proti odvolání člena představenstva, nebylo k jejich hlasům bylo přihlédnuto a návrh nebyl přijat. Proti usnesení valné hromady byl akcionářem společnosti podán návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady ve smyslu § 428 ZOK. Nejvyšší soud v daném případě odkázal na své dřívější usnesení ze dne 27.11. 2014, sp. zn. 29 Cdo 548/2013, ve kterém dovodil, že „jestliže společníci nehlasují, nemůže zde být ani projevu vůle - usnesení valné

---

⁶⁵ Viz § 45 odst. 1 zákona o obchodních korporacích ve spojení s § 245 občanského zákoníku

⁶⁶ LASÁK, J. a kol. Zákon o obchodních korporacích. Wolters Kluwer ČR, Praha, 2021, s. 447.

⁶⁷ PELIKÁN R., MRÁZKOVÁ T., Účastenství v řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, Právní rozhledy 6/2021, s. 191

hromady - jehož platnost by mohla být přezkoumána postupem podle § 131 odst. 1 obch. zák.“, přičemž vyslovil závěr, že „usnesení valné hromady jako projev vůle absentuje nejen za situace, kdy společníci (akcionáři) na valné hromadě vůbec nehlasovali, ale i v případě, kdy společníci (akcionáři) o určité otázce hlasovali, navržené usnesení však nebylo přijato.“, že nepřijetím rozhodnutí o odvolání člena představenstva z funkce neexistuje usnesení, jež by mohlo být podrobena přezkumu podle § 428 a násl. ZOK. Pokud jde o možnosti obrany navrhovatele zaujal Nejvyšší soud názor, že se „Navrhovatel může, v případě, že se nemělo přihlížet k hlasům výše uvedených akcionářů, domáhat na základě § 80 OSŘ určení, že valná hromada přijala usnesení o odvolání člena představenstva z funkce. Případně může podat návrh na zahájení řízení ve věci zneužití hlasovacího práva k újmě celku ve smyslu § 212 odst. 2 OZ“.⁶⁸

Jistě nebude v této souvislosti od věci podívat se opět k našim a nám nejbližším sousedům na Slovensko, kde se doktrína, jakož i soudní praxe postavila k tomuto konceptu rezervovaně a akcentuje koncept relativní neplatnosti usnesení, a to i v případech jeho vážného rozporu s objektivním právem. Jak zdůrazňuje Žuleková, problematika nicotnosti usnesení valné hromady obchodní společnosti se ponechává ve slovenské judikatuře stranou. Praxe slovenských soudů se vesměs primárně opírá o "klasický" koncept relativní neplatnosti (a jeho využití jen podle pravidel obsažených v § 131 OBZ), a to i při vážných porušeních zákona a při okolnostech, za kterých se společník nemohl dovolávat neplatnosti daného usnesení, nebo tuto možnost nevyužil.⁶⁹ Navzdory postoji slovenské judikatury ve prospěch relativní neplatnosti při určování neplatnosti usnesení valné hromady se Nejvyšší soud Slovenské republiky v jednom ze svých rozhodnutí zabýval následky potenciálních usnesení mimořádné valné hromady svolané z pověření soudu osobou, která jednoznačně neprokázala. V tomto ohledu Žuleková uvádí část soudní argumentace spočívající v tom, že „Právní následky skutečnosti, zda svolavatel je, nebo není oprávněn valnou hromadu svolat, jsou zásadním způsobem odlišné pro právní zájmy společnosti, akcionářů společnosti a členů orgánů společnosti. Jestliže osoba, která není oprávněna svolat valnou hromadu, přesto valnou hromadu svolá, pak události, které nastanou v termínu svolání, nejsou kvalifikovány jako valná hromada. Akcionáři a členové statutárních orgánů nemají žádné povinnosti k ochraně svých práv. Nemusí se ve svolaném termínu vůbec zúčastnit, nemusí protestovat proti přijatým nesprávným usnesením a nemusí se domáhat ochrany v prekluzivní lhůtě

---

⁶⁸ KOENIGOVÁ T., K soudnímu přezkumu usnesení, které nebylo přijato valnou hromadou, <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-soudnimu-prezkumu-usneseni-ktere-nebylo-prijato-valnou-hromadou-109022.html>

⁶⁹ ŽULEKOVÁ Ž., Ničotnosť uznesení valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti - posun v slovenskej judikatúre?, Súkromné právo, 1/2016

pro podání žaloby na neplatnost valné hromady. Je proto zásadní rozdíl pro právní postavení akcionářů a ostatních subjektů, zda navrhovatel svolá valnou hromadu na základě pověření soudu, nebo bez pověření soudu. Pokud by navrhovatel svolal valnou hromadu na základě pověření soudu, pak by byla zpochybněna otázka, že svolavatel byl oprávněnou osobou i v jiných řízeních. Dotčené osoby by musely na ochranu svých práv čelit neplatné valné hromadě, která má však zcela jiné právní následky pro jejich právní zájmy než události nepředstavující žádné valné shromáždění.“ Závěrem pak Žuleková poznamenává, že ačkoliv Nejvyšší soud České republiky ve své judikatuře nastínil možnost existence "kvazi" valné hromady, která z důvodu procedurálních vad nemohou být považována za valná hromada a usnesení tak přijatá nemají stejné účinky jako usnesení přijatá na řádně svolané valné hromadě, bude možné jen s odstupem času možné pozorovat, zda se slovenské soudy vydají na cestu deklarace nicotnosti usnesení valné hromady obchodní společnosti po vzoru judikatury českých soudů.⁷⁰

2.5. Protest proti rozhodnutí valné hromady

Předpokladem pro podání návrhu na zahájení řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společníkem a akcionářem je podání protestu a jako takový je upraven v § 192 odst. 2 a 3 ZOK pro s.r.o. a v § 424 ZOK pro a.s.⁷¹ Ačkoli zákonodárce v ustanovení § 191 odst. 2 ZOK zakotvil povinnost společníka podat protest, vlastní legální definici tento institut nemá a musíme se k ní dostat výkladem. Protest je zásadní podmínka pro podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společníkem. Obdobnou úpravu protestu nalezneme v § 245 bodech 1 a 2 AktG. Německá právní nauka dovodila, že omezení uvedená v předešlém ustanovení se na společníky v s. r. o. neuplatní, tj. jsou vždy oprávněni k žalobě na napadnutelnost (neplatnost). Zcela jistě lze protest charakterizovat jako právní úkon, projev vůle, jímž společník vyjadřuje svůj nesouhlas s konkrétním usnesením valné hromady korporace, přičemž s tímto úkonem zákon spojuje právní následky v podobě práva domáhat se vyslovení neplatnosti usnesení před soudem. Lze tedy říci, že protest je formalizovaný nesouhlas směřující proti určitému usnesení či proti všem usnesením přijatým na valné hromadě, který je současně předpokladem pro podání procesního návrhu.⁷² Povinnost vznést protest plní ochrannou funkci vůči společnosti, neboť nebude-li námitka ve formě protestu vznesena nebude usnesení pro neplatnost napadeno. Zároveň klade

---

⁷⁰ ŽULEKOVÁ Ž., Ničotnosť uznesení valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti - posun v slovenskej judikatúre?, Súkromné právo, 1/2016

⁷¹ JOSKOVÁ, L., Napadení usnesení valné hromady společníkem podle zákona o obchodních korporacích. Obchodněprávní revue. 2013, roč. 5, č. 2, s. 41–45.

⁷² CHOVANCOVÁ, K., Protest proti usnesení valné hromady, PrF MU Brno 2016, str. 13

nároky na pozornost společníků během konání valné hromady, protože musí sledovat její průběh a ihned vyhodnocovat důsledky přijatých rozhodnutí. Přesto lze podle literatury usuzovat, že se společník nemusí dovolávat jen protestu, který vznesl on sám, ale může využít i protestu, který vznesl jiný společník, a dokonce i jiná oprávněná osoba.⁷³ Jak uvádí v tomto ohledu Hybrant, jak česká, tak i slovenská a německá doktrína došla k názoru, že protest lze podat kdykoli během zasedání, tj. protest lze podat v průběhu, na konci, ale i na samotném začátku zasedání, z čehož logicky vyplývá, že je možné podat protest i proti samotnému návrhu usnesení.⁷⁴

Chovancová zdůrazňuje, že v úpravě protestu se promítá povinnost společníků chovat se ke své společnosti čestně a loajálně (§ 212 odst. 1 věta první OZ).⁷⁵ Protest jako takový není ničím jiným než právním jednáním, a musí tak mimo jiné odpovídat i aspektu určitosti, což v sobě bude obnášet i některé prvky odůvodnění protestu, aby se vůbec jednalo o určité právní jednání, a bylo tak pokud možno co nejvíce eliminováno riziko případného zdánlivého právního jednání. Ze závěru, že protest je právním jednáním, a ze zásady bezformálnosti právního jednání rovněž vyplývá, že protest lze podat v jakékoliv formě, neboť zákon pro něj žádnou speciální formu nevyžaduje. Protest je považován za odůvodněný přitom tehdy, jestliže obsahuje alespoň podstatu uplatněné výhrady či námítky, a to přednesené třeba jen v obecné rovině, avšak natolik dostatečně, aby samotné kapitálové společnosti bylo zřejmé, v čem pochybila nebo v čem je spatřována vada (např. nedošlo k řádnému nebo včasnému svolání zasedání valné hromady; pozvánka na valnou hromadu neobsahuje veškeré zákonem nebo společenskou smlouvou požadované náležitosti nebo informace; kapitálová společnost před zasedáním valné hromady neuveřejnila nebo nezveřejnila dle § 776 odst. 1 ZOK publikací v Obchodním věstníku řádně nebo včas veškeré zákonem nebo společenskou smlouvou požadované dokumenty; zasedání valné hromady nebylo schopné usnášení; usnesení nebylo přijato zákonem nebo společenskou smlouvou požadovanou většinou hlasů; došlo k porušení práva společníka na obdržení vysvětlení atd.), a navíc (b) protest bude směřován proti zcela konkrétnímu usnesení valné hromady nebo proti všem usnesením valné hromady; u posledně uváděného jde o tzv. „paušální“ protest.“⁷⁶

---

⁷³ FILIP, V., LASÁK, J. In: LASÁK, Jan a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. II. díl, (§ 344 až 786). Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 1951.

⁷⁴ HYBRANT, M., Protest jako podmínka žaloby na neplatnost rozhodnutí valné hromady, PrF Univerzity Palackého v Olomouci, 2021, str. 33

⁷⁵ CHOVANCOVÁ, K., Protest proti usnesení valné hromady, PrF MU Brno 2016, str. 43

⁷⁶ SADECKÝ, L., Institut protestu v kapitálové společnosti po novele zákona o obchodních korporacích, Časopis Ad Notam, 1/2020, str. 3 a násl.

Doktrína hovoří o protestu rovněž jako o nástroji motivačním a ochranném.⁷⁷ Podle mého názoru je ale nutno s ohledem na sledovaný účel hovořit ještě jako o nástroji kontrolním, přičemž v tomto ohledu poukazují na konstatování Závodského „faktu, že právo napadnout usnesení valné hromady je v podstatě právem kontrolním, vyvěrajícím z účastenství akcionáře na společnosti a tvořícím pevnou součást jeho práv spravovat svůj majetek, vychází, a tak i judikaturu Říšského soudu potvrzuje německý Spolkový soudní dvůr. V rozsudku II ZR 206/88 z 22. 5. 1989 opětovně konstatuje, že „Právně společenské žaloby na napadnutelnost a nicotnost byly vytvořeny jako nástroj pro kontrolu zákonnosti konání orgánů a dány do rukou společníkům" a jejich podání slouží opětovnému přivození právního stavu souladného se zákonem nebo stanovami.“⁷⁸ Z ustálené judikatury Nejvyššího soudu, přijaté k výkladu právní úpravy protestu, vyplývá, že protest především plní preventivní funkci, neboť umožňuje, aby valná hromada reagovala na výhrady společníka a napravila (je-li to možné) vady, pro které by soud mohl následně vyslovit neplatnost (všech či některých) usnesení valné hromady přijatých na zasedání valné hromady.⁷⁹ Společník, který vznáší protest proti usnesení valné hromady, musí sdělit, proč tak činí, tj. uvést důvody, pro které má za to, že určité usnesení valné hromady odporuje právním předpisům či společenské smlouvě (stanovám) společnosti.⁸⁰ V úpravě protestu se promítá povinnost společníků chovat se ke své společnosti čestně a loajálně (§ 212 odst. 1 věta první OZ). Má-li kterýkoliv ze společníků za to, že jsou zde okolnosti, pro které by soud mohl vyslovit neplatnost usnesení přijímaných valnou hromadou, je jeho povinností vyložit karty na stůl tak, aby společnost mohla vady buď napravit, anebo aby byla alespoň varována před tím, že přijatá usnesení mohou být (z důvodů, na které společník poukázal) zneplatněna rozhodnutím soudu. „Jestliže tak žádný společník (ani jiná oprávněná osoba) neučiní, nemůže se z důvodu, který mohl uplatnit formou protestu, dovolávat neplatnosti dotčeného usnesení valné hromady. Zákon tak slovy důvodové zprávy k návrhu zákona o obchodních korporacích sleduje *vigilantibus iura*, a tedy vyšší tlak na samotné účastníky valné hromady, a zvyšuje bezpečnost vztahů, kdy bude vyšší jistota ohledně platnosti nebo neplatnosti usnesení valné hromady“⁸¹Jestliže tak žádný společník (ani jiná oprávněná osoba) neučiní,

---

⁷⁷ POKORNÁ, J., § 192. In: LASÁK, Jan a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. I. díl, (§ 1-343). 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 1019.

⁷⁸ ZÁVODSKÝ M, Neplatnost usnesení valných hromad akciových společností v České republice, a Rakousku se zvláštním zřetelem k Německu, str. 79

⁷⁹ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 3364/2020 ze dne 23.3.2022

⁸⁰ Tamtéž

⁸¹ viz bod 6 odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 27 Cdo 3364/2020 ze dne 23. 3. 2022

nemůže se z důvodu, který mohl uplatnit formou protestu, dovolávat neplatnosti dotčeného usnesení valné hromady.⁸²

K naplnění účelu protestu postačí, když okolnosti, v nichž spatřuje rozpor usnesení valné hromady s právními předpisy či společenskou smlouvou (stanovami), uvede stručně (např. že nebyla dodržena lhůta pro svolání valné hromady, že valná hromada není usnášeníschopná, že pro přijetí daného usnesení nebyl odevzdán dostatečný počet hlasů atd.).⁸³ Jak uvádí Hybrant, opačně se k otázce odůvodněnosti staví německá doktrína, podle níž není zapotřebí protest odůvodnit, nicméně společník musí vždy jasně uvést, proti kterému usnesení podává protest. Obdobný názor lze spatřit i ve slovenské judikatuře, jíž postačuje podat protest směřující vůči konkrétnímu usnesení. Hybrant k tomu zároveň dodává, že protest sice může obsahovat důvody nesouhlasu s usnesením, nejde však o nutnou podmínku, která by bránila případnému soudnímu přezkumu.⁸⁴

Vznáší-li akcionář protest proti usnesení valné hromady, je povinen uvést důvody, pro které má za to, že určité usnesení valné hromady odporuje právním předpisům či stanovám společnosti. Neplatnosti usnesení valné hromady se akcionář může domáhat toliko z důvodů, které on sám, popř. jiná oprávněná osoba, uplatnili formou protestu, a to bez ohledu na to, zda se jednání valné hromady zúčastnil výjimka pro nepřítomné akcionáře, upravená v § 424 odst. 1 ZOK, dopadá toliko na ty akcionáře, kteří se jednání valné hromady nezúčastnili z vážných (omluvitelných) důvodů. V tomto ohledu opětovně pro srovnání poukážme na zřejmou inspiraci v německé právní úpravě a nauce, jak na ně poukazuje ve své práci např. Závodský.⁸⁵ Právní úprava protestu „*Widerspruch*“ je upravena v § 245 bodech 1 a 2 AktG. Ze zákona, je zřejmé, že institut protestu je silně spjat s účastí akcionáře na zasedání valné hromady a pouze na něm lze platně podat protest, přičemž krom účasti uvádí ještě další dva předpoklady. Akcionář musí nabýt akcie ještě před vyhlášením pořadu zasedání a musí svůj protest uvést do zápisu.⁸⁶ Ani rakouská právní úprava nijak nevynechává ani neomezuje právo žalobně napadnout usnesení valné hromady co do bližší povahy akcionáře – postačí, aby měl být i jednu akcii o nejmenší nominální hodnotě a ta ani

---

⁸² LASÁK, J. In: LASÁK, Jan a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. II. díl, (§ 344 až 786). Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 1953 a násl.

⁸³ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 3364/2020 ze dne 23. 3. 2022

⁸⁴ HYBRANT, M., Protest jako podmínka žaloby na neplatnost rozhodnutí valné hromady, Olomouc 2021, str. 26

⁸⁵ ZÁVODSKÝ M, Neplatnost usnesení valných hromad akciových společností v České republice, a Rakousku se zvláštním zřetelem k Německu

⁸⁶ ENGLISH, Lutz. In: HOLTERS, Wolfgang a kol. Aktiengesetz Kommentar [online databáze]. 3. vydání. München: C. H. Beck, 2017, bod 15 (§ 245) [cit. 6. července 2021]. Dostupné z: https://beckonline.beck.de/?vpath=bibdata/komm/HoeltersKoAktG_3/AktG/cont/HoeltersKoAktG.AktG.p245.gIII.gI4.gla.htm

nemusí být spojena s hlasovacím právem.⁸⁷ Předpokladem k podání žaloby je aktivní konání akcionáře na valné hromadě – podání protestu do notářského zápisu o průběhu valné hromady (u každého usnesení valné hromady existuje ze zákona povinnost vyhotovit notářský zápis. Základním účelem protestu je jakási varovná funkce, kdy představenstvo okamžitě ví, že může následovat žaloba akcionáře, a tak předběžně brát v úvahu soudní výrok v neprospěch společnosti. I proto prosté odmítavé hlasování samo o sobě nezbytné vyjádření protestu nenahradí. Protest není nutno odůvodňovat.⁸⁸ Pokud je však zdůvodněn, neznamená to pro budoucí kroky žádné omezení.⁸⁹

Nejsou-li dány zvláštní okolnosti, jež by odůvodňovaly vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti přesto, že porušení právních předpisů, stanov či dobrých mravů nemělo závažné právní následky, bude vždy dán zájem společnosti na tom, aby soud neplatnost rozhodnutí nevyslovil (§ 260 OZ). K naplnění účelu protestu postačí, když akcionář okolnosti, v nichž spatřuje rozpor usnesení valné hromady s právními předpisy či stanovami, uvede stručně (např. že nebyla dodržena lhůta pro svolání valné hromady, že valná hromada není usnášeníschopná, že pro přijetí daného usnesení nebyl odevzdán dostatečný počet hlasů atd.).⁹⁰ Uvede-li akcionář v protestu pouze to, že usnesení valné hromady je podle něj „v rozporu se zákonem, stanovami, zájmy společnosti a dobrými mravy, zejména z důvodu zneužití vlivu ovládající osoby na úkor minoritního akcionáře“, aniž by (byť stručně) uvedl konkrétní skutkové okolnosti, které tento rozpor způsobují, je obsah takového protestu neurčitý. Nelze-li obsah protestu zjistit ani výkladem za použití pravidel uvedených v § 555 až 558 OZ, půjde ve smyslu § 553 odst. 1 OZ o zdánlivé právní jednání, ke kterému se podle § 554 OZ nepřihlíží.⁹¹ Sadecký v tomto ohledu dodává, že požadavek na odůvodněný protest, dopadající v konečném důsledku jen na společníky kapitálové společnosti jako osoby aktivně legitimované k případnému podání návrhu na dovolání se neplatnosti usnesení valné hromady, a to včetně odstranění neoprávněného zvýhodnění nepřítomných společníků

---

⁸⁷ Viz rozhodnutí rakouského Ústavního soudního dvora (VfGH) G 137/02 z 17.12.2002; rozsudek Říšského soudu Rep. I. 266/92 z 23.11.1892 in RGZ I, 1893, Band 30, s. 50 an.

⁸⁸ Za všechny: rozsudek LG Dortmund 13 AktG (E) 5/74 in Die Aktiengesellschaft, 1977, roč. 22, č. 4, s. 109 an.

⁸⁹ ZÁVODSKÝ M, Neplatnost usnesení valných hromad akciových společností v České republice, a Rakousku se zvláštním zřetelem k Německu, str. 129

⁹⁰ Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2019, sp. zn. 27 Cdo 3885/2017 (uveřejněné pod číslem 9/2020 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, dále jen „R 9/2020“), a ze dne 20. 11. 2019, sp. zn. 27 Cdo 2363/2019.

⁹¹ Usnesení Nejvyššího soudu sp.zn. 27 Cdo 787/2018 ze dne 17. 12. 2019 a Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 27 Cdo 3364/2020 ze dne 23. 3. 2022

na valné hromadě, bude zpravidla více nutit společníky k účasti nebo k jejich zastoupení na jednání valné hromady.⁹²

Nejvyšší soud došel v usnesení sp. zn. 27 Cdo 3364/2020 ze dne 23. 3. 2022 k následujícímu, velmi zajímavému závěru, kdy ačkoliv v zákoně sice není povinnost jednatele podat protest proti usnesení valné hromady nikde výslovně zakotvena, přesto však existuje, jestliže konstatoval, že: *„Z pouhé absence výslovné právní úpravy, jež by omezovala také jednatele společnosti – obdobně jako společníka – v právu podat návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady předchozím uplatněním protestu, nelze dovozovat, že by jednatel nebyl povinen (a to případně i formou protestu) upozornit na okolnosti, jež by mohly vést k vyslovení neplatnosti (některého či všech) usnesení přijímaných valnou hromadou.“*⁹³ To tedy znamená, že:

- 1) nepodání protestu jednatelem v případě, kdy v usnesení spatřuje rozpor se zákonem, společenskou smlouvou nebo dobrými mravy může vést ke vzniku odpovědnosti jednatele za porušení péče řádného hospodáře, neboť *„je-li dána některá ze skutečností, jež mohou vést k vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, má jednatel (postupující s péčí řádného hospodáře) podle okolností buď usilovat o nápravu (je-li to možné), anebo alespoň společníky varovat před tím, že z tohoto důvodu hodlá postupovat podle § 191 ZOK. k., a tím společníkům umožnit zvážit, zda za těchto okolností usnesení přijmou,“*⁹⁴
- 2) nepodání protestu nepovede ke ztrátě aktivní legitimace k podání návrhu na vyslovení neplatnosti takového usnesení, jako je tomu v případě společníka dle § 192 odst. 2 ZOK.⁹⁵ Ustanovení § 192 odst. 2 ZOK zakotvuje výjimky z povinnosti podat protest, resp. z povinnosti prokázat podání protestu v případě, kdy *„nebyl podaný protest zapsán chybou zapisovatele nebo předsedy valné hromady nebo navrhovatel nebyl na valné hromadě přítomen, případně důvody pro neplatnost usnesení valné hromady nebylo možné na této valné hromadě zjistit.“* Jakkoliv tedy absence protestu není sama o sobě důvodem pro zamítnutí návrhu jednatele na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady (jednatelem zůstává na rozdíl od společníka aktivní věcná legitimace zachována), *„skutečnost, že*

---

⁹² SADECKÝ, L., Institut protestu v kapitálové společnosti po novele zákona o obchodních korporacích, Časopis Ad Notam, 1/2020, str. 3 a násl.

⁹³ viz bod 23 odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 3364/2020 ze dne 23. 3. 2022

⁹⁴ viz bod 25 a 26 odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 27 Cdo 3364/2020 ze dne 23. 3. 2022

⁹⁵ JOSKOVÁ, L., Napadení usnesení valné hromady společníkem podle zákona o obchodních korporacích. Obchodněprávní revue. 2013, roč. 5, č. 2, s. 41.

jednatel na okolnosti zakládající důvod pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady předem neupozornil, ač mohl, a bez dalšího podal návrh podle § 191 ZOK., může být (podle okolností konkrétního případu) považována za porušení péče řádného hospodáře.“⁹⁶

Nejvyšší soud tedy dovedl, že jednatel protest podat musí, nicméně pokud to neudělá, neznamená to, že se nemůže domáhat vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady. V případě, jestliže je tento jednatel zároveň společníkem společnosti Nejvyšší soud uvedl, že „*v naprosté většině případů je velmi obtížně odlišitelné, které ze svých postavení (společníka či jednatele) a zájmů s tím spojených hájí osoba, jež (jako společník i jednatel) podává návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady.*“ Platí tedy, že jednatel, který je zároveň také společníkem společnosti, může podat návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady jen z důvodů, které byly uplatněny formou protestu. Opačný závěr by vedl k nedůvodnému zvýhodnění takového společníka oproti ostatním společníkům. Jednatel – společník tedy protest podat musí. Protest podle Nejvyššího soudu nemusí být podán tehdy, nebylo-li to objektivně možné, ale také v případě, že vznesení protestu zabránila nějaká subjektivní okolnost „*...podle něhož důvody pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady nelze na zasedání valné hromady zjistit nejen v případě, že to není (bez vynaložení nepřiměřených nákladů či nepřiměřeného úsilí) objektivně možné, ale za určitých okolností ani tehdy, brání-li vznesení protestu z těchto důvodů subjektivní okolnosti (i subjektivní okolnosti mohou představovat závažný důvod, pro který společník nemohl protest uplatnit).* Takovou okolností může výjimečně být i naprosto nečekaný vývoj zasedání valné hromady (jež může trvat i jen velmi krátkou dobu), jímž je společník natolik zaskočen, že není s to ani uplatnit protest.“⁹⁷ Hybrant v tomto ohledu poznamenává, že obdobnou výjimku zná německá doktrína, která též poukazuje na případy, kdy si akcionář nemusí všimnout vady již na zasedání.⁹⁸ V případě pochybností o tom, zda byl protest podán, zakotvuje zákonodárce v § 192 odst. 3 ZOK domněnku podání protestu.

Zde je nutno poukázat na názory autorů, z nichž Hybrant vychází. Podle Šuka zákonodárce u společnosti s ručením omezeným připustil, aby osoba společníka tomu odpovídajícím určením ve společenské smlouvě byla oprávněna dovolávat se neplatnosti usnesení valné hromady zcela bez ohledu na podání odůvodněného protestu, čímž došlo k většímu narovnání postavení mezi společníkem a zbývajícími aktivně legitimovanými osobami uvedenými v § 191 odst. 1 ZOK.

---

⁹⁶ viz bod 25 a 26 odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 27 Cdo 3364/2020 ze dne 23. 3. 2022

⁹⁷ viz bod 35 a 36 odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 27 Cdo 3364/2020 ze dne 23. 3. 2022

⁹⁸ HYBRANT, M., Protest jako podmínka žaloby na neplatnost rozhodnutí valné hromady, str. 43

Společník domáhající se neplatnosti usnesení může využít protestu podaného jiným společníkem, neboť podle Šuka „účelu protestu je dosaženo bez ohledu na to, která z oprávněných osob jej uplatnila.“⁹⁹ Využití protestu jiného společníka či jiné osoby může spočívat nejen v tom, že žalující společník využije samotné skutečnosti, že protest byl vznesen, nýbrž i v tom, že společník může důvody svého protestu rozšířit o důvody protestu vzneseného někým jiným. Josková zastává v tomto ohledu obdobný názor, přičemž své závěry opírá nejen o jazykovou a teleologickou metodu výkladu, ale rovněž je zdůvodňuje odkazem na průběh zákonodárského procesu,¹⁰⁰ kdy uvádí, že „z dikce předmětného ustanovení vyplývá, že k aktivní legitimaci společníka k podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady postačí, aby kterýkoliv jiný společník podal protest, aniž by se muselo nutně jednat o společníka žalujícího.“¹⁰¹ V případě akciové společnosti však právní úprava nepřipouští výslovnou možnost tomu odpovídající úpravy stanov ve prospěch akcionářů (tj. neexistence požadavku na odůvodněný protest). Vzhledem k převažující míře předpokládané kogentnosti v rámci právní úpravy obchodních společností se lze spíše více přiklánět k tomu, že případné nastavení stanov akciové společnosti v „analogii“ na § 192 odst. 4 ZOK, v jehož důsledku by došlo k většímu narovnání postavení mezi akcionářem a zbývajícími aktivně legitimovanými osobami uvedenými v § 422 odst. 1 ZOK, by nemuselo být shledáno jako platné.¹⁰²

---

⁹⁹ ŠUK, P., § 192. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář, Praha 2013, s. 378.

¹⁰⁰ JOSKOVÁ, L., Napadení usnesení valné hromady společníkem podle zákona o obchodních korporacích. Obchodněprávní revue. 2013, roč. 5, č. 2, s. 41.

¹⁰¹ CHOVANCOVÁ, K., Protest proti usnesení valné hromady, PrF MU Brno 2016, str. 20

¹⁰² SADECKÝ, L., Institut protestu v kapitálové společnosti po novele zákona o obchodních korporacích, Časopis Ad Notam, 1/2020, str. 3 a násl.

3. Soudní přezkum rozhodnutí valné hromady

3.1 Obecná východiska k povaze řízení

V civilním soudním řízení lze rozlišovat dva možné způsoby jeho zahájení, a to podáním návrhu účastníkem řízení, nebo zahájením řízení bez návrhu, tedy soudem z moci úřední. První varianta je projevem zásady dispoziční, která je příznačná pro řízení sporné, naopak možnost zahájit řízení i bez návrhu je projevem zásady oficiality, provázející řízení nesporné. Řízení nesporné „*iurisdictio voluntaria*“ se začalo formovat vedle řízení sporného „*iurisdictio contentiosa*“ již v rané době římské, kdy k uskutečnění některých právních úkonů, např. „*adoptio*“, „*coemptio*“, „*testamentum per aes et libram*“, bylo zapotřebí jejich stvrzení magistrátem, úředníkem znalým platného práva obsaženého v zákoně 12 desek.¹⁰³ Nejvýraznější vývoj diferenciací mezi sporným a nesporným řízením pak proběhl od konce 18. až do začátku 20. století v německém a rakouském právním prostředí, ve kterých nacházíme vedle sporného řízení i rozsáhlou oblast řízení nesporného, v německém právním prostředí nazývaného dle římského označení „*freiwillige Gerichtsbarkeit*“ a v rakouském právním prostředí označovaného jako „*Außerstreitverfahren*“.¹⁰⁴ Z hlediska teorie civilního práva procesního lze obecně říci, že ve sporném řízení soud řeší reálný rozpor mezi hmotněprávními zájmy účastníků. Řízením nesporným je takové řízení, v němž mezi účastníky neexistuje spor o právo, i když i mezi nimi mnohou rozpory ohledně předmětu řízení být. V nesporném řízení nemají jeho účastníci postavení vzájemných odpůrců a je-li jich více, nejsou nikdy společníky, protože každý z účastníků má zásadně samostatné postavení.¹⁰⁵ V nesporném řízení může být účasten i jen jeden účastník, což je ve sporném řízení vyloučeno. V nesporném řízení nejde o vyřešení sporu, nýbrž o to, aby soud svým rozhodnutím upravil poměry účastníků, a to zpravidla do budoucna.¹⁰⁶

Civilní nalézací řízení tedy má dvě možné podoby, přičemž toto dělení je zásadní, neboť každé z řízení je provázeno jinými typickými zásadami a instituty, které utváří jeho podobu. Obě řízení naplňují obsah článku 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod zakotvujícího „*právo na soud*“, jehož součástí je právo na přístup k soudu, tj. právo zahájit řízení

¹⁰³ ZOULÍK, F. Řízení sporné a nesporné jako druhy civilního procesu. Praha: Academia, 1969, s. 13–14.

¹⁰⁴ Tamtéž

¹⁰⁵ Tamtéž

¹⁰⁶ ZAHRADNÍKOVÁ R., Aplikace zákona o zvláštních řízeních soudních na některá řízení ve věcech obchodních korporací, JURISPRUDENCE 5/2014, str. 34-42

před soudem v občanskoprávních věcech (*Osman proti Spojenému království*, 28. října 1998, § 147, *Sbírka rozsudků a rozhodnutí* 1998-VIII). Přestože kritéria pro jejich rozlišení nebyla dosud jasně definována, existuje obecná shoda alespoň na některých zásadách a institutech, které mohou oba typy řízení od sebe odlišit. Jsou jimi veřejný zájem, způsob zahájení řízení, postavení účastníků, pojem účastenství, povaha řízení a povaha rozhodnutí. Zde je nutno poukázat na názory autorů, z nichž Chovancová vychází. Především o nich, jako o znacích způsobilých odlišit řízení sporné a nesporné, pojednávají současní autoři, kteří se procesním právem zabývají.¹⁰⁷ Zároveň jsou ale zmíněné zásady a instituty také základem většiny koncepcí, které se již hledáním hranice mezi těmito druhy nalézacího řízení zabývaly. Dozajista však není pochyb o tom, co z hlediska věcného náleží do toho, či onoho typu řízení.¹⁰⁸

V právní nauce se objevují různé teorie kategorizací, z nichž jednou je ku příkladu povaha rozhodnutí toho kterého typu řízení, kdy výsledkem sporného řízení má být rozhodnutí deklaratorní, které pouze již deklaruje existenci či neexistenci určitého právního vztahu, přičemž nesporné řízení bývá zpravidla ukončeno rozhodnutím konstitutivním, které je přímo příčinou vzniku nových právních vztahů.¹⁰⁹ Z účelu jsou pak tato řízení charakterizována tak, že v případě sporných řízení je spatřován určitý zájem státu na výsledku daného řízení s tím, že bývá vnímána především jejich preventivní funkce, jejímž smyslem je snaha zabránit nechtěným následkům vadného právního stavu. Naproti u nesporných řízení je význam přikládán funkci reparační, kdy jejich prostřednictvím má být cíleno na náhrada či odškodnění subjektu za újmu způsobenou mu v minulosti nastalým nežádoucím právním stavem.¹¹⁰ Ačkoliv těchto diferenciací determinantů najdeme podle Tvrdíka v právní teorii vícero, není možné z hlediska značných odlišností a četných výjimek jednotlivých druhů nesporných řízení obecně vymezit řízení nesporné jako jakýsi homogenní celek. Z tohoto důvodu tedy nezbyvá než využít pouze negativního vymezení vůči řízením sporným.¹¹¹ Stavinohová v tomto ohledu vyšší míru vlivu ingerence státní moci do řízení nesporného demonstruje na trojstranném vztahu soudu a účastníků řízení. V případě sporného řízení je výrazný především vztah mezi stranami sporu. Naopak v nesporném řízení se tento vztah oslabuje a je zvýrazněna vazba účastníků a soudu, přičemž důvodem je zájem společnosti a státu

---

¹⁰⁷ LAVICKÝ, P. In: LAVICKÝ, Petr a kol. *Civilní proces. Řízení nesporné: zákon o zvláštních řízeních soudních; zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.* Praha: 2015, s. 1-4; ŠÍNOVÁ, R. In: ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Civilní proces. Řízení nesporné, rozhodčí a s mezinárodním prvkem.* Praha: 2015, s.1;

¹⁰⁸ WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní. Díl první: řízení nalézací.* Praha 2018, str. 40

¹⁰⁹ Tamtéž

¹¹⁰ SVOBODA, K., TLÁŠKOVÁ, Š., VLÁČIL, David, LEVÝ, Jiří, HROMADA, Miroslav a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, str. 3

¹¹¹ TVRDÍK, I. (Ne)sporná řízení. *Právní rozhledy*, 2023, č. 1, s. 20

na objasnění rozhodných otázek a na konkrétní podobě řešeného vztahu. Soud však stále zůstává nezávislým orgánem, který postupuje v rámci právních předpisů samostatně, bez vazby na jiné orgány státní moci.¹¹² V užším pojetí veřejného zájmu řízení sporné a nesporné tvoří protipóly, protože ve sporném řízení v jeho ryzí podobě se veřejný zájem nikdy neuplatní. Samotná skutečnost, že z právní úpravy měla prospěch soukromá osoba, na druhou stranu ale neznamená, že napadená právní úprava nemohla sledovat veřejný zájem (viz *James a ostatní proti Spojenému království*, rozsudek ze dne 21. února 1986, série A č. 98, §§ 39-40).¹¹³

Charakteristickým znakem sporného řízení je skutečnost, že vyřešení sporu je přenecháno zcela na iniciativě stran. Naopak nesporné řízení je ve své podstatě založeno na tom, že účastníci řízení nejsou zcela jeho pány a iniciativa ve vedení řízení je svěřena do rukou soudu.¹¹⁴ Juráš přitom upozorňuje, že veřejný zájem se v soukromém právu projevuje v různé intenzitě.¹¹⁵ Určujícím prvkem síly jeho působení v pozitivním právu jsou materiální prameny práva, tedy společenské okolnosti ve své vzájemné souvislosti. Veřejný zájem tak determinuje chování subjektu ve vztahu k jeho okolí a zároveň chrání jednotlivce před tím, co na něj odtud dopadá. Základní vrstvou působení veřejného zájmu je ochrana zájmu soukromého. Podle Eliáše se legislativně intenzita veřejného zájmu promítá do skutkové podstaty právní normy, která je jeho nositelem,¹¹⁶ přičemž Juráš poukazuje na to, že v hmotněprávních předpisech se pak veřejný zájem a následné omezení autonomie vůle subjektu práva projevuje v podobě kogentních norem.¹¹⁷ Ty určité jednání zakazují, příkazují, nebo mohou dokonce omezit vůli jednajícího tak, že sama není schopna způsobit vznik, změnu či zánik určitého právního vztahu. Civilní proces reaguje právní úpravou řízení, která jsou v současné době založena na pojetí procesním. Zařazení příslušné korporální, družstevní nebo jiné otázky pod sporné nebo nesporné řízení je tak determinováno potřebou zapojení zásady vyšetřovací nebo naopak projednací.¹¹⁸

---

¹¹² STAVINHOVÁ, J. Problém diferenciacie řízení sporného a nesporného v socialistickém civilním procesu. Brno: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 1984, s. 110-113.

¹¹³ K tomu např. Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci KOHLHOFER A MINARIK proti ČESKÉ REPUBLICĚ (stížnosti č. 32921/03, 28464/04 a 5344/05) ze dne 15. října 2009

¹¹⁴ BREJCHOVÁ G., Právní povaha řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu obchodní korporace, PF MU Brno 2018, str. 12

¹¹⁵ JURÁŠ M., Veřejný zájem jako kritérium diferenciacie nesporného řízení, Prf UP v Olomouci 2015, str. 30

¹¹⁶ ELIÁŠ K., Veřejný zájem (Malá glosa k velkému tématu). Ad Notam, 1998, roč. 4, č. 5, s. 103–106.

¹¹⁷ JURÁŠ M., Veřejný zájem jako kritérium diferenciacie nesporného řízení, Prf UP v Olomouci 2015, str. 41

¹¹⁸ FELGEROVÁ R., DEJL, Pavel. In LAVICKÝ, Petr a kol. Zákon a zvláštních řízeních soudních. Řízení nesporné. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015 s. 232.

Okruh působnosti ZŘS vymezuje jeho ustanovení § 85 výčtovou metodou, přičemž podstatným je fakt, že pro zařazení právního vztahu do některé uvedené kategorie je rozhodný obsah právního vztahu, nikoli to, jak je diferencována věcná příslušnost.¹¹⁹ Řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu právnické osoby je tak řazeno mezi tzv. statusové věci právnických osob ve smyslu dle § 85 písm. a) ZŘS a jako takové je projednáváno v režimu nesporného řízení. Ačkoliv je uvedené řízení dle stávající české právní úpravy projednáváno v režimu nesporného řízení, v právní teorii se objevují názory, že se jedná svou povahou, resp. podstatou o sporné řízení. V režimu sporného řízení je řízení ve věcech neplatnosti, resp. napadnutelnosti „*Anfechtbarkeit*“ a nicotnosti „*Nichtigkeit*“ rozhodnutí orgánu právnické osoby projednáváno i v rakouském¹²⁰ a německém právním prostředí.¹²¹ Tak např. podle § 195 rakouského AktG „*Ein Beschluß der Hauptversammlung kann wegen Verletzung des Gesetzes oder der Satzung durch Klage angefochten werden (Anfechtungsklage).*“ (*Usnesení valné hromady lze napadnout právní žalobou pro porušení zákona nebo stanov (žalobou na neplatnost)*).¹²² Z kvalifikace žaloby na neplatnost podle § 201 AktG jako věcné určovací žaloby přitom rakouská judikatura dovozuje, že není třeba konkrétního prokázání právního zájmu ve smyslu § 228 ZPO.¹²³ S ohledem na rozdílnost německé a rakouské hmotněprávní úpravy dané matérie není níže zahrnuto srovnání s českou procesněprávní úpravou, neboť by bylo nutné se podrobněji zabývat i rakouskou a německou hmotněprávní úpravou, pro což není v této práci prostor.

Pro určení povahy řízení musíme diferenciační prvek musíme hledat v hmotném právu a konfrontovat jej s procesním pojetím ZŘS. Juráš v tomto ohledu poukazuje na skutečnost, že řízení nesporná jsou pak pouze ta, jejichž předmětem je otázka, jejíž účinky mohou být založeny výlučně soudem. Zde je nutno poukázat na názory autorů, z nichž Juráš vychází. Strany soukromoprávního poměru – jednatelé, společníci, zakladatelé a jiné osoby zúčastněné na existenci právnické osoby – nemohou účinky dle hmotného práva založit svou dispozicí. Jako příklad takového řízení lze uvést řízení o prohlášení právnické osoby za neplatnou dle § 129 OZ, kdy je to pouze soud, kdo

---

¹¹⁹ ZAHRADNÍKOVÁ R., Aplikace zákona o zvláštních řízeních soudních na některá řízení ve věcech obchodních korporací, JURISPRUDENCE 5/2014, str. 34-42

¹²⁰ Viz např. § 197 a násl. rakouského Aktiengesetz; § 41 a násl. rakouského GmbH-Gesetz.

¹²¹ Viz kupř. § 241 německého Aktiengesetz

¹²² <https://www.jusline.at/gesetz/aktg/paragraf/195>

¹²³ Viz bod 4.1 rozsudku rakouského Nejvyššího soudu OGH 6Ob113/19i, dostupný na https://360.lexisnexis.at/d/entscheidungen-ris/ogh_6ob11319i/u_zivil_OGH_2019_JJT_20191219_OGH0002_0_2de0d5c34c

může konstituovat institut neplatnosti,¹²⁴ neboť tato možnost není dána dispozici společníkům nebo zakladatelům, neboť těm je vyhrazeno rozhodování o zrušení právnické osoby, což je odlišný právní institut. Z veřejného zájmu nad řádností korporativního sdružování vychází i institut *nuceného rušení právnických osob* soudem. Obecnou úpravu obsahuje ustanovení § 172 OZ, jehož obsahem je vymezení důvodů, pro které může soud objektivně zrušit právnickou osobu i bez návrhu. Obecně jde o případy zcela zásadních porušení zákona při zakládání právnické osoby nebo porušení zákazů určitého účelu nebo činnosti, k jejichž naplnění nesmí právnická osoba sloužit. Zvláštní úprava je zakotvena u příslušných forem právnických osob, např. ustanovení § 268 OZ umožňuje soudu zrušit i bez návrhu spolek, jehož prostřednictvím členové vykonávají zakázanou činnost nebo nutí osoby k členství nebo jim naopak neumožňují vystoupit. Jak zdůrazňuje v tomto ohledu Juráš, hmotné právo tak stanoví vždy v situacích, kdy je třeba preventivně ochránit právní jistotu a zájmy třetích osob před jakýmkoli porušením ze strany nezákonného uspořádání poměrů právnické osoby.¹²⁵

3.2 Vymezení předmětu řízení

Jak jsem již uvedl shora, je pod působnost § 85 ZŘS zařazováno rovněž řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady podle § 191 až § 193 ZOK.¹²⁶ Jak konstatují někteří autoři, např. lze mít k tomuto zařazení výhrady zejména systematické, neboť řízení nelze předmětem podřadit pod žádný z případů uvedených ve výčtu citovaného ustanovení ZŘS. Z hlediska jeho povahy jde o sporné řízení a jeho procesní úprava by měla odpovídat pravidlům OSŘ, protože právní úprava režimu vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady je založena na odporu společníka, jednatele, člena dozorčí rady nebo likvidátora proti usnesení valné hromady. Přitom k protestu uvedených osob nejenže nemusí valná hromada usnesení přijmout vůbec, ale může je i později změnit s účinky anulujícími předchozí stav.¹²⁷ Ve valné většině případů také není v řízení o vyslovení neplatnosti usnesení rozhodováno o právech nebo povinnostech společnosti vůči třetím osobám, neboť je usnesení valné hromady jakožto interní akt založit nemůže. Výjimkou by byla otázka platnosti usnesení o převzetí účinků jednání učiněných jménem před vznikem společnosti, nebo případy, kdy je rozhodováno o platnosti usnesení, jímž byl udělen

---

¹²⁴ GÜRLICH, R., Neplatnost obchodní korporace. Seriál: zákon o obchodních korporacích, 2014, č. 7, s. 1. [online]. Advokátní kancelář Gürlich & Co. [cit. 17. října 2015]. Dostupné na <http://www.akrg.cz/docs/ZOK/07_-_Serial_ZOK.pdf>.

¹²⁵ JURÁŠ M., Veřejný zájem jako kritérium diferenciacie nesporného řízení, Prf UP v Olomouci 2015, str. 55

¹²⁶ LAVICKÝ, P. a kol. Zákon a zvláštních řízeních soudních. Řízení nesporné, Wolters Kluwer ČR, 2015., s. 233

¹²⁷ ŠUK, P. In ŠTENGLOVÁ, HAVEL: Zákon o obchodních korporacích., s. 377.

zákonem předvídaný souhlas s nějakým jednáním ve smyslu § 48 ZOK, neboť takový souhlas je podmínkou těchto (navenek zavazujících) jednání a tím i existence z nich plynoucích práv a povinností pro společnost.¹²⁸

V souvislosti s nabytím účinnosti ZŘS zůstala řízení ve sporech mezi obchodními korporacemi, jejich společníky nebo členy, jakož i mezi společníky nebo členy navzájem, vyplývají-li z účasti na obchodní korporaci a dále ve sporech mezi obchodními korporacemi, jejich společníky nebo členy a členy jejich orgánů nebo likvidátory, jde-li o vztahy týkající se výkonu funkce členů orgánů nebo likvidace, nadále předmětem úpravy v OSŘ. Zároveň došlo k vynětí řízení ve statusových věcech právnických osob z občanského soudního řádu a jejich začlenění do zákona o zvláštních řízeních soudních (§ 85 a násl. ZŘS).¹²⁹ Předmětem úpravy v OSŘ tak zůstaly pouze řízení sporné povahy, u nichž je dána věcná příslušnost krajského soudu (§ 9 odst. 2 OSŘ). Řízeními, která se řídí výlučně OSŘ jsou rovněž řízení dříve spadající pod § 9 odst. 3 písm. g) OSŘ, i přesto, že se ve většině případů bude jednat o takové rozhodnutí soudu, jehož důsledkem je změna společenské smlouvy, a tedy povinnost jednatele vyhotovit úplné znění a uložit ho do sbírky listin, tudíž by se mohlo zdát, že se jedná o otázku týkající se samotné podstaty právního života právnických osob, a to společníků, příp. jejího následného zrušení.¹³⁰

3.3. Nesporná řízení soudní podle ZŘS

Počínaje 1. 1. 2014 jsou v ČR nesporná řízení upravena v ZŘS. Obdobná situace je v tomto ohledu v sousedním Rakousku, jehož právní nauka rovněž vychází z tzv. duality civilního soudního řízení, založené na respektování existence dvou plnohodnotných, rovnocenných a na sobě nezávislých druhů civilního soudního řízení.¹³¹ Ačkoliv nesporné řízení bylo podle rakouského Nesporného patentu z roku 1854 považováno ještě za jeden z druhů smířčího předběžného soudního řízení („*ein friedensrichterliches Vorverfahren*“), přičemž soudce byl dle oprávněn účastníky nesporného řízení odkázat v případě nutnosti „*objasnění sporných právních otázek anebo skutkových okolností, které mohou být vysvětleny jen řádným průvodním řízením*“ do sporného řízení, byly v nesporném patentu z roku 1854 poprvé upraveny v § 1 až § 19 zásady

---

¹²⁸ PELIKÁN R., MRÁZKOVÁ T., Účastenství v řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, Právní rozhledy 6/2021, s. 191

¹²⁹ ZAHRADNÍKOVÁ, R., Aplikace zákona o zvláštních řízeních soudních na některá řízení ve věcech obchodních korporací, JURISPRUDENCE 5/2014, str. 34-42

¹³⁰ Tamtéž

¹³¹ ŠLEJHAROVÁ, M., Nesporná řízení v komparativním pohledu, PrF MU Brno 2021, str. 17

a instituty společné v obecné rovině všem nesporným řízením.¹³² Po dlouholetých rekodifikačních iniciativách bylo nakonec rekodifikace právní úpravy nesporného řízení docíleno přijetím zákona o nesporném řízení „*Außerstreitgesetz*“, jenž vstoupil v účinnost dne 1.1.2005 a který nahradil Nesporný patent z roku 1854.¹³³ V Německu byl v roce 2009 přijat dodnes účinný zákon o řízení ve věcech rodinných a o záležitostech nesporného soudnictví, pod německým názvem „*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit*“, který obsahuje kromě obecné procesněprávní úpravy nesporného řízení (na jejíž subsidiární aplikaci je odkazováno i řadou dalších právních předpisů, které upravují materii nesporného řízení), i zvláštní část upravující podrobněji úpravu vybraných druhů nesporných řízení.¹³⁴

Ustanovení § 2 ZŘS obsahuje taxativní výčet řízení, na něž se vztahuje, přičemž se jedná o nesourodou skupinu, kde lze nalézt vedle řízení o otázkách pozůstalosti a rodinného práva i úpravu řízení o některých otázkách týkajících se právnických osob (§ 2 písm. e) ZŘS). Řízení ve věcech obchodního rejstříku však součástí úpravy v ZŘS není a od 1. 1. 2014 je upraveno zvláštním zákonem o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.¹³⁵ Ustanovení § 85 ZŘS přitom stanoví, že řízeními o některých otázkách týkajících se právnických osob jsou zejména řízení ve statusových věcech právnických osob, včetně jejich zrušení a likvidace, jmenování a odvolávání členů jejich orgánů nebo likvidátora, přeměn a otázek statusu veřejné prospěšnosti a řízení ve věcech právnických osob, nejde-li o předchozí uvedená řízení podle písmene, „vyplývají ze zákona, že je lze zahájit i bez návrhu.

Za statusové věci právnických osob tak jsou nadále považovány věci, které se týkají samotné podstaty právního života právnických osob, zejména základních znaků fungování právnických osob (právní formy, společníků, statutárních a jiných orgánů, rušení a zániku právnických osob apod.). Podle § 3 odst. 2 písm. a) ZŘS přitom v těchto věcech je věcně příslušný krajský soud. Místní příslušnost upravuje § 86 odst. 1 ZŘS, podle kterého je pro řízení ve věcech uvedených v § 85 písm. a) a d) místně příslušný soud, u něhož je právnická osoba zapsána ve veřejném rejstříku. Pokud se právnická osoba do veřejného rejstříku nezapisuje, je příslušný soud,

---

¹³² ZOULÍK, F. Řízení sporné a nesporné jako druhy civilního procesu. Praha: Academia, 1969, s. 13–14.

¹³³ ŠLEJHAROVÁ, M., Nesporná řízení v komparativním pohledu, PrF MU Brno 2021, str. 19

¹³⁴ ŠLEJHAROVÁ, M., Nesporná řízení v komparativním pohledu, PrF MU Brno 2021, str. 18

¹³⁵ ZAHRADNÍKOVÁ R., Aplikace zákona o zvláštních řízeních soudních na některá řízení ve věcech obchodních korporací, JURISPRUDENCE 5/2014, ISSN 1802-3843 (print), str. 34-42

v jehož obvodu má tato právnická osoba svůj obecný soud. Zásadním momentem, vzhledem ke zpracovávanému tématu je skutečnost, že řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady je nesporným řízením, což vyplývá z § 85 odst. 1 písm. a) ZZŘS. Této otázce proto bude blíže věnována pozornost v kapitole následující.

V německém prostředí se, jak uvádí Šlejharová, jedná o řízení tzv. „*unternehmensrechtliche Verfahren*“ upravená zejména v hlavě páté FamFG, mezi která spadá jmenování a odvolání likvidátora, řízení o zrušení právnické osoby, dále pak některá řízení ve věcech přeměn a řada dalších řízení ve věcech právnických osob,¹³⁶ dále pak tzv. „*Auflösungsverfahren*“ upravená zejména v hlavě páté FamFG, mezi které spadá mj. zrušení společnosti z důvodu vad ve společenské smlouvě, resp. stanovách.¹³⁷ Některá tato řízení jsou řazena mezi nesporná na základě výslovného zákonného zmocnění a některá až příslušnou judikaturou. FamFG pak pro tato řízení nestanoví až na několik výjimek žádné odchylky od obecné právní úpravy nesporného řízení.

Taktéž v rakouském právním prostředí se mezi matérii nesporného řízení řadí celá řada záležitostí týkající se právnických osob, kupříkladu jmenování a odvolání likvidátora dle § 146 a § 147 rakouského Unternehmensgesetzbuch, řízení ve věcech akciových společností (vyjma občanských právních sporů) dle § 14 rakouského AktG, obdobně i věcech společností s ručením omezeným dle § 102 rakouského GmbH-Gesetz, pro která platí obecná úprava nesporných řízení obsažená v Ausserstreitgesetz. Jedná se kupříkladu o jmenování chybějícího člena představenstva akciové společnosti dle § 76 rakouského AktG či jednatele v případě společnosti s ručením omezeným dle § 15a rakouského GmbH-Gesetz. Dále pak o řízení o zrušení právnické osoby dle § 84 rakouského GmbH-Gesetz a dle § 131 rakouského Unternehmensgesetzbuch a řada dalších řízení ve věcech právnických osob, která jsou považována za nesporná řízení.¹³⁸

---

¹³⁶ Nedden-Boeger, C. Kommentar des FamFG. § 375. [online]. research.wolterskluwer-onlin.de. [cit. 17. 6. 2020]. <https://research.wolterskluwer-online.de/document/9aa96da5-14c3-381f-9439-52546ae88726>

¹³⁷ Schick, T.-M. Kommentar des FamFG. § 410. [online]. research.wolterskluwer-online.de. [cit. 17. 6. 2020]. <https://research.wolterskluwer-online.de/document/353892ae-364c-321d-86c0-cb6f3c1e0650>

¹³⁸ K tomuto blíže ŠLEJHAROVÁ, M., Nesporná řízení v komparativním pohledu, PrF MU Brno 2021, str. 107

4. Soudní přezkum rozhodnutí valné hromady v nesporném řízení

4.1 Obecná východiska zahájení řízení

Možnost zahájit nesporné řízení bez návrhu soudem je značným zásahem do práv osoby, která se stává účastníkem řízení, aniž by to tak chtěla z vlastní vůle. Proto lze bez návrhu zahájit jen ta řízení, v nichž se projednává otázka, jejíž úprava je ve veřejném zájmu. Ten musí být natolik intenzivní, že nevyžaduje pouze specifický průběh daného řízení, ale žádá si i zahájení řízení bez vůle subjektů daného právního vztahu. Jestliže, jak uvádí Lavický je „*dispoziční zásada vychází z možnosti, ne z povinnosti procesních stran využít soudní ochranu,*“¹³⁹ typická pro sporná řízení, je naopak zásada oficiality typickým znakem nesporného řízení. V řízení o vyslovení (určení) neplatnosti usnesení valné hromady obchodní korporace je jednáno především o právech a povinnostech této obchodní korporace, přičemž účastníkem řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady obchodní korporace je kromě navrhovatele je pouze tato obchodní korporace. Za povšimnutí v dané souvislosti stojí závěr učiněný ÚS v usnesení sp. zn. III. ÚS 2447/08 ze dne 19.3.2009, kdy se v řízení účastenství domáhaly osoby, které byly napadeným usnesením jmenovány členy (statutárního) orgánu předmětné společnosti. Přesto ÚS uzavřel, že o jejich právech ani povinnostech v řízení jednáno není, neboť určení jejich práv ani povinností *není předmětem řízení*. Jak zdůrazňuje v tomto ohledu Pelikán, tím ovšem ÚS přehlédnu, že „*mezi účastníky řízení podle předmětné definice v naší procesualistice řazení rovněž i ti, o jejichž právech a povinnostech se nebude rozhodovat přímo ve výroku, avšak v řízení se o jejich právech a povinnostech přesto jedná a jejich práva a povinnosti mohou být rozhodnutím dotčeny*“. Zejména však vytvořil poněkud paradoxní situaci, kdy vztah mezi společností a členem jejího orgánu se zdá být z jedné strany nazírán jako soubor práv a povinností, o němž je v řízení o platnosti nominačního usnesení valné hromady rozhodováno, z druhé ale nikoliv, což je logicky nemožné, neboť buď bude podle obvyklé definice účastníkem společnost i jmenovaný člen orgánu, přičemž případným vyslovením neplatnosti nominačního usnesení bude konstatována neexistence jejich *vzájemných* práv a povinností, anebo pokud dojdeme k závěru že přímým předmětem řízení tato práva a povinnosti nejsou, v tom případě ale nemůže být účastníkem podle takto pojímané definice nejen daný člen orgánu, ale ani společnost sama.¹⁴⁰

¹³⁹ LAVICKÝ, P. a kol. Moderní civilní proces. Brno: Masarykova Univerzita, 2014, s. 39-40.

¹⁴⁰ PELIKÁN R., MRÁZKOVÁ T., Účastenství v řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, Právní rozhledy 6/2021, s. 191

Literatura a judikatura, která předcházela nové úpravě, tedy úpravy platné do 1. 1. 2014 se ustálila na tom, že pokud se nejedná o otázky statusové, je jak soudní řízení o *neplatnost* právního úkonu, tak řízení o deklaraci *nicotnosti* zahájeno na základě určovací žaloby podle ust. § 80 OSŘ, který stanovuje, že určení, zda tu právní poměr nebo právo je či není, se lze žalobou domáhat jen tehdy, je-li na tom naléhavý právní zájem.¹⁴¹ V případě žaloby na *neplatnost* usnesení valné hromady se žalobci může stát také to, že i přes rozpor rozhodnutí valné hromady se zakladatelskou listinou, společenskou smlouvou, stanovami nebo právními předpisy, přičemž i přestože byl návrh na zahájení řízení podán včas, nebude *neplatnost* usnesení valné hromady konstatována. Norma práva totiž dává soudu možnost zvážit, zda je „[...] v zájmu ochrany víry třetích osob, právní jistoty osob nebo ochrany veřejného pořádku [...]“ účelné *neplatnost* dotčeného usnesení vyslovit. Převáží-li tyto zájmy nad zájmem žalobce způsobit „právní neúčinnost“ dotčeného ustanovení, soud výrok o *neplatnosti* nevysloví. To se v případě *nicotnosti* stát nemůže, neboť zde soud zkoumá v hmotněprávní rovině pouze to, jestli tu projev vůle byl, či ne.¹⁴² K tomu v usnesení ze dne 27. 1. 2009, sp. zn. 29 Odo 1060/2006 Nejvyšší soud mimo jiné uvedl, že „[n]evysloví-li [...] soud *neplatnost* usnesení valné hromady, jež nemá pro nedostatek působnosti valné hromady žádné právní účinky, je jeho postup – striktně vzato – v souladu s právem. Shora uvedený závěr však podle mínění Nejvyššího soudu nevyklučuje, aby soud za určitých okolností v řízení podle § 183 ve spojení s § 131 obch. zák. nepřezkoumal i platnost takových usnesení.“ Současná právní úprava po 1. 1. 2021 však, jak vyplývá z obsahu podkapitol 2.3. Neplatnost usnesení valné hromady a 2.4. Nicotnost usnesení valné hromady. Ostatně znovu v této souvislosti můžeme poukázat na usnesení Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 27 Cdo 3364/2020 ze dne 23. 3. 2022.

Z hlediska komparatistiky považuji za vhodné zmínit, že tak jak poukazuje Závodský, např. rakouská právní úprava řadí současně k materiálním ustanovením o napadnutelnosti a z větší části též i *nicotnosti* usnesení valné hromady normy ryze procesní. Vznikla tak speciální žaloba na napadnutelnost – *Anfechtungsklage*“, která je řazena mezi žaloby pravotvorné ("*Rechtsgestaltungsklage*"), směřující k odvrácení protiprávního usnesení, a – ve spojení s § 198 rakouského AktG – s rozšířenou osobní působností právní moci. Její pozice v procesu uplatnění práva na napadení usnesení má výsadní postavení – oproti žalobě na *nicotnost* nelze totiž zpochybnit usnesení podáním pouhé námítky.¹⁴³

---

¹⁴¹ WINTEROVÁ, A. Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice, Praha: Linde, 2011. s 208

¹⁴² DVORÁK, T. Valná hromada s.r.o. Praha: Wolters Kluwer 2011. s. 308

¹⁴³ ZÁVODSKÝ M, Neplatnost usnesení valných hromad akciových společností v České republice, a Rakousku se zvláštním zřetelem k Německu, str. 102

Využit práva dovolat se neplatnosti usnesení lze dle § 259 OZ v subjektivní lhůtě tří měsíců ode dne, kdy se navrhovatel o rozhodnutí dozvěděl nebo dozvědět mohl. „*Má-li některá z aktivně věcně legitimovaných osob za to, že zde takové vady jsou a že odůvodňují vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, nezbyvá jí než domoci se vyslovení neplatnosti tohoto usnesení valné hromady soudem postupem podle § 191, resp. § 428 z. o. k. Nebude-li neplatnost usnesení valné hromady vyslovena, bude toto usnesení platné, byť by bylo stíženo vadami odůvodňujícími vyslovení jeho neplatnosti.*“¹⁴⁴ Objektivní lhůta jednoho roku pak běží ode dne, kdy bylo dané usnesení přijato. Na tuto právní úpravu navazuje zákon o obchodních korporacích se specifickými situacemi. V případě, kdy je rozhodováno mimo valnou hromadu⁷⁶, a při dodatečném výkonu hlasovacího práva oznámí společnost rozhodnutí bez zbytečného odkladu všem společníkům včetně dne jeho přijetí. Subjektivní tříměsíční lhůta tak začíná běžet okamžikem oznámení (nejčastěji doručením) daného rozhodnutí společníkovi, objektivní lhůta však běží již ode dne jeho přijetí. Pro srovnání, v případě hlasování mimo členskou schůzi družstva platí, že výsledek rozhodnutí a den jeho přijetí oznámí oprávněná osoba bez zbytečného odkladu na internetových stránkách družstva a současně rozešle usnesení na adresu členů družstva. Člen družstva se tak o přijetí usnesení dozví nejpozději dnem jeho doručení, jeho obsah však může znát z internetových stránek družstva. Skutečnost, zda byl návrh na vyslovení neplatnosti usnesení podán včas v souladu se subjektivní lhůtou, tak bude muset posoudit příslušný soud. Objektivní lhůta pak činí jeden rok, a to ode dne přijetí usnesení.¹⁴⁵

4.2. Zahájení řízení a procesní podmínky

Ustanovení § 13 odst. 1 ZŘS zakotvuje pravidlo, že: „*řízení se zahajuje i bez návrhu, není-li zákonem stanoveno, že lze řízení zahájit jen na návrh.*“ Ovšem v žádném ustanovení týkajícím se řízení o neplatnosti usnesení není výslovně uvedeno, že toto řízení lze zahájit pouze na návrh. Přesto není možné, aby jej soud zahájil z úřední povinnosti. Skutečnost, že řízení o neplatnosti usnesení lze zahájit jen na návrh, vyplývá i ze znění § 90 odst. 3 ZŘS, které stanoví, že: „*soud rozhodne až po uplynutí lhůty 3 měsíců od podání návrhu.*“ Stejný přístup přijal také Nejvyšší soud: „*Ačkoliv jde o řízení nesporné, může být zahájeno toliko na návrh.*“¹⁴⁶ Jak již bylo uvedeno

---

¹⁴⁴ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 1470/2018, ze dne 29.5.2018

¹⁴⁵ BREJCHOVÁ G., Právní povaha řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu obchodní korporace, PF MU Brno 2018, str. 31

¹⁴⁶ Usnesení NS ČR, sp. zn. 29 Cdo 1817/2016.

v kapitole 2.5 této práce, je předpokladem pro podání návrhu na zahájení řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společníkem a akcionářem podání protestu. Z hlediska komparatistiky považuji za vhodné poznamenat, že v případě rakouské právní úpravy je vlastním předmětem žaloby na napadnutelnost je v zásadě napadení znění usnesení ve formě, v jaké byla zjištěna předsedajícím shromáždění a zachycena v notářském zápise. Obsahové nároky splní podání, které uvede žalobní důvody a určitý návrh v jejich „podstatném skutečném jádru“; nepostihnutí do detailu není na závadu. Jak zdůrazňuje v tomto ohledu Závodský, na druhou stranu uplatňování dodatečných důvodů po uplynutí jednoměsíční lhůty stíhá stejný osud jako pozdě podanou žalobu a nepřihlíží se k nim (jako základní měřítko se přijímá hranice změny předmětu žaloby, byť by s tím protistrana bez výhrad souhlasila).¹⁴⁷

V usnesení ze dne 19. 7. 2018, sp. zn. 29 Cdo 3307/2016, Nejvyšší soud zaujal stanovisko, že s účinností od 1. 1. 2014 je řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku nesporným řízením, a to řízením ve statusových věcech právnických osob ve smyslu § 85 písm. a) ZŘS, v němž jsou k projednání a rozhodnutí v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy [§ 3 odst. 2 písm. a) ZŘS.] s tím, že „při vymezení pojmu řízení ve statusových věcech právnických osob je totiž třeba mít na paměti, že jde o pojem procesního práva, který nemusí mít (a nemá) zcela shodný obsah s pojmem tzv. statusových věcí užívaným v právu hmotném, resp. s pojmem „právo týkající se postavení osob“ ve smyslu § 1 odst. 2 části věty za středníkem o. z.“¹⁴⁸ Z hlediska věcné příslušnosti je zásadní určení soudu, který bude věcně příslušný daný případ projednat jako soud prvního stupně. Jde tedy o to, zda bude řízení probíhat na úrovni soudů okresních či krajských, popř. někde jinde.¹⁴⁹ K vedení řízení podle ZŘS je v prvním stupni zásadně příslušný okresní soud, neobsahuje-li zákon jinou právní úpravu.¹⁵⁰ Podle ZŘS pak krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně ve statusových věcech právnických osob, včetně jejich zrušení a likvidace, a odvolání členů jejich orgánů nebo likvidátora a přeměn.¹⁵¹ Podle § 3 odst. 2 písm. a) ZŘS krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně ve statusových věcech právnických osob, včetně jejich zrušení a likvidace, jmenování a odvolávání členů jejich orgánů nebo likvidátora, přeměn a otázek statusu veřejné prospěšnosti. Z § 85 písm. a) ZŘS. plyne, že řízeními o některých otázkách týkajících se právnických osob jsou řízení ve statusových věcech právnických osob, včetně jejich

---

¹⁴⁷ ZÁVODSKÝ M, Neplatnost usnesení valných hromad akciových společností v České republice, a Rakousku se zvláštním zřetelem k Německu, str. 106

¹⁴⁸ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 1435/2019 ze dne 19. 6. 2019

¹⁴⁹ WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kol. Civilní právo procesní. Díl první Leges, 2018, str. 114.

¹⁵⁰ Srov. ust. § 3 odst. 1. ZŘS

¹⁵¹ Srov. ust. § 3 odst. písm. a) ZŘS

zrušení a likvidace, jmenování a odvolávání členů jejich orgánů nebo likvidátora, přeměn a otázek statusu veřejné prospěšnosti. Zde je nutno vzít současně v úvahu, že procesně právní pojem řízení ve statusových věcech právnických osob není zcela obsahově shodný obsah s hmotněprávním pojmem tzv. statusových věcí ve smyslu § 1 odst. 2 části věty za středníkem OZ. To pak znamená, že zdaleka ne všechny právní normy upravující otázky právnických osob lze považovat za součást práva upravujícího postavení osob ve smyslu OZ. Jak v tomto ohledu uvádí Závodský, typickým příkladem je většina pravidel upravujících vznik a zánik členství v korporaci. Taktéž platí, že ne vše, o čem rozhodují orgány právnických osob, patří do působnosti práva upravujícího postavení osob (tedy do tzv. statusové úpravy v hmotněprávním smyslu). Nicméně z pohledu procesněprávního zákonodárce zahrnul řízení, v němž soud přezkoumává platnost rozhodnutí orgánu právnické osoby, bez dalšího mezi řízení ve statusových věcech právnických osob, aniž by rozlišoval, zda dotčeným rozhodnutím orgán právnické osoby rozhodl o záležitosti, která je regulována právem upravujícím postavení osob. Z hlediska komparatistiky uveďme, že v Rakousku představuje speciální kompetenční normu paragraf 197 rakouského AktG, který veškeré spory z napadnutelnosti, resp. nicotnosti usnesení přenáší na soudní dvory první instance s obchodněprávní kompetencí – což jsou Landesgerichte a ve Vídni jakožto jediný rakouský výlučně obchodní soud Handelsgericht. V Německu je věcně prvoinstančně příslušný Landgericht (Kammer für Handelssachen) v místě sídla společnosti.¹⁵²

Odborná veřejnost na tuto otázku nemá jednoznačnou odpověď. Např. Lavický dovozuje, že „statusovou povahu zásadně nemají věci týkající se neplatnosti rozhodnutí orgánu právnické osoby, byť je mezi ně judikatura řadila (...). Okolnost, že se o tomto řízení zákon o zvláštních řízeních soudních výslovně zmiňuje (např. § 88 odst. ZŘS), ještě neznamená, že jde o statusovou otázku“. Za vhodnější pak považuje řešení, „které nepřiznává § 85 ZŘS povahu taxativního výčtu, ale připouští, že vedle věcí vypočtených v tomto ustanovení budou v režimu řízení o některých otázkách právnických osob projednávány také věci, jež v něm zmíněny nejsou“.¹⁵³ Naopak Felgrová a Dejl v témže díle uzavírají, byť s výhradami, že řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu právnické osoby je řízení ve statusových věcech právnických osob ve smyslu § 85 písm. a) ZŘS.¹⁵⁴ K témuž závěru se pak na příklad příklání (také nikoliv bez pochybností) i

---

¹⁵² ZÁVODSKÝ M, Neplatnost usnesení valných hromad akciových společností v České republice, a Rakousku se zvláštním zřetelem k Německu, str. 115

¹⁵³ LAVICKÝ, P. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Zákon o veřejných rejstřících. Řízení nesporné-praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 87. 7

¹⁵⁴ Tamtéž, s. 233

M. Kokeš.¹⁵⁵ Nejvyšší soud však se shora uvedenými doktrinárními výklady ustanovení OSŘ nesouhlasí. Podle Lavického a Kokeše je výčet řízení o některých otázkách týkajících se právnických osob demonstrativní. Nejvyšší soud uvedl, že za předpokladu že by tento výčet byl demonstrativním, by tato otázka byla zodpovídána v závislosti na povaze záležitosti, o níž orgán v daném případě rozhodl, což by vedlo k rozdílnému závěru o věcné příslušnosti vždy podle toho, v jaké záležitosti orgán rozhodoval (krajské soudy jsou věcně příslušné toliko k řízením výslovně vypočteným v § 3 ZŘS). Kdyby dokonce přijal orgán právnické osoby na tomtéž zasedání vícero rozhodnutí, z nichž by se některá týkala statusových věcí (z hmotněprávního hlediska) jiná něčeho jiného, rozhodovalo by se o jejich platnosti před soudy různých stupňů i za předpokladu, že by se příčiny jejich neplatnosti jevily jako totožné. Takový závěr by podle nejvyššího soudu neodpovídal předpokladu racionálního zákonodárce a stanovil, že: „S účinností od 1. 1. 2014 je tudíž řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku nesporným řízením, a to řízením ve statusových věcech právnických osob ve smyslu § 85 písm. a) ZŘS, k jehož projednání a rozhodnutí jsou v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy [§ 3 odst. 2 písm. a) ZŘS]“.¹⁵⁶

Podle § 86 odst. 1 ZŘS je pro řízení ve statusových věcech právnických osob je příslušný soud, u něhož je právnická osoba zapsána ve veřejném rejstříku a jde-li o právnickou osobu, která se do tohoto rejstříku nezapisuje, je potom příslušným soudem ten, v jehož obvodu má daná právnická osoba svůj obecný soud. Jelikož je v těchto věcech dána věcná příslušnost Krajských soudů, je místní příslušnost upravena tak, aby dané řízení bylo vedeno u toho soudu, který rovněž vede příslušný rejstřík. Změní-li se okolnosti, podle nichž se posuzuje místní příslušnost rejstříkového soudu, dochází podle § 76 ZVŘ k přenesení příslušnosti. V takovém případě se změni i místní příslušnost pro nově zahájené řízení ve věcech statusových, v řízení o vyloučení z výkonu funkce a v řízení ve věcech opatrovnictví právnických osob.¹⁵⁷ Vrchní soud dále k posouzení místní příslušnosti dodal, že se v případech posuzování platnosti usnesení nejvyššího orgánu obchodní korporace nejedná o spor mezi společnostmi a jejím společníkem, resp. mezi (společnými) společníky, vyplývající z jejich účasti na společnosti dle § 9 odst. 2 písm. e) OSŘ, ale o řízení ve statusové věci společnosti.¹⁵⁸

---

¹⁵⁵ MACKOVÁ, A., MUZIKÁŘ, L. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Leges, 2016, s. 182 a 183.

¹⁵⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 7. 2018, sp. zn. 29 Cdo 3307/2016

¹⁵⁷ SVOBODA, K., TLÁŠKOVÁ, Š., VLÁČIL, D., LEVÝ, J., HRMADA, M. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Praha: C. H. Beck, 2020, č. 1.

¹⁵⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 4. 2015, sp. zn. 7 Cmo 8/2015

4.3. Účastníci a jejich způsobilost účastnit se řízení

Okruh osob oprávněných dovolat se neplatnosti rozhodnutí orgánu obchodní korporace upravuje zákon o obchodních korporacích, a to jednak v § 191 a násl. ZOK pro společnosti s ručením omezeným a dále v § 428 a násl. ZOK pro akciové společnosti. ZOK v ustanovení § 191 ve vztahu k přezkumu usnesení valné hromady, resp. vyslovení jeho neplatnosti vymezuje jako základní předpoklad pravidlo, kdy *„každý společník, jednatel, člen dozorčí rady, je-li zřízena, nebo likvidátor se může v mezích tohoto ustanovení dovolávat neplatnosti usnesení valné hromady podle ustanovení občanského zákoníku o neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku pro rozpor s právními předpisy nebo společenskou smlouvou. Bylo-li rozhodnuto mimo valnou hromadu nebo bylo-li rozhodnutí valné hromady přijato dodatečně, právo podat návrh zanikne uplynutím 3 měsíců ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl nebo mohl dozvědět o přijetí rozhodnutí podle § 174 odst. 3 nebo § 177, nejdéle však uplynutím 1 roku od přijetí tohoto rozhodnutí. Totéž platí, rozhodli v působnosti valné hromady jediný společník.“*

Okruh aktivně věcně legitimovaných osob k podání návrhu na zahájení řízení o vyslovení neplatnosti usnesení je vymezen zákonem, který dále rozšiřuje judikatura soudů. V případě společnosti s ručením omezeným jsou těmito osobami společník, jednatel, likvidátor a člen dozorčí rady, pokud je zřízena; v akciových společnostech je to akcionář, člen představenstva, člen dozorčí rady a opět likvidátor; v družstvu jsou to členové představenstva nebo kontrolní komise, likvidátor, ale také každý člen družstva. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí sp. zn. 27 Cdo 452/2023 ze dne 26. 10. 2023 posuzoval otázku vztahu § 191 odst. 1 ZOK (obsahujícího výčet osob aktivně věcně legitimovaných k podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady spol. s r.o.) a § 258 OZ (obsahujícího výčet osob aktivně věcně legitimovaných k podání návrhu na vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku) a dále otázku výkladu pojmu *"společník"* ve smyslu § 191 odst. 1 ZOK. Skutkový základ věci spočíval v tom, že valná hromada společnosti přijala rozhodnutí o odvolání stávajících jednatelů a jmenování jednatelů nových; právě proti tomuto usnesení valné hromady směřoval návrh dovolatele na vyslovení neplatnosti podle § 191 odst. 1 ZOK. Krátce po jmenování nových jednatelů přitom došlo k prohlášení úpadku společnosti, k povolení reorganizace a následně i ke schválení reorganizačního plánu, přičemž právě v důsledku schválení (a následného splnění) tohoto reorganizačního plánu pozbyl dovolatel (původně společník společnosti) svůj podíl ve společnosti. Nejvyšší soud proto posuzoval, zda je dovolatel i nadále aktivně věcně legitimován k podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti, když v důsledku pozbytí svého podílu přestal být (před vyhlášením

rozhodnutí) společníkem (když, jak uvedl Nejvyšší soud, "pro posouzení věcné legitimace je rozhodující stav v době vyhlášení rozhodnutí [...] To platí zásadně i pro posouzení aktivní věcné legitimace navrhovatele v řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady; ztratí-li navrhovatel po podání návrhu postavení opravňující jej k jeho podání, ztrácí zásadně i aktivní věcnou legitimaci"). V této souvislosti Nejvyšší soud v první řadě uvedl, že "jsou k podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným aktivně věcně legitimovány pouze osoby uvedené v § 191 odst. 1 z. o. k. Právní úprava § 258 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“), jde-li o výčet osob aktivně věcně legitimovaných k podání návrhu na vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku, se v poměrech společnosti s ručením omezeným nepoužije". Následně Nejvyšší soud již konkrétně ve vztahu k § 191 odst. 1 ZOK vyložil, že "je třeba vykládat pojem "společníka", jakožto osoby aktivně věcně legitimované k podání návrhu podle § 191 odst. 1 z. o. k., extenzivně tak, že se společníkem rozumí i osoba, která po přijetí usnesení valné hromady ztratila bez právního nástupce postavení společníka, ale napadené usnesení valné hromady má nadále dopad do jejích práv a povinností založených jejím vztahem ke společnosti. Nemá-li takový bývalý společník k dispozici jiný (stejně účinný) právní nástroj k ochraně svých práv, bylo by v rozporu s účelem § 191 z. o. k. odepřít mu aktivní věcnou legitimaci v řízení". Pro posuzovanou věc to tedy znamenalo, že aktivní věcná legitimace dovolatele (přes výše uvedený extenzivní výklad pojmu "společník", resp. právě podle něj) zachována nebyla. Napadeným usnesením valné hromady bylo totiž rozhodnuto toliko o změně obsazení statutárního orgánu (jednatelů), přičemž tímto rozhodnutím nemohlo být samo o sobě zasaženo do práv a povinností dovolatele založených jeho předchozí účastí na společnosti; pokud dovolatel vycházel z toho, že mu zánikem jeho účasti na společnosti vznikla škoda, přehlédl, že jeho účast zanikla nikoli v důsledku změny jednatelů, ale v příčinné souvislosti s reorganizačním plánem, který ovšem přijala většina zajištěných a nezajištěných věřitelů společnosti a schválil jej insolvenční soud. Jelikož tedy samotným napadeným usnesením valné hromady nebylo zasaženo do práv a povinností dovolatele, nemohla mu být zachována aktivní věcná legitimace k podání návrhu na vyslovení neplatnosti tohoto usnesení. Lze tedy shrnout, že § 191 odst. 1 ZOK je vůči § 258 OZ speciální, a proto se § 258 OZ při posuzování aktivní věcné legitimace k podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady spol. s r.o. neuplatní; tato aktivní věcná legitimace svědčí toliko osobám taxativně vymezeným v § 191 odst. 1 ZOK. Jednou z těchto osob je přitom i společník společnosti, kterému může být tato aktivní věcná legitimace zachována i v případě, že jeho účast na společnosti před vyhlášením rozhodnutí zanikne, to však pouze

za předpokladu, že napadené usnesení valné hromady má nadále dopad do jeho práv a povinností založených jeho vztahem ke společnosti.¹⁵⁹

Vymezení okruhu účastníků v řízení nesporném nalezneme v § 6 ZŘS, kde jsou zakotveny dvě definice účastenství. Z obou vyplývá, že: „*postavení navrhovatele (...) je ve srovnání s ostatními účastníky specifické, neboť je založeno na formálním pojetí účastenství.*“¹⁶⁰ Současně však § 6 ZŘS využívá také materiálního pojetí účastenství, které je patrné především v odstavci prvním: účastníkem je každý, „*o jehož právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno.*“ Nejvyšší soud v usnesení sp. zn. 29 Cdo 4727/2016, 19. 9. 2018 v tomto ohledu zaujal stanovisko, že představa, „*že účastníkem řízení jsou vždy a bez dalšího všichni, kterých se vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady může ve svých důsledcích dotknout, bez ohledu na to, jaký je jejich počet, zda jsou (a mohou být) soudu známi a zda o svoji účast v řízení stojí, není udržitelná a ve svém důsledku by vedla v řadě případů k tomu, že by navrhovateli nebylo možné poskytnout soudní ochranu, neboť by řízení reálně nebylo možné vést*“. Zamyslíme-li se totiž nad otázkou, o čích právech se vlastně v řízení o neplatnosti usnesení valné hromady jedná, uvidíme, že, bez ohledu na to, co je předmětem přezkoumávaného usnesení, jsou to společníci, kteří výkonem hlasovacích práv na valné hromadě realizují jedno ze svých základních práv, právo podílet se na řízení společnosti. Je-li potom přezkoumávána platnost přijatého usnesení, je tím rozhodováno o tomto právu (jeho konkrétním výkonu), neboť pokud bude shledána neplatnost usnesení, bude tím společníkům, kteří pro ně hlasovali, právo takto se podílet na řízení společnosti popřeno. Práva společníků jsou tedy ve skutečnosti přímým předmětem zkoumaného řízení v podobě práva na účast na řízení společnosti a velmi často i jeho nepřímým předmětem. Za situace, kdy práva nebo povinnosti *společnosti* nejsou předmětem takového řízení ve většině případů vůbec, se jeví současný přístup k vymezení okruhu účastníků jako neudržitelný.¹⁶¹

Z § 93 OSŘ se podává, že se jako vedlejší účastník může vedle žalobce nebo žalovaného zúčastnit řízení ten, kdo má právní zájem na jeho výsledku (odst. 1). Do řízení vstoupí buď z vlastního podnětu nebo na výzvu některého z účastníků učiněnou prostřednictvím soudu. O přípustnosti vedlejšího účastenství soud rozhodne jen na návrh (odst. 2). V řízení má vedlejší účastník stejná práva a povinnosti jako účastník. Jedná však toliko sám za sebe. Jestliže jeho úkony

---

¹⁵⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 27 Cdo 452/2023 ze dne 26. 10. 2023

¹⁶⁰ ŠÍNOVÁ, R.; JURÁŠ, M., Účastenství v civilním soudním řízení. Praha: Leges, 2015, s. 58.

¹⁶¹ PELIKÁN R., MRÁZKOVÁ T., Účastenství v řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, Právní rozhledy 6/2021, s. 191

odporují úkonům účastníka, kterého v řízení podporuje, posoudí je soud po uvážení všech okolností (odst. 3). Podle rozsudku Nejvyššího soudu SR z 30.09.2014, sp. zn. 1 Obdo 38/2014 „*Vycházejíce ze dvou renomovaných komentářů k Občanskému soudnímu řádu (Števeček a kol., C. H. BECK; Mazák, ASPI) jako aplikovatelných zdrojů právní doktríny lze vyvodit, že shodně jako předpoklad účasti vedlejšího účastníka formulují pouze existenci právního zájmu na výsledku řízení, tedy že jeho právně postavení bude ovlivněno výsledkem sporu. Jako podmínku neuvádějí nezbytné udělení souhlasu. hlavního účastníka (na stranu kterého vedlejší účastník přistupuje), jelikož samotný zákon předpokládá možnost zásahu soudu podle odstavce 4 v případě, že takový vedlejší účastník bude postupovat v rozporu s předpokladem soudržnosti postupu účastníků na jedné straně. Postavení vedlejšího účastníka charakterizují stejná procesní práva a povinnosti jako účastníka, na jehož stranu se připojil, jeho postavení je však limitováno zákonem tím, že nemůže disponovat předmětem řízení, nemůže podat návrh na obnovu řízení, může podat odvolání, ledaže takové právo má účastník, jeho odvolací lhůta je vázána odvolací lhůtou účastníka, nemůže podat odvolání ani dovolání proti vůli účastníka*“¹⁶²

V tomto ohledu se již v minulosti soudy zabývaly otázkou, zda řízení o statusové otázce právnické osoby nenesou znaky typického soukromoprávního sporu, přičemž za situace, kdy např. bývalý jediný akcionář společnosti, jenž napadené rozhodnutí o rozdělení zisku v působnosti valné hromady přijal, má na výsledku řízení v projednávané věci právní zájem, neboť má být výlučným příjemcem dividendy. Vyslovení neplatnosti napadeného rozhodnutí by výrazně zasáhlo do jeho práv nabytých v dobré víře, v důsledku čehož nelze aplikaci institutů sporného řízení v řízení vyloučit. Tuto otázku jednoznačně vyřešil Nejvyšší soud v usnesení sp.zn. 29 Cdo 1868/2016, ze dne 26.4.2017, podle něhož „*podstata institutu vedlejšího účastenství nedoznala s účinností nové právní úpravy (od 1. ledna 2014) změn. I nadále platí, že jde o institut sporného řízení, jehož hlavním účelem je pomoc ve sporu jednomu z účastníků řízení (žalobci, či žalovanému). Jeho smyslem je posílit v konkrétním řízení postavení toho účastníka, na jehož straně vedlejší účastník vystupuje, za předpokladu, že vedlejší účastník má právní zájem na výsledku sporu.*“¹⁶³ Jinými

---

¹⁶² MORAVČÍKOVÁ A., Prípustnosť vedľajšieho účastníctva v sporoch o neplatnosť uznesení valného zhromaždenia akciovej spoločnosti, Súkromné právo, Ročník 2015, Vydanie 3/2015 dostupné na <https://www.legalis.sk/sk/casopis/sukromne-pravo/pripustnost-vedlajsieho-ucastnictva-v-sporoch-o-neplatnost-uzneseni-valneho-zhromazdenia-akciovej-spolocnosti.m-176.html>

¹⁶³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. listopadu 2008, sp. zn. 29 Cdo 333/2007, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 9, ročníku 2009, pod číslem 134, ze dne 27. března 2015, sp. zn. 21 Cdo 261/2014, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 2, ročníku 2016, pod číslem 15, ze dne 16. prosince 2015, sp. zn. 23 Cdo 3960/2013, a judikaturu Ústavního soudu v něm citovanou, ze dne 26. dubna 2016, sp. zn. 22 Cdo 1269/2016, ze dne 1. června 2016, sp. zn. 22 Cdo 5418/2015, a ze dne 21. prosince 2016, sen. zn. 29 ICdo 96/2015, jež jsou veřejnosti dostupná –

slovy, vedlejší účastník se neúčastní řízení proto, aby v něm uplatňoval nebo bránil své právo, ale z důvodu, že chce pomoci zvítězit ve sporu některému z účastníků řízení, neboť na jeho úspěchu ve věci má právní zájem.¹⁶⁴ Z uvedeného plyne, že vedlejší účastenství může přicházet v úvahu jen v řízení sporném, neboť jen ve sporu proti sobě vystupují dvě strany s protichůdnými zájmy; v tzv. nesporném řízení, v němž jeho účastníci nejsou vzájemně v pozici protistran a soud je povinen zjistit všechny skutečnosti důležité pro rozhodnutí, aniž by byl omezen skutečnostmi, které uvádějí účastníci (§ 20 odst. 1 ZŘS), je z povahy věci vyloučeno.¹⁶⁵ Nejvyšší soud výslovně konstatoval „*Řízení v projednávané věci je přitom právě řízením nesporným, neboť řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady akciové společnosti, respektive o vyslovení neplatnosti rozhodnutí jediného akcionáře přijatého v působnosti valné hromady akciové společnosti, je řízením ve statusové věci právnické osoby podle § 2 písm. e) a § 85 písm. a) z. ř. s. Tento závěr se opírá především o povahu řízení o vyslovení neplatnosti (jde o soudní přezkum rozhodnutí nejvyššího orgánu obchodní korporace), lze jej ovšem dovést i z úpravy § 88 odst. 2 a § 90 odst. 2 z. ř. s. Jelikož judikatorní závěr učiněný při výkladu občanského soudního řádu účinného do 31. prosince 2013, podle něhož vedlejší účastenství v nesporném řízení není přípustné, se prosadí i v poměrech zákona o zvláštních řízeních soudních, nepřipadá vedlejší účast dovolatele v projednávané věci v úvahu. Domáhá-li se pak dovolatel, aby se řízení v projednávané věci účastnil jako vedlejší účastník, jen proto, že podle jeho názoru měl správně být do řízení přibrán jako (hlavní) účastník ve smyslu § 6 odst. 1 z. ř. s. postupem podle § 7 odst. 1 z. ř. s., přehlíží, že pro posouzení přípustnosti vedlejšího účastenství v projednávané věci není právně rozhodné, kdo je (má být) účastníkem řízení.“ Vzhledem ke shora uvedenému tedy nutno přijmout závěr, že řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady akciové společnosti, respektive o vyslovení neplatnosti rozhodnutí jediného akcionáře přijatého v působnosti valné hromady akciové společnosti, je řízením ve statusové věci právnické osoby podle § 2 písm. e) a § 85 písm. a) ZŘS; jde o tzv. nesporné řízení, ve kterém není přípustné vedlejší účastenství.¹⁶⁶*

---

stejně jako ostatní rozhodnutí Nejvyššího soudu přijatá po 1. lednu 2001 – na jeho webových stránkách; www.nsoud.cz).

¹⁶⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. září 2011, sp. zn. 21 Cdo 3766/2010)

¹⁶⁵ K tomu viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. února 1999, sp. zn. 20 Cdo 91/99, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 7, ročníku 1999, pod číslem 73, ze dne 10. dubna 2008, sp. zn. 29 Odo 1019/2006, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 10, ročníku 2008, pod číslem 148, ze dne 25. ledna 2011, sp. zn. 29 Cdo 1259/2009, ze dne 23. února 2011, sp. zn. 29 Cdo 3880/2009, ze dne 12. února 2014, sp. zn. 29 Cdo 4161/2013, ze dne 13. ledna 2016, sp. zn. 29 Cdo 5735/2015, ze dne 27. ledna 2016, sp. zn. 29 Cdo 1136/2015, ze dne 20. dubna 2016, sp. zn. 29 Cdo 1116/2016, a ze dne 25. srpna 2016, sp. zn. 29 Cdo 2787/2015)

¹⁶⁶ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 1868/2016 ze dne 26. 4. 2017

Z uvedeného plyne, že vedlejší účastenství může přicházet v úvahu jen v řízení sporném, neboť jen ve sporu proti sobě vystupují dvě strany s protichůdnými zájmy; v tzv. nesporném řízení, v němž jeho účastníci nejsou vzájemně v pozici protistran a soud je povinen zjistit všechny skutečnosti důležité pro rozhodnutí, aniž by byl omezen skutečnostmi, které uvádějí účastníci.¹⁶⁷ Na stejných závěrech stojí i usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 7 Cmo 247/2016 - 161 ze dne 1. 3. 2017, podle kterého „*ust. § 6 odst.1 z.ř.s., obecně vymezující okruh účastníků řízení tzv. nesporných řízení, na něž dopadá zákon o zvláštních řízeních soudních, hovoří o tom, že v řízení, které může být zahájeno i bez návrhu je účastníkem navrhovatel a ten, o jehož právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno. Ustanovení z.ř.s. a ani jiného právního předpisu zároveň neupravují okruh účastníků řízení o určení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným speciálně, tak, aby na ně bylo možné vztáhnout určení okruhu účastníků tzv. druhou definicí v ust. § 6 odst.2 z.ř.s. Uplatnění subsidiarity o.s.ř. ve smyslu § 1 odst. 2 z.ř.s. je přitom nemožné, protože o.s.ř. vymezuje okruh účastníků výlučně v řízeních sporných. Tím řízení o určení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným z výše uvedených důvodů (především jeho zařazení mezi statusové věci týkající se právnických osob) není. Nezbyvá tedy, než za pomoci rozšiřujícího a účelového výkladu dovést, že ust. § 6 odst.1 z.ř.s. se použije též ve vztahu k řízením podléhajícím z.ř.s., jež lze zahájit jen na návrh (výlučně návrhovým), není-li v nich okruh účastníků vymezen speciálně ve smyslu § 6 odst.2 z.ř.s.“ Ke stejnému závěru dochází Lavický, když podle něj toto znění zákona však nelze chápat doslovně, neboť existují řízení, která lze zahájit jenom na návrh, a účastenství v nich není výslovně vymezeno; nedopadala by na ně definice účastenství ani podle prvního ani podle druhého odstavce ust. § 6 ZŘS.¹⁶⁸ Přitom na první a druhou definici účastníků nesporného řízení proto nelze nahlížet tak, že první se uplatní v řízeních, která lze zahájit i bez návrhu, zatímco druhá v řízeních návrhových; jejich vztah je ve skutečnosti poměrem obecného a zvláštního; za speciální je nutno vždy považovat výslovnou zákonnou úpravu okruhu účastníků. Stanoví-li zákon okruh účastníků explicitně, má toto vymezení, odpovídající § 6 odst.2 ZŘS, coby lex specialis vždy přednost před obecnou definicí; tato první definice, obsažená v § 6 odst.1 ZŘS, se může uplatnit jenom tehdy, chybí-li výslovná úprava; to platí jak pro řízení, která lze zahájit i bez návrhu, tak i pro řízení striktně návrhová. Právo takto učinit je dáno aktivně věcně legitimovaným osobám a je toliko na nich, zda jej využijí či nikoli. Vymezení zákonem kogentně, taxativně stanoveného okruhu aktivně věcně legitimovaných osob samo o sobě znamená, že tyto osoby nejsou z pozice osob, o jejichž právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno, dalšími účastníky řízení o neplatnost usnesení valné*

¹⁶⁷ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 1868/2016 ze dne 26. 4. 2017

¹⁶⁸ LAVICKÝ a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Řízení nesporné. Praktický komentář. Praha 2015, s.31

hromady společnosti s ručením omezeným, jsou jimi toliko z pozice navrhovatelů, podají-li návrh k soudu. Jinak řečeno, tím, že zákon dává právo aktivně věcně legitimovaným osobám (§ 191 odst. 1 ZOK) domáhat se vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným, jsou tyto osoby těmito účastníky toliko a jen v případě, že tohoto práva využijí a příslušný návrh k soudu podají. Pak jsou účastníky z pozice navrhovatele podle § 6 odst.1 ZŘS. Z pozice osoby, o jejíchž právech a povinnostech má být v řízení jednáno, je účastníkem řízení vždy dotčená společnost s ručením omezeným, ohledně jejíž valné hromady je požadováno vyslovení neplatnosti soudem.¹⁶⁹

Pohlédneme-li pro srovnání krátce do zahraničí zjistíme, jak uvádí Závodský, že se tuzemský přístup nezdá být obvyklý; naopak celý zkoumaný vzorek se shoduje na modelu připouštějícím účast společníků na řízení v roli vedlejších účastníků (za pozornost zároveň stojí, že ve všech zkoumaných zemích je řízení bez váhání chápáno jako sporné).¹⁷⁰ Tak v Rakousku pro společnosti s ručením omezeným zákon výslovně stanoví, že neplatnosti usnesení se lze dovolat žalobou namířenou proti společnosti (§ 42 odst. 1 GmbHG), přičemž každý společník může na vlastní náklad do sporu vstoupit jako vedlejší účastník (odst. 5 cit. ust.). V zákoně o akciových společnostech je taktéž stanoveno, že se zrušení nebo neplatnosti usnesení valné hromady akcionář dovolává žalobou proti společnosti (§ 197 odst. 2 a § 201 AktG), výslovné pravidlo pro vedlejší účastenství zde ale nenajdeme. Použije se ovšem obecná úprava civilního procesního řádu (§ 17 ZPO) a akcionáři jsou jako vedlejší účastníci v takových řízeních běžně připouštěni, když jejich právní zájem je spatřován již v tom, že rozsudek vůči nim bude účinný. V Německu nalezneme výslovnou úpravu jak v Aktiengesetz, tak i občanském soudním řádu (Zivilprozessordnung), podle jehož § 66 *„Každý, kdo má právní zájem na tom, aby jedna ze stran měla v soudním sporu vedeném mezi jinými osobami navrch, může do řízení vstoupit na její podporu. Vedlejší účastenství může nastat v kterémkoli stadiu soudního sporu až do vydání konečného rozhodnutí, a to i v souvislosti s podáním odvolání. Německý komentář k Aktiengesetz k tomu dodává „V řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady je možné vstoupit do řízení jak na straně žalobce, tak na straně žalované společnosti. Praktický význam má zejména intervence společníka na straně žalované společnosti. Vzhledem k tomu, že neplatnost usnesení se přímo dotýká všech akcionářů, je prakticky nutné zohlednit zájem ostatních akcionářů na potvrzení usnesení tím, že jim bude dána možnost ovlivnit právní spor. K tomu slouží přistoupení k právnímu sporu na straně žalované*

---

¹⁶⁹ Tamtéž

¹⁷⁰ ZÁVODSKÝ M., Neplatnost usnesení valných hromad akciových společností v České republice, a Rakousku se zvláštním zřetelem k Německu, str. 115 a násl

společnosti.... Zatímco jednotlivý akcionář i každý člen představenstva a dozorčí rady mohou vystupovat před soudem, je třeba popřít způsobilost dozorčí rady jako orgánu vystupovat před soudem. Vzhledem k tomu, že vedlejší účastenství nevyžaduje aktivní legitimaci k podání žaloby, mohou jednotliví akcionáři a členové statutárních orgánů vstoupit do sporu jako vedlejší účastníci.¹⁷¹ Možnost vedlejšího zásahu (intervence) ze strany žalobce za účelem zrušení usnesení je přitom časově omezená. Vstoupit do řízení je možné pouze do jednoho měsíce od oznámení podání žaloby a plánovaného data jednání ve věstníku společnosti. Kromě toho vyplývá z § 248 odst. 1 Aktiengesetz právní zájem každého akcionáře a každého člena představenstva a dozorčí rady ve smyslu ust. § 66 odst. 1 občanského soudního řádu (Zivilprozessordnung), bez ohledu na to, zda byla dodržena lhůta pro podání žaloby a zda jsou splněny zvláštní podmínky aktivní legitimace k podání žaloby podle § 245 Aktiengesetz. Postavení akcionáře však musí existovat ode dne přistoupení až do ukončení sporu. Naproti tomu třetí osoba, která není akcionářem ani členem statutárního orgánu, nemá vlastní právní zájem, může být potvrzena pouze ve výjimečných případech. Pouhý hospodářský zájem třetí osoby na řešení sporu k tomuto účelu nepostačuje.¹⁷² Vedlejší účastník na straně žalobce nemůže v případě zpětvzetí žaloby samostatně pokračovat v řízení, neboť není oprávněn disponovat předmětem sporu jako takovým¹⁷³

Obdobně se k otázce vedlejšího účastenství staví naši slovenští sousedé. Podle rozsudku Nejvyššího soudu SR z 30. 09. 2014, sp. zn. 1 Obdo 38/2014 „Akcionář, jehož zájem směřuje k likvidaci obchodní společnosti, na které se podílí, a měl by mít podíl na likvidačním zůstatku, bude výrazně dotčen výsledkem řízení, jehož závěrem může být prohlášení přijatého usnesení za neplatné, tedy následkem potenciálně může být navrácení společnosti do stavu před jejím zrušením a vyhlášením likvidace. Z právního hlediska je bez potřeby dalšího teoreticko-právního vysvětlování zjevné, že je velký rozdíl mezi jednáním a nakládáním s majetkem společnosti, která je zrušena a spěje k zániku (tedy všechny úkony likvidátora mohou směřovat pouze k likvidaci společnosti a odprodeji jejímu majetku), a společností fungující v normálním režimu. Z toho vyplývají i odlišná očekávání akcionáře spojená s jeho právem podílet se na majetku takové společnosti, jakož i legitimního očekávání trvání existence akciové společnosti jako takové.

---

¹⁷¹ VATTER, komentář k § 246 Aktiengesetz odst. 37-39. In: beck-online.GROSSKOMMENTAR – GSELL, KRÜGER, LORENZ, REYMANN a kol. *beck-online.GROSSKOMMENTAR*. Mnichov: C.H.BECK DE, 2020

¹⁷² Tamtéž

¹⁷³ VATTER, komentář k § 246 Aktiengesetz odst. 40. In: beck-online.GROSSKOMMENTAR – GSELL, KRÜGER, LORENZ, REYMANN a kol. *beck-online.GROSSKOMMENTAR*. Mnichov: C.H.BECK DE, 2020

*Vedlejší účastnictví takového akcionáře v řízení o neplatnost usnesení valné hromady je tak bez dalšího přípustné.*¹⁷⁴

Jak bylo výše rozvedeno, okruh účastníků v nesporných řízeních probíhajících v režimu ZŘS je určen jednak první definicí podle § 6 odst. 1 ZŘS, dopadající, jak výše argumentováno, též i na řízení jež lze zahájit výlučně k návrhu, dále pak druhou definicí podle § 6 odst. 2 ZŘS. Druhá definice pak vyžaduje ještě i speciální úpravu účastenství pro určitý konkrétní typ nesporného řízení. Toto účastenství je jediné, které je v rámci ZŘS výslovně upraveno. Vedlejší účastenství není v ZŘS upraveno vůbec. Otázkou tedy je, zda je v nesporných řízeních, na něž se uplatní ZŘS přípustné, resp. zda je přípustné v řízení o neplatnost usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným. Podle § 1 odst. 2 ZŘS je možná subsidiarita OSŘ jen pokud ZŘS neobsahuje speciální, resp. svou vlastní právní úpravu. Úpravu účastenství ZŘS obsahuje, když vymezuje účastníky řízení, tedy hlavní účastníky. Tím, že neupravuje vedlejší účastenství, a přitom účastenství jako takové v ZŘS upraveno je, obsahuje tak právní úpravu účastenství de facto nepřipouštějící vedlejší účastenství, což je systematický výklad zákona. Závěr o nemožnosti vedlejšího účastenství v nesporných řízeních, resp. v řízení o neplatnost usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným je dán i výkladem teleologickým a doslovným. Podle § 93 odst. 1 OSŘ jako vedlejší může se vedle žalobce nebo žalovaného zúčastnit řízení ten, kdo má právní zájem na jeho výsledku. Tato výslovná právní úprava, ve spojení se speciální právní úpravou účastenství jako takového v ust. § 6 a 7 ZŘS znamená, že se ustanovení OSŘ o účastenství použijí jen na řízení, kde vystupuje žalobce a žalovaný, tedy na řízení tzv. sporná. Z hlediska účelu institutu vedlejšího účastenství je toto nemožné pro tzv. nesporná řízení, když účelem institutu vedlejšího účastníka je právní zájem a potažmo tak i pomoc jedné ze stran řízení, tedy pomoc žalobci či žalovanému. V nesporných řízeních však ze své povahy nestojí účastníci řízení proti sobě, nemůže tak být řeči o zájmu vedlejšího účastníka na vítězství jedné ze stran sporu. To platí i pro řízení o neplatnost usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným, když sice jde o řízení výlučně návrhové, jež má jisté znaky sporu, nicméně zákonem je jednoznačně řazeno do tzv. statusových věcí právnických osob, řazeno mezi řízení tzv. nesporná.¹⁷⁵

Otázka pasivní legitimace je řešena jednoznačně s tím, že „v řízení o vyslovení (určení) neplatnosti usnesení valné hromady je jednáno především o právech a povinnostech společnosti,

---

¹⁷⁴ MORAVČÍKOVÁ A., Přípustnosť vedľajšieho účastníctva v sporoch o neplatnosť uznesení valného zhromaždenia akciovej spoločnosti, Súkromné právo, Ročník 2015, Vydanie 3/2015 dostupné na <https://www.legalis.sk/sk/casopis/sukromne-pravo/pripustnost-vedlajsieho-ucastnictva-v-sporoch-o-neplatnost-uzneseni-valneho-zhromazdenia-akciovej-spolocnosti.m-176.html>

¹⁷⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 7 Cmo 247/2016-61 ze dne 1. 3.2017

jejíž valná hromada napadené rozhodnutí přijala“¹⁷⁶, z tohoto důvodu je pasivně v řízení legitimována společnost, která napadené usnesení přijala. Stejně jako v jiných soudních řízeních spočívá základní jednací oprávnění za společnost v rukou statutárních orgánů, ačkoliv před soudem bude vystupovat vždy jen jedna fyzická osoba, konkrétně ve spojení s § 21 odst. 1 OSŘ předseda představenstva, popřípadě jeho člen, který tím byl pověřen. Jak poukazuje Závodský, je v Rakousku či Německu pasivně legitimovaným akciová společnost, nicméně jí při soudním sporu zastupuje jak představenstvo, tak dozorčí rada "*Doppelvertretung*". Sleduje se mj. odstranění nebezpečí předpojatosti představenstva proti většině, která přijala napadené rozhodnutí, a zamezení případnému předem dohodnutému spolupůsobení představenstva a žalobce. Pokud je však žalující stranou přímo představenstvo, tak společnost v soudním sporu jedná dozorčí radou jakožto orgánem. Proto také platí, že jestliže žaluje i některý z členů dozorčí rady, automaticky vypadává ze hry dozorčí rada: není-li kompletní, nemůže v tomto případě jednat a je na místě ustanovit procesního opatrovníka.¹⁷⁷ Dochází-li k právní likvidaci společnosti, plní roli představenstva likvidátor, při úpadku správce konkurzní podstaty (resp. vyrovnávací správce). Zatímco v českých legislativních podmínkách jsou zmíněné osoby zákonem *expressis verbis* jmenovány a *de iure* jim vlastně přísluší svébytná aktivní legitimace, rakouský, stejně jako německý zákonodárce nechávají jejich aktivní legitimaci vyplynout zprostředkovaně, z logiky povahy jejich funkce jako takové.¹⁷⁸ V rámci příslušného ustanovení o žalobní způsobilosti lze je tedy chápat pouze jako substituenty statutárního orgánu.¹⁷⁹

4.4. Účast státního zastupitelství

Postavení a role státního zastupitelství podle čl. 80 odst. 1 Ústavy ČR v justičním systému spočívá v tom, že je určeno k zastupování státu v trestním řízení. Současně však působí jako ochránce veřejného zájmu i v dalších v případech, které stanoví zákon. Působnost státního zastupitelství se dělí na dvě hlavní oblasti. Působnost trestní a netrestní, do níž spadá i jeho role v občanském soudním řízení. Obě dvě tyto působnosti se vzájemně ovlivňují a prolínají.¹⁸⁰ V zemích Rady Evropy je přitom existence mimotrestní působnosti státního zastupitelství spíše pravidlem

¹⁷⁶ Usnesení Nejvyššího soudu CR ze dne 24. 10. 2012, sp. zn. 29 Cdo 1982/2011

¹⁷⁷ ZÁVODSKÝ M, Neplatnost usnesení valných hromad akciových společností v České republice, a Rakousku se zvláštním zřetelem k Německu, str. 112

¹⁷⁸ Tak již 10.2.1964 interpretačně judikoval OGH u s.r.o. - 1 Ob 194/63 in SZ II, 1966, Band 37, s. 78 an. Pro Německo srov. OLG Stuttgart 4 U 129/75 z 14.1.1976 in Die Aktiengesellschaft, 1976, roč. 21, č. 9, s. 243-244.

¹⁷⁹ ZÁVODSKÝ M, Neplatnost usnesení valných hromad akciových společností v České republice, a Rakousku se zvláštním zřetelem k Německu, str. 136

¹⁸⁰ DÁVID, R., Vstup státního zastupitelství do civilního řízení, Státní zastupitelství, č. 06/2008, str. 12

než výjimkou. Ze 47 zemí lze předmětnou působnost v různých podobách pozorovat v 35 zemích, i když v některých státech je pro ni charakteristický malý význam a spíše raritní využití (např. Itálie).¹⁸¹ Ustanovení § 19 OSŘ stanoví, že „způsobilost být účastníkem řízení má ten, kdo má právní osobnost; jinak jen ten, komu ji zákon přiznává“. Státní zastupitelství je organizační složkou státu a jako takové nemá právní osobnost. Jakožto entita bez právní osobnosti je tedy odkázáno na část souvětí za středníkem. Z ustanovení § 35 odst. 1 OSŘ se podává, že státní zastupitelství vykonává v zákonem stanovených případech návrhovou a vstupovou činnost. Zákonodárce tak za účelem ochrany veřejného zájmu přiznává státnímu zastupitelství procesní subjektivitu.

Podle současné právní úpravy po rekodifikaci civilního práva není od 1. 1. roku 2014 státní zastupitelství oprávněno vstoupit do žádného sporného řízení, ačkoliv obecná právní úprava v § 35 OSŘ tomu nebrání.¹⁸² Výjimku tvoří incidenční spory v rámci řízení insolvenčního, na něž lze pohlížet jako na řízení *sui generis*. V případě incidenčních sporů však panuje shoda na tom, že se jedná o typické nalézací sporné řízení, byť jsou v rámci odborné veřejnosti zastoupeny i názory, že účast státního zastupitelství je umožněna toliko v řízení nesporném.¹⁸³ Zvláštní řízení soudní, do kterých státní zastupitelství může vstoupit, jsou taxativně vyjmenována v ust. § 8 odst. 1 ZŘS, přičemž vzhledem k tématu této práce připadá vstupová a procesní aktivita státního zastupitelství v případech řízení o některých otázkách týkajících se právnických osob, aniž by však státnímu zastupitelství současně svědčila i aktivní legitimace k podání návrhu. Jinými slovy, státní zastupitelství nemůže takové řízení též iniciovat.¹⁸⁴ Podává-li státní zastupitelství návrh na zahájení řízení (žalobu), stává se účastníkem řízení.¹⁸⁵ Zákon nekonstruuje postavení státního zastupitelství jako privilegovaného účastníka řízení. To že státní zastupitelství je organizační složkou státu zde nesehrává roli a zásadně vystupuje jako každý jiný účastník, byť účastníkem řízení v ryzím slova smyslu není. Vstupová činnost je determinována skutečností, že zde existuje již zahájené řízení iniciované od státního zastupitelství rozdílným subjektem. Pokud státní

---

¹⁸¹ Opinion No 3(2008) CCPE on the „Role of Prosecution Services outside the Criminal Law Field“, dostupné z: <https://rm.coe.int/16807474ee>

¹⁸² PAVLÁSKOVÁ Z, Vstup státního zastupitelství do civilního procesu a jeho dokazování. Hrozba narušení principů civilního řízení a neoprávněný zásah do práva na spravedlivý proces? Právní prostor, dostupné na <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/vstup-statniho-zastupitelstvi-do-civilniho-procesu-a-jeho-dokazovani-hrozba-naruseni-principu-civilniho-rizeni-a-neopraveny-zasah-do-prava-na-spravedlivy-proces>

¹⁸³ POHL, T., Insolvence jako druh civilního procesu, Obchodní právo č. 7-8/2015, rubrika Nad novou úpravou soukromého práva, 2015, str. 242-248.

¹⁸⁴ SIVÁK J., Úloha státního zastupitelství j ve zvláštních řízeních soudních, Bulletin advokacie 2023/7-8, str. 7-10

¹⁸⁵ DÁVID, Radovan in: LAVICKÝ, Petr. Občanský soudní řád (§ 1 až 250l): Zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 142.

zastupitelství nepodává návrh na zahájení řízení, nestává se účastníkem řízení. K tomuto závěru vede možnost státního zastupitelství vstoupit jak do pravomocně neskončeného řízení u soudu prvního stupně, tak u soudu odvolacího.¹⁸⁶ Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů („ZSZ“), nikterak zvláště otázku úlohy státního zastupitelství ve zvláštních řízeních soudních nerozvádí, přičemž si vystačí s vymezením role státního zastupitelství spočívající v tom, že státní zastupitelství v rozsahu, za podmínek a způsobem stanoveným zákonem působí v jiném než trestním řízení a vykonává další úkoly, stanoví-li tak zvláštní zákon. Ust. § 5 ZSZ stanoví, že státní zastupitelství je oprávněno podat návrh na zahájení občanského soudního řízení nebo vstoupit do již zahájeného občanského soudního řízení jen v případech, které stanoví zákon. Procesní postavení, oprávnění a povinnosti státního zastupitelství, které podalo návrh na zahájení řízení nebo vstoupilo do řízení, stanoví OSŘ nebo ZŘS.

Návrh na zahájení řízení podaný státním zastupitelstvím musí splňovat obecné náležitosti podání, tj. musí z něj být patrné, kterému soudu je určeno, kdo je činí, které věci se týká a co sleduje, a musí být podepsán a datován (§ 42 odst. 4 OSŘ). V tomto ohledu podání státního zastupitelství nevykazuje odlišností od toho, co je kladeno za požadavek jinému účastníku řízení. Státní zastupitelství činí svá podání písemně. Pokyn obecné povahy č. 9/2008 v ustanovení § 8 odst. 1 uvádí dva způsoby vstupu státního zastupitelství do civilního řízení. Prvním je vstup do pravomocně neskončeného řízení u soudu prvního stupně nebo u odvolacího soudu. Zadruhé lze vstoupit též s podáním odvolání ve věci samé. Druhý způsob je však vázán na podmínku, aby neuplynula odvolací lhůta všem účastníkům řízení. Náležitosti vstupové prohlášení vypočítává ustanovení § 8 odst. 2 pokynu obecné povahy č. 9/2008. Dále se stanovuje, že prohlášení o vstupu do řízení se děje zpravidla písemnou formou. Ze slova „zpravidla“, ve významu obyčejně, obvykle nebo pravidelně, lze dovodit, že není vyloučena ani jiná forma. To potvrzuje i předmětný pokyn, když ve specifických situacích připouští ústní podání, nicméně je pochopitelné že se tak bude dít toliko v ojedinělých situacích, které nesou odkladu, přičemž takové prohlášení bude zachyceno formou protokolu. Přítomnost veřejného zájmu hodného ochrany v řízení je přitom *conditio sine qua non* uplatnění vstupové pravomoci státního zastupitelství. Pokud přítomnost veřejného zájmu netrvá či nedosahuje intenzity nutné k účasti, státní zastupitelství z řízení vystoupí, neboť jeho setrvání v řízení by nebylo ničím odůvodnitelné.¹⁸⁷

---

¹⁸⁶ Čl. 8 odst. 1 pokynu obecné povahy č. 9/2008 Nejvyšší státní zástupkyně ze dne 19. 11. 2008 o netrestní působnosti

¹⁸⁷ KOCOUREK, J.; ZÁRUBA, J., Zákon o soudech a soudcích. Zákon o státním zastupitelství, str. 404

Výklad ust. § 8 ZŘS je z hlediska vymezení úlohy státního zastupitelství rovněž zaměřen zejména na zastupování veřejného zájmu, tj. i tento výklad se odkazuje zejména na ust. § 1 odst. 1 ZSZ, viz: „*Státní zastupitelství může do civilního řízení vstoupit jen výjimečně, aby hájilo veřejné (státní) zájmy.*“ K účasti státního zastupitelství ve zvláštních řízeních soudních bylo dále judikaturou potvrzeno, že právo na vstup či podání návrhu na zahájení řízení nemá státní zastupitelství pouze v těch věcech, které se jej jakkoliv (jinak) týkají, ale ve všech věcech na základě vlastního uvážení. V řízení státního zastupitelství při své činnosti klade důraz na hájení veřejného zájmu, nikoliv na zájem konkrétních účastníků. Veřejný zájem je třeba mít na zřeteli i v případě dokazování v řízení a při navrhování konkrétních důkazů. Přestože tedy státní zastupitelství nesmí vystupovat záměrně ve prospěch některého účastníka (s výhradou shora uvedeného), mělo by vždy postupovat tak, aby byl náležitě zjištěn skutkový stav věci a jemuž by odpovídalo i právní hodnocení věci. Takový postup je žádoucí, byť by ve výsledku znamenal prospěch jen jedné ze sporných stran. Je však vhodné doplnit, že státní zastupitelství nesmí navrhopat provedení důkazních návrhů, které by byly v osobním zájmu některého z účastníků. Státní zastupitelství rovněž nezastupuje pasivitu některého z účastníků a nenahrazuje ji vlastním nepřiměřeně aktivistickým přístupem.¹⁸⁸ Státní zastupitelství je povinno působit proaktivně a navrhopat všechny důkazy, aby byl spolehlivě zjištěn skutkový stav věci. Takové důkazní návrhy by mělo činit bez ohledu na to, zda by takový důkaz stranil některému z účastníků řízení. Státní zastupitelství je v řízení sporném i nesporném stran dokazování v rovném postavení s účastníky řízení, a to z důvodu, že navrhopuje důkazy k ochraně a zachování veřejného zájmu. K důkaznímu návrhu nepotřebuje souhlas jiného účastníka řízení.¹⁸⁹

4.5. Průběh řízení a dokazování

Jedním z opatření, hájícím zásadu ochrany třetích či právní jistoty a majícím zamezit zneužívání žalob, je poskytnutí lhůty k jejímu podání. Tyto jsou shodně jednoměsíční v Rakousku a Německu a tříměsíční v České republice.¹⁹⁰ Podle § 197 odst. 2 rakouského AktG lze žalobu lze podat pouze do jednoho měsíce od vynesení rozhodnutí. Je namířena proti společnosti. Společnost zastupuje představenstvo a dozorčí rada a v případě, že představenstvo žaluje, dozorčí rada žaloba

---

¹⁸⁸ DÁVID, R., Vstup státního zastupitelství do civilního řízení, Státní zastupitelství, č. 06/2008, str. 12

¹⁸⁹ Stanovisko Nejvyššího státního zástupce č. 2/2019 ze dne 16. 4. 2019 ke sjednocení výkladu zákonů a jiných právních předpisů k problematice sdělování poznatků z trestního řízení pro účely mimotrestního řízení, zn. 1 SL 706/2018, str. 6.

¹⁹⁰ ZÁVODSKÝ M, Neplatnost usnesení valných hromad akciových společností v České republice, a Rakousku se zvláštním zřetelem k Německu, str. 108

na neplatnost. („Die Klage kann nur innerhalb eines Monats nach der Beschlußfassung erhoben werden. Sie ist gegen die Gesellschaft zu richten. Die Gesellschaft wird durch Vorstand und Aufsichtsrat und, wenn der Vorstand klagt, durch den Aufsichtsrat vertreten.“)¹⁹¹ Jak k tomu říká usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 27 Cdo 1499/2017, ze dne 10. 10. 2018, jde o právo společníka podat návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným podle § 191 z. o. k. právem plynoucím z účasti ve společnosti, a tudíž i právem „spolutvořícím“ podíl ve společnosti ve smyslu § 31 z. o. k. Případný převod podílu na jiného společníka či třetí osobu nemá vliv na běh subjektivní lhůty pro podání návrhu (§ 259 o. z.); začala-li již před převodem podílu běžet pozdějšímu převodci subjektivní lhůta pro podání návrhu, pokračuje běh této lhůty bez ohledu na převod podílu. Lhůta uběhne uplynutím tří měsíců ode dne, kdy se převodce dozvěděl či mohl dozvědět o usnesení valné hromady. Závodský v tomto ohledu poznamenává, že jak v Rakousku, tak v Německu se tato lhůta, stejně jako u ČR¹⁹², považuje za hmotněprávní – nepostačuje ji do 1 měsíce (resp. 3 měsíců) podat k poštovní přepravě, ale již v této lhůtě musí být u příslušného soudu. Doba jednoho, resp. tří měsíců má kogentní povahu a je bez jakýchkoli relevantních právních účinků, je-li např. ve stanovách upravena jakkoliv odlišně či si strany smluví jinou délku. Jedná se o lhůtu prekluzivní, pro kterou taktéž není možné prominutí jejího zmeškání a navrácení do dřívějšího stavu.¹⁹³

Pokud jde o dispozici s návrhem, vykazuje nesporné řízení určité odchylky od sporného řízení, a to právě s ohledem na požadavek ochrany veřejného zájmu v tomto řízení. Ačkoliv je i zde účastník řízení oprávněn ke zpětvzetí svého návrhu, je neúčinným zpětvzetí návrhu, které bylo učiněno až poté, co začalo jednání, a účastníci se zpětvzetím návrhu z vážných důvodů nesouhlasí. Zákon blíže nestanoví, co je za závažné důvody považováno. Judikatura do popředí staví opět jedinečnost jednotlivých případů, a tak budou rozhodující vždy okolnosti konkrétního případu a povaha uplatňovaného nároku.¹⁹⁴ ZŘS v ustavení § 15 obsahuje další důvod pro rozhodnutí soudu o neúčinnosti zpětvzetí návrhu. „V řízení, které je možné zahájit z moci úřední, soud může vyslovit, že zpětvzetí návrhu považuje za neúčinné. Bude tak činit zejména v případech, kdy shledá veřejný

---

¹⁹¹ Dostupný na <https://www.jusline.at/gesetz/aktg/paragraf/197>

¹⁹² Srov. za všechny kupř. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 11.4.2001, sp. zn. 32 Cdo 2516/2000 [In Právní rozhledy, 2001, roč. 8, č. 9, s. 441-442], ze dne 11.4.2001, sp. zn. 32 Cdo 2516/2000, ze dne 13.12.2001, sp. zn. 29 Odo 458/2001 nebo ze dne 19.3.2003, sp. zn. 29 Odo 570/2002, kdy už soud jen připomíná, že nemá důvod se od svých dřívějších závěrů odchylovat, a proto napadaná rozhodnutí nižších soudů nepovažuje po právní stránce za zásadně významná.

¹⁹³ ZÁVODSKÝ M, Neplatnost usnesení valných hromad akciových společností v České republice, a Rakousku se zvláštním zřetelem k Německu, str. 109

¹⁹⁴ Usnesení NS ze dne 25. 7. 2003, sp. zn. 26 Cdo 682/2003.

*zájem na pokračování v řízení.*¹⁹⁵ Zcela jistě lze za nejpravděpodobnější považovat kolizi názorů ohledně přítomnosti veřejného zájmu, přičemž tato situace bude dána podle mého názoru zejména v případech, kdy soud v průběhu řízení dojde s ohledem na dosavadní stav řízení k poznatku neplatnosti, nebo nicotnosti usnesení valné hromady. Zatímco v případě neplatnosti usnesení valné hromady je důvodné zkoumat další skutečnosti, jak pojednáno v podkapitole 2.3. Neplatnost usnesení valné hromady, tj. zda došlo k porušení zákona nebo stavu, aniž to mělo vážné právní následky, popř. zda je dán zájem na stabilitě vnitřních poměrů zájmu společnosti, v případě nicotnosti usnesení valné hromady bude nepochybně převažovat veřejný zájem na konstatování takové skutečnosti z důvodu právní jistoty třetích osob a příp. velkého množství ostatních společníků. Jak plyne z § 45 odst. 2 ZOK, zdánlivé je kupříkladu usnesení, jehož obsah je neurčitý nebo nesrozumitelný. Zdánlivé je však třeba i usnesení valné hromady, které mění společenskou smlouvu, resp. stanovy tak, že jejich obsah odporuje kogentním ustanovením zákona, případně rozhoduje-li valná hromada v záležitosti, o které nemá působnost rozhodovat (blíže viz § 45 odst. 1 ZOK a § 245 občanského zákoníku). Podle mého názoru přitom není důvodu, aby k takovému závěru o neplatnosti dospěl jako k řešení předběžné otázky, neboť v řízení se soud zabývá posouzením meritorní otázky, zda usnesení valné hromady je či není platné. V tomto ohledu poukazuji na o usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 2689/2005, ze dne 25.1.2007 v němž se mimo jiné odkazuje na právní názor vyslovený v rozsudku býv. Nejvyššího soudu ČSR ze dne 29.2.1988, sp. zn. 3 Cz 61/87, který byl uveřejněn pod č. 36 v Bulletinu býv. Nejvyššího soudu ČSR, roč. 1988). „*Posuzuje-li však soud platnost nebo neplatnost právního úkonu (smlouvy) v jiném řízení jen jako otázku předběžnou (tj. jako otázku, která sice sama o sobě není předmětem řízení, ale jejíž vyřešení je potřebné pro rozhodnutí ve věci), řeší ji bez zřetele na to, kdo je účastníkem tohoto řízení; úsudek o platnosti nebo neplatnosti právního úkonu (smlouvy) jako o předběžné otázce může soud učinit, i kdyby účastníkem řízení nebyl žádný z účastníků tohoto právního úkonu (této smlouvy). Na rozdíl od řízení, jehož předmětem je určení platnosti nebo neplatnosti právního úkonu (smlouvy), v němž je vyžadována účast všech účastníků právního úkonu (smlouvy), popřípadě jejich právních nástupců, právě proto, aby účinky rozhodnutí soudu o takovém předmětu řízení (zejména jeho závaznost) dopadly na všechny účastníky právního úkonu (smlouvy), popřípadě jejich právní nástupce, nespojuje zákon s řešením platnosti nebo neplatnosti právního úkonu (smlouvy) jako předběžné otázky pro účastníky právního úkonu (smlouvy) žádný takový právní následek.*“ Předběžná otázka je přitom otázkou, kterou musí soud vyřešit v probíhajícím řízení, aby mohl rozhodnout o věci samé (o předmětu řízení), a která není totožná s

---

¹⁹⁵ Důvodová zpráva k ZŘS.

otázkou, o níž má být v řízení rozhodnuto. Nelze tak činit ani v případě, že dojde k marnému uplynutí lhůt, resp. k opožděnému podání návrhu na vyslovení neplatnosti, neboť jde stále o řešení meritorní, nikoliv předběžné otázky.

Státní zastupitelství přitom, pokud jde o dispozici s předmětem řízení naráží na limity dané jeho povahou, kdy vystupuje jako orgán státu – ochránce veřejného zájmu poznamenává Dvořák s tím, že státní zastupitelství není účastníkem hmotněprávního vztahu, ale stává se účastníkem vztahu procesněprávního. Tímto se co do dispozice předmětem řízení velmi výrazně redukuje množina procesních institutů, které může uplatnit. Protože státní zastupitelství není subjektem hmotněprávních vztahů a nemůže volně disponovat právy a povinnostmi hmotněprávní povahy, nemůže uzavírat soudní smír a nemůže využít procesního institutu uznání nároku.¹⁹⁶ Státní zastupitelství nebo nejvyšší státní zástupce jsou v řízení oprávněni ke všem úkonům, které může vykonat účastník řízení, pokud nejde o úkony, které může vykonat jen účastník právního poměru. Státní zastupitelství není účastníkem řízení, ale speciálním procesním subjektem, který nedisponuje řízením ani předmětem řízení. Z pohledu de lege ferenda by proto tak, jak uvádí Dvořák, bylo vhodné využít obdobné konstrukce, která je využita v ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových a výslovně v textu ZSZ uvést, že státní zastupitelství je způsobilé být účastníkem občanského soudního řízení, nikoliv že fakticky podle stávajícího stavu je toliko zvláštním subjektem účastnícím se řízení.

Pro účely řešení otázek důkazního břemene je důležité, že se v nesporném řízení uplatní především zásada vyšetřovací a zásada oficiality. Nauka v tomto ohledu hovoří o tom, že tyto zásady se promítají do prakticky všech institutů nesporného řízení, jsou určující pro způsob zahájení řízení, přes vymezení okruhu účastníků a jejich postavení, rozdílnosti v průběhu řízení, až po specifika formy a širě právní moci rozhodnutí.¹⁹⁷ Soud sám soud nese odpovědnost za shromáždění všech potřebných důkazů v takové míře a rozsahu, aby v posuzované věci byl skutkový stav zjištěn co nejúplněji a věc mohla být rozhodnuta spravedlivě a v souladu se zákonem. Podle § 21 ZŘS platí, že soud provede i jiné důkazy, než byly účastníky navrhovány. Uplatnění vyšetřovací zásady má velký vliv na problematiku důkazního břemene, neboť zákonem předpokládaná aktivita soudu v navrhování a provádění důkazů ovlivňuje, do jaké míry se důkazní břemeno v řízení uplatní, resp. zda lze hovořit pouze o objektivním či také subjektivním důkazním

---

¹⁹⁶ DVOŘÁK B., in: LAVICKÝ, Petr. Občanský soudní řád (§ 1 až 250I): Zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů, 2016, s. 407

¹⁹⁷ WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kolektiv. Civilní právo procesní. Část první: řízení nalézací. str. 219-225

břemenu. Dle zásady vyšetřovací, někdy označované vyhledávací, je za zjištění skutkového stavu odpovědný soud, v jehož rukou leží povinnost ze své vlastní iniciativy zjišťovat rozhodné skutečnosti a provádět k jejich prokázání potřebné důkazy. Účastníci řízení však mají povinnost poskytnout soudu svou součinnost. S ohledem na povinnost soudu zjistit skutkový stav věci nejsou účastníci řízení zatíženi subjektivními procesními břemeny. V řízeních ovládaných vyšetřovací zásadou se uplatní tzv. objektivní důkazní břemeno, které určuje, jak má soud rozhodnout a kdo ponese nepříznivé následky v případě, že veškeré vykonané dokazování neumožnilo zjistit podstatné skutkové okolnosti, jež proto zůstaly neobjasněny a nastal stav „*non liquet*“.¹⁹⁸ Nicméně, jak poznamenává Svoboda i v nesporném řízení, „*je nepochybné, že účastníci, zejména navrhovatel, nesou spoluodpovědnost na zjištění stavu věci.*“¹⁹⁹

Macurem je poukazováno na to, že mezi společníkem, který podává návrh na zahájení řízení, a společností existuje jistá informační asymetrie. Účastníkem řízení, který bude mít vždy všechny důležité informace a podklady, je společnost. Naopak společník, který návrh podal, má k dispozici pouze informace, které je schopen získat sám nebo které mu společnost sdělí. Nebude tedy vždy v jeho silách poskytnout soudu důkazy k prokázání svých tvrzení, což však nemůže být k jeho tíži. Tato skutečnost ale není důvodem, aby soud při dokazování v řízení o vyslovení neplatnosti usnesení prováděl i jiné důkazy, než které účastníci řízení navrhli. Informační asymetrie je vyrovnána povinností vysvětlovací.²⁰⁰ Macur k tomuto uvádí, že: „*Nastane-li situace, za které je jedna z procesních stran postižena informačním deficitem a dostává se do důkazní nouze, je funkce civilního procesu jako prostředku nalézání pravdy, resp. pravdivého zjišťování všech rozhodných skutkových okolností nejen ohrožena, ale prakticky znemožněna. Jestliže, jedna z procesních stran nemá reálnou možnost přístupu k potřebným informacím, aby je mohla v řízení uplatnit, může civilní řízení sice dále formálně probíhat, avšak přestává realizovat svoje základní společenské poslání. Takové řízení nemůže plnit funkci ochrany subjektivních práv a tím i ochrany právního řádu a stává se ve skutečnosti pouze prázdným rituálem, jehož náhodný výsledek sotva může být vydáván za poskytování právní ochrany, nalézání pravdy a zajišťování spravedlnosti.*“²⁰¹ Co se konkrétních podmínek vedoucích ke vzniku vysvětlovací povinnosti týče, tak k těmto Macur uvádí, že vysvětlovací povinnost může vzniknout, pouze pokud strana s informačním deficitem

---

¹⁹⁸ K tomuto více MACUR, J. Zájem stran na vysvětlení skutkového stavu v civilním soudním řízení. Bulletin advokacie. 1999, č. 2, s. 17, nebo MACUR, J. Důkazní břemeno v civilním soudním řízení. Brno: Masarykova univerzita, 1995, s. 94.

¹⁹⁹ SVOBODA, K., § 20. In: SVOBODA, Karel a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních: komentář. str. 35.

²⁰⁰ BREJCHOVÁ G., Právní povaha řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu obchodní korporace, str. 16

²⁰¹ MACUR, J. Kompenzace informačního deficitu procesní strany v civilním soudním sporu. str. 119.

nemá žádnou reálnou možnost získat potřebné informace, kdežto protistrana tyto informace může bez obtíží podat. Ke vzniku vysvětlovací povinnosti tedy nedojde, pokud protistrana nemá potřebnou informaci přímo k dispozici a musela by k jejímu zjištění provádět šetření. Zároveň vysvětlovací povinnost nevznikne, pokud strana zatížená důkazním břemenem může potřebnou informaci získat, jen by to pro ni bylo náročnější než pro protistranu. Rovněž musí jít o objektivní nemožnost získat potřebné informace. Pokud by si tuto nemožnost strana sama zavinila, vysvětlovací povinnost by protistraně opět nevznikla.²⁰² V neposlední řadě je pro vznik vysvětlovací povinnosti třeba, aby strana zatížená důkazním břemenem uvedla alespoň „opěrné body“ skutkového stavu, kterými podpoří pravděpodobnost svých tvrzení. Tuto podmínku sice Macur do určité míry relativizuje a tvrdí, že „nedostatek opěrných bodů nemusí znamenat, že důkazní návrh je neopodstatněný“.²⁰³ Nejvyšší soud však v tomto zastává poměrně jasné stanovisko, kdy přednesení opěrných bodů považuje za nezbytnou podmínku pro vznik vysvětlovací povinnosti.²⁰⁴ Balarin pak tvrdí, že pokud „strana zatížená důkazním břemenem splní předpoklady pro aplikaci vysvětlovací povinnosti²⁰⁵ a jestliže druhá strana této povinnosti nedostojí, tzn. nepředloží substancované vysvětlení, a v důsledku také relevantní protidůkaz, ač tak učinit mohla, bude soud zpravidla muset (a nikoli jen moci) hodnotit existující důkazy v její neprospěch“.²⁰⁶ Současně dle Balarina nesplnění vysvětlovací povinnosti vede ke zmírnění požadavků na unesení důkazního břemene, tedy že umožňuje soudu rozhodnout na základě toho, že se tvrzení strany zatížené důkazním břemenem jeví jako pravděpodobná, přestože není zcela přesvědčen o jejich pravdivosti.²⁰⁷ Stejně jako Balarin na sankci za nesplnění vysvětlovací povinnosti nahlíží i judikatura Nejvyššího soudu.²⁰⁸

Přednese-li strana zatížená důkazním břemenem alespoň rámcová skutková tvrzení, o kterých z objektivního hlediska nezná podrobnosti, ale druhá strana o nich potřebné poznatky má, vzniká této straně nezatížené důkazním břemenem povinnost poskytnout ohledně těchto tvrzení vysvětlení.²⁰⁹ Bez povšimnutí nelze nechat ani vyjádření důvodové zprávy, která k protestu obecně (nikoli pouze k právní domněnce podání protestu) uvádí, že „důkazní břemeno pro případ sporu nese

---

²⁰² BALARIN, J. Míra důkazu a důkazní břemeno v kontextu hodnocení důkazů v soudní praxi. s. 25.

²⁰³ MACUR, J. Kompenzace informačního deficitu procesní strany v civilním soudním sporu, s. 154.

²⁰⁴ V usnesení ze dne 30. 7. 2014, sp. zn. 30 Cdo 2822/2013 Nejvyšší soud přímo uvedl, že „pouhá povšechná tvrzení strany zatížené důkazním břemenem nedostačují“.

²⁰⁵ BRZLICA, L. Ochrana slabší strany v civilním procesu, str. 50.

²⁰⁶ BALARIN, J. Míra důkazu a důkazní břemeno v kontextu hodnocení důkazů v soudní praxi, s. 35.

²⁰⁷ BRZLICA, Lukáš, Ochrana slabší strany v civilním procesu, , str.52.

²⁰⁸ Např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2011, sp. zn. 22 Cdo 883/2010 nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 8. 2018, sp. zn. 22 Cdo 820/2017.

²⁰⁹ MACUR, J. Důkazní břemeno v civilním soudním řízení. Brno str. 121 a násl.

obchodní společnost, a to podle obecných ustanovení o obchodních korporacích, která se použijí i zde.“ Chovancová v tomto ohledu poukazuje na skutečnost, že důvodová zpráva odkazuje konkrétně na § 4 odst. 1 ZOK, který upravuje obrácení důkazního břemene na společnost. S ohledem na obsah důvodové zprávy, že obecné ustanovení o obrácení důkazního břemena se použije i v řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, lze všechny vyvstanuvší otázky vyřešit s odkazem na § 4 odst. 1 ZOK a říci, že důkazní břemeno ponese vždy společnost.²¹⁰ Ostatně s ohledem na právními předpisy konstruovanou zásadu ochrany slabší strany v procesním právu, jíž může v civilním řízení teoreticky kdokoliv, jak např. konstatoval dokonce i Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 11. 5. 1999, sp. zn. I. ÚS 13/98, je toto řešení dle mého názoru logické.

Zde je nutno poukázat na názory autorů, z nichž Chovancová vychází. Přestože mají účastníci řízení povinnost součinnosti při zjišťování skutečného skutkového stavu, nejedná se o zatížení stran subjektivním důkazním břemenem, a to přes to, že i nesplnění povinnosti součinnosti může mít pro stranu podobný následek jako neusnesení subjektivního důkazního břemena.²¹¹ Povinnost vyšetřit a objasnit skutkový stav v nesporném řízení leží na soudu. Podle Macura skutečnost, že využije také iniciativu účastníků řízení, která má však pouze doplňkový charakter, na tom nic nemění.²¹² A jak k tomu dodává Lavický dokazování se v nesporném soudním řízení vzhledem k existenci veřejného zájmu na vyřešení věci řídí zásadou vyšetřovací, což znamená, že soud má odpovědnost za řádné zjištění skutkového stavu, má povinnost zjišťovat rozhodné skutečnosti a provádět k jejich prokázání potřebné důkazy.²¹³ To vše ale za součinnosti účastníků řízení. Povinnost účastníků uvádět rozhodné skutečnosti a k jejich prokázání navrhnout důkazy tak není vyloučena, má však pouze doplňkový či podpůrný charakter.²¹⁴ Macur poukazuje na fakt, že ačkoli státní zastupitelství není stranou, může výrazně ovlivňovat shromažďování skutkového materiálu, stejně jako může činit důkazní návrhy a vyjadřovat se dle § 123 OSŘ k důkazním návrhům učiněným účastníky řízení. Ač je státnímu zastupitelství zapovězeno stranit kterékoliv straně sporu a svou procesní činností ji zvýhodňovat, není vyloučeno, že soukromý zájem strany sporu se nemůže krýt s cíli státního zastupitelství.²¹⁵

---

²¹⁰ CHOVANCOVÁ, K., Protest proti usnesení valné hromady, PrF MU Brno 2016, str. 47

²¹¹ LAVICKÝ, P., Důkazní břemeno v civilním soudním řízení. Praha: Leges, 2017, s. 62.

²¹² MACUR, J. Důkazní břemeno v civilním soudním řízení. Brno: Masarykova Univerzita, 1995, s. 42.

²¹³ LAVICKÝ, P. Důkazní břemeno v civilním řízení soudním. Praha: Leges, 2017, s. 59.

²¹⁴ VAŠUTOVÁ, V. Specifika dokazování v odlišných právních procesech. Právní rozhledy. 2011, č.22, s. 795.

²¹⁵ MACUR, Josef. Zájem stran na vysvětlení skutkového stavu v civilním soudním řízení. BA 2/1999, s. 10

Vyšetřovací zásada souvisí i s § 26 ZŘS, podle kterého soud může překročit návrhy účastníků a přisoudit něco jiného nebo více, než čeho se domáhají, jestliže řízení bylo možno zahájit i bez návrhu. Filová v tomto ohledu zdůrazňuje, že „*projevem vyšetřovací zásady je to, že soud „musí ze své úřední povinnosti vyšetřovat skutkový stav tak, aby byl co nejlépe zjištěn, a tudíž může přisoudit i více než to, čeho se navrhovatel domáhá.“*“ Soud má povinnost provést i jiné důkazy, které účastníci nenavrhli, pokud jsou potřebné ke zjištění skutkového stavu (§21 ZŘS), přičemž takové důkazy ani nemusí vyplývat z obsahu spisu a je na soudu, aby si je za součinnosti účastníků řízení obstaral.²¹⁶ Ovšem i v řízení nesporném může např. podle Brejchové nastat stav „*non liquet*“. Aby soud mohl v takovém případě řádně rozhodnout, musí postupovat podle pravidel objektivního důkazního břemene. Díky zásadě vyšetřovací se v řízení nesporném neuplatní koncentrační lhůta. Vnášet nové skutečnosti do řízení a označovat nové důkazy mohou účastníci až do rozhodnutí soudu, nebo i v průběhu odvolacího řízení v souladu s ustanovením § 20 odst. 2 ZŘS. Jedná se také o projev zásady materiální pravdy, jejímž cílem je umožnit soudu rozhodnout v souladu se skutečným skutkovým stavem. Tomu není vhodné bránit formálními překážkami, neboť by tím došlo k omezení veřejného zájmu na podobě daného řízení.²¹⁷

Co se týče důkazních prostředků, v tomto směru lze odkázat na ustanovení § 125 OSŘ, které stanoví, že za důkaz mohou sloužit všechny prostředky, jimiž lze zjistit stav věci. Samostatnou podskupinu důkazů, které se mohou v řízení objevit mohou být důkazy navrhované ze strany státního zastupitelství získané z trestní působnosti státního zastupitelství. Na tuto skupinu důkazů lze nazírat různými pohledy a stále častěji musí být soudy tato problematika řešena, neboť dochází k stále intenzivnějšímu prolínání řízení trestního a netrestního. Je třeba si v této souvislosti položit i kruciální otázky, a to které důkazní prostředky mohou být takto využity a zda jejich využití v civilním řízení nepředstavuje nezákonný zásah do základních lidských práv. Podle stanoviska nejvyššího státního zástupce k problematice sdělování poznatků z trestního řízení pro účely mimotrestního řízení je státní zastupitelství povinno si samo posoudit, zda v dané věci existuje dostatečný veřejný zájem na využití poznatků z trestního řízení k důkazu v mimotrestním řízení u soudu, kterého se státní zastupitelství účastní z důvodu vstupu nebo návrhu na zahájení řízení. Současně si musí posoudit, zda tento veřejný zájem převáží nad jinými oprávněnými zájmy dotčených osob, které by mohly být uvedeným procesním úkonem dotčeny. Shrnuje obecně, že využití důkazů z trestní působnosti pro výkon mimotrestní působnosti je možné. Jako nezbytnou

---

²¹⁶ FILOVÁ V., Rozsah soudního přezkumu v rejstříkovém řízení, Pf MU, Brno 2022 str. 25

²¹⁷ BREJCHOVÁ G., Právní povaha řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu obchodní korporace, PF MU Brno 2018, str. 18

podmínku však zdůrazňuje, že důkazy, jež hodlá v mimotrestním řízení využít, musí být opatřeny orgány činnými v trestním řízení pro potřeby trestního řízení v souladu s příslušnými procesními předpisy. Připomíná v souladu s právní úpravou, že státní zastupitelství tyto důkazy převzalo na netrestní úsek za účelem plnění svých povinností v rámci své působnosti vymezené v § 4 odst. 1 písm. c) ZSZ, podle něhož státní zastupitelství v rozsahu, za podmínek a způsobem stanoveným zákonem působí v jiném než trestním řízení.²¹⁸

4.6. Rozhodnutí a opravné prostředky

Podle povahy rozhodnutí ve věci soud rozhoduje buď rozsudkem, anebo usnesením, kdy zákonem není stanovena jiná forma rozhodnutí, tedy především v procesních záležitostech, jako je zahájení řízení, podmínky řízení, odmítnutí, změna nebo zpětvzetí návrhu účastníka řízení, přerušení i zastavení řízení nebo náhrada nákladů řízení. Odvolání je v současné právní úpravě jediným řádným opravným prostředkem v civilním soudním řízení. Jde o prostředek, který je dán k dispozici především účastníkům řízení, prostřednictvím něhož mohou docílit přezkumu soudního rozhodnutí. Napadnout jím lze jakékoliv rozhodnutí soudu, jenž v dané věci rozhodoval jako soud prvního stupně (tedy rozhodnutí okresního soudu nebo krajského soudu), pokud to zákon nevyklučuje. Protože se jedná o řádný opravný prostředek, je nutné jej uplatnit ještě před tím, než odvoláním napadené rozhodnutí nabude právní moci. Odvolání je založeno na apelačním (neboli odvolacím) principu. To znamená, že je možno napadené rozhodnutí přezkoumat jak z důvodů skutkových, tak z důvodů právních. Účastníci řízení však nejsou oprávněni v odvolacím řízení uplatňovat nové skutečnosti či důkazy, které mohli uplatnit již v řízení před soudem prvního stupně. Jedná se tedy o princip neúplné apelace, který se vyznačuje právě zákazem tzv. novot.²¹⁹ V řízení o odvolání může soud druhého stupně dle občanského soudního řádu napadené rozhodnutí svým rozhodnutím buď potvrdit, sám jej změnit nebo jej zrušit a vrátit jej soudu prvního stupně k dalšímu řízení či jej postoupit jinému příslušnému orgánu. Tento prostředek tak zajišťuje zásadu dvojinstančnosti civilního soudního řízení. Slouží k možné nápravě případných nesprávných či nezákonných rozhodnutí soudů vydaných v prvním stupni.

---

²¹⁸ Stanovisko Nejvyššího státního zástupce č. 2/2019 ze dne 16. 4. 2019 ke sjednocení výkladu zákonů a jiných právních předpisů k problematice sdělování poznatků z trestního řízení pro účely mimotrestního řízení, zn. 1 SL 706/2018, str. 1.

²¹⁹ WINTEROVÁ, A. a kol. Civilní právo procesní, Díl první, Řízení nalézací: soudy, notářství, advokacie, exekutorské úřady, sporné řízení soudní, nesporná (zvláštní) řízení, mediace, s. 515

Úprava žaloby pro zmatečnost je pro nesporná řízení doplněna ustanovením § 29 ZŘS tak, že soud není vázán mezemi, ve kterých se účastník domáhá přezkoumání rozhodnutí, bylo-li možné zahájit řízení i bez návrhu. Státní zastupitelství může žalobu pro zmatečnost podat z důvodů uvedených v § 229 ve věcech, v nichž může podat návrh na zahájení řízení. Státní zastupitelství je oprávněno k podání žaloby ve věcech, do nichž může podle zákona vstoupit a opět může žalobu podat současně se vstupem, kdy v ní bude muset uvést své prohlášení o vstupu do řízení zahájeného na základě této žaloby. Zákonodárce výslovně uvádí možnost státního zastupitelství podat odvolání a žalobu pro zmatečnost (§ 231 odst. 2 OSŘ a § 203 odst. 2 OSŘ). V případech žaloby na obnovu řízení a dovolání tato explicitně vyjádřená možnost chybí, ačkoliv je tato situace předmětem úvah a polemik.²²⁰ Z pohledu de lege ferenda bych proto považoval za vhodné jasné vymezení pravomoci státního zastupitelství co do podávání všech opravných prostředků.

---

²²⁰ DÁVID, Radovan. Státní zastupitelství v civilním řízení de lege ferenda. Státní zastupitelství. 2/2008, s.14.

5. Přezkum vad rozhodnutí valné hromady v rejstříkovém řízení

5.1. Obecná východiska k přezkumu vad rozhodnutí valné hromady v rejstříkovém řízení

V uplynulých letech došlo k podstatné změně koncepce rejstříkového řízení, kdy byl nejenže opuštěn dosavadní věcný přezkum, který byl nahrazen principem registračním, ale spolu s tím došlo i k omezení zásady vyšetřovací zásady. Zatímco do 31. 12. 2013 rejstříkovému soudu podle § 131 odst. 8 a § 183 ObchZ příslušelo přezkoumat platnost usnesení valné hromady v rejstříkovém řízení, ve kterém rozhodoval o povolení zápisu skutečnosti založené usnesením valné hromady do obchodního rejstříku,²²¹ od účinnosti nové samostatné úpravy rejstříkového řízení tato pravomoc rejstříkovému soudu nepřísluší, a to ani v řízení o povolení zápisu skutečnosti založené usnesením valné hromady společnosti.²²² V důsledku těchto změn, tak v rejstříkovém v řízení není v současné době možné provádět dokazování ani řešit sporné skutečnosti.²²³ Hmotněprávní úprava veřejných rejstříků spolu s procesněprávními pravidly rejstříkového řízení byla s účinností od 1. ledna 2014 přesunuta do nového a jednotného zákona a současně došlo ke zrušení dosavadní úpravy v § 200a až 200de OSŘ.²²⁴ Základním znakem rejstříkového řízení jako řízení nesporného nadále zůstává to, že se v něm neuplatňuje systém dvou stran v kontradiktorním postavení,²²⁵ protože předmětem rejstříkového řízení je konstituování a veřejnoprávní aspekt právní osobnosti spočívající v její podnikatelské činnosti.²²⁶

Soud je ve stávající podobě právní úpravy omezen ve svém rozhodování na posouzení toho, zda údaje o skutečnostech, které se do veřejného rejstříku zapisují, vyplývají z listin, které mají být k návrhu doloženy. Je tedy oprávněn přezkoumat formální předpoklady návrhu a pouze dílčím způsobem také předpoklady hmotněprávní.²²⁷ Rejstříkový soud tak může návrhu na zápis vyhovět jen a pouze tehdy, pokud zapisované skutečnosti vyplývají z doložených listin. V tomto ohledu Filová poukazuje na fakt, že v důsledku této skutečnosti, kdy nelze provádět dokazování, nemá soud žádnou možnost, jak posoudit, zda může návrhu na zápis skutečností vyhovět. Soud

²²¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2017, sp. zn. 29 Cdo 1104/2016.

²²² SUK, P. Ingerence soudů do vnitřních poměrů obchodních korporací. Bulletin advokacie. 2017, č. 11, s.22.

²²³ HAMPEL, P. § 90 ZVR [Předmět přezkumu]. In: LAVICKÝ ý, P. a kol.: Zákon o zvláštních řízeních soudních. Zákon o veřejných rejstřících. Řízení nesporné-praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 886.

²²⁴ WALDER, I. § 120 [Použití procesních předpisů]. In: Hampel, P., Walder, I. Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 332

²²⁵ FILOVÁ, V., Rozsah soudního přezkumu v rejstříkovém řízení, Pf MU, Brno 2022 str. 35

²²⁶ JURÁŠ, M.: Působnost civilněprocesních předpisů a příslušnost soudů po 1. 1. 2014. Právní rozhledy, 2014, roč. 22, č. 3, s. 88–94.

²²⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2008, sp. zn. 29 Cdo 1759/2008

nabývá přesvědčení o tom, zda považuje navrhované skutečnosti za doložené pouze z přiložených listin.²²⁸ Zde je nutno poukázat na názory autorů, z nichž Filová vychází. Lavický v tomto ohledu vyvozuje, že je zcela na navrhovateli, aby rejstříkovému soudu doložil všechny listiny, na jejichž základě dovozuje nárok na zápis skutečností do veřejného rejstříku, přičemž nemá jinou možnost, jak prokázat oprávněnost svého návrhu. Pro kladné rozhodnutí rejstříkového soudu ve věci tady nestačí základní míra důkazu na úrovni vysoké pravděpodobnosti, ale je zvýšena na úroveň praktické jistoty.²²⁹ Přitom, podle Bělohávka, pokud soudu navrhovatel doloží veškeré listiny, z nichž dovozuje nárok na zápis skutečností do veřejného rejstříku, ale soud nenabude vnitřního přesvědčení o tom, že je navrhovaná skutečnost doložena, nastane stav „*non liquet*“.²³⁰ Pokud tedy navrhované skutečnosti z listin nevyplývají, rejstříkový soud s ohledem na zakotvený registrační princip nemůže provádět dokazování a nemůže tak návrhu na zápis skutečností vyhovět.²³¹

5.2. Formální a věcný přezkum v rejstříkovém řízení ve vztahu k vadám rozhodnutí valné hromady

Po doručení návrhu na zápis skutečností do veřejných rejstříků rejstříkový soud přezkoumá řadu formálních náležitostí, které musí tento návrh splňovat.²³² Pokud rejstříkový soud neshledá důvody pro zastavení řízení (§ 104 odst. 1, 2 OSŘ, § 9 zákona o soudních poplatcích), přistoupí ke zkoumání, zda není na místě návrh odmítnout podle § 86 ZVR. V rejstříkovém řízení je tedy nově kladen větší důraz na formální správnost návrhu na zápis. K odmítnutí návrhu pak vede nejen neodstranění vad návrhu ve smyslu subsidiárního použití § 43 OSŘ, ale především důvody uvedené v § 86 ZVR, dle kterého rejstříkový soud usnesením návrh na zápis odmítne. Jak uvedeno shora, došlo zavedením registračního principu k zásadnímu omezení zásady vyšetřovací, která by soudu nařizovala provádět i jiné důkazy za účelem zjištění skutkového stavu, než navrhují účastníci.²³³ To však ale neznamená, že rejstříkový soud návrh a k němu přiložené listiny vůbec věcně nezkoumá. Naopak, rejstříkový soud je při své činnosti povinen přezkoumat všechny

---

²²⁸ FILOVÁ, V., Rozsah soudního přezkumu v rejstříkovém řízení, Pf MU, Brno 2022 str. 40

²²⁹ LAVICKÝ, P., Důkazní břemeno v civilním řízení soudním, s. 36.

²³⁰ BĚLOHLÁVEK, A. J., Limity přezkumu skutečností uváděných v návrhu na zápis do obchodního rejstříku. Obchodní právo. 2021, roč. 30, č. 4, str. 7.

²³¹ FILOVÁ, V., Rozsah soudního přezkumu v rejstříkovém řízení, Pf MU, Brno 2022 str. 40

²³² WALDER, I., § 86 [Důvody odmítnutí návrhu]. In: HAMPEL, P., WALDER, I. Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s.256.

²³³ BĚLOHLÁVEK, A. J., Limity přezkumu skutečností uváděných v návrhu na zápis do obchodního rejstříku, str. 7.

podklady přiložené k návrhu podle obsahu²³⁴ a zjistit, zda z těchto listin vyplývají rozhodné skutečnosti, které odůvodňují provedení navržených zápisů, resp. výmazů z obchodního rejstříku.²³⁵

Pokud jde o deklaratorních zápisy, pak soud zkoumá, „zda z doložených listin vyplývá, že došlo ke vzniku, změně nebo zániku právní skutečnosti, která má být do veřejného rejstříku zapsána nebo z něj vymazána.“ U konstitutivních zápisů pak rejstříkový soud zkoumá, „zda jsou splněny podmínky pro vznik, změnu nebo zánik určité skutečnosti zápisem do veřejného rejstříku.“²³⁶ Omezení přezkumné činnosti rejstříkového soudu je zřejmé především v situacích, kdy listiny přiložené k návrhu vykazují zásadní nedostatky a jsou jednoznačně neplatné.²³⁷ Vzhledem k registračnímu principu nemůže sporné skutečností rejstříkový soud zjišťovat tak, jak je tomu v civilním sporném řízení. Pro rejstříkový soud při zjištění sporných skutečností totiž nastane stav, kdy nemůže návrhu na zápis vyhovět a musí jej zamítnout.²³⁸ „Nemůže-li rejstříkový soud uzavřít, že údaje, které mají být podle návrhu zapsány, vyplývají z připojených listin, návrh na zápis do obchodního rejstříku zamítne.“²³⁹ Pokud rejstříkový soud z tohoto důvodu návrh na zápis skutečností vyplývajících z vadného usnesení valné hromady zamítne, pak nemá návrh jinou možnost než vyřešit sporné skutečnosti mimo rejstříkové řízení, tj. změnou nebo novací usnesení valné hromady, popř. v občanskoprávním řízení. Zjistí-li tedy soud nesrovnalost, může v závislosti na okolnostech podaný návrh buď přímo odmítnout, popř. návrhatele vyzvat, aby vytknuté „vady“ podaného návrhu v k tomu stanovené lhůtě zhojil. Výzvu k doplnění těchto podkladů rejstříkový soud zašle ve formě usnesení, které zásadně vydává k tomu pověřený vyšší soudní úředník. Obsahem tohoto usnesení je stručné poučení o tom, co se rejstříkovému soudu ve podaném návrhu „nepozdává“. Stejně by měl soud dát návrhovateli určitý návod, doložením jakých podkladů můžete tyto vytkané „vady“ zhojit.²⁴⁰ Tato nová rozhodnutí může návrhovateli předložit rejstříkovému soudu s novým návrhem na zápis skutečností do obchodního rejstříku. „Dotčeným osobám, chtějí-li dosáhnout zápisu do obchodního rejstříku, pak zpravidla nezbývá

---

²³⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2008, sp. zn. 29 Odo 1365/2006, Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 6. 2008, sp. zn. 7 Cmo 383/2007, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19.12. 2013, sp. zn. 29 Cdo 1953/2013, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2018, sp. zn. 29 Cdo 4525/2016, Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3.12.2019, sp. zn. 14 Cmo 331/2019, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2 5. 11. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2409/2019.

²³⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 6. 2008, sp. zn. 7 Cmo 383/2007.

²³⁶ ŠTENGLOVÁ. § 90 In: DĚDIČ, J., HAVEL, B., JINDŘICH, M., ŠTENGLOVÁ, I. a kol. Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2015., s. 338.

²³⁷ BÉLOHLÁVEK, A. J. Limity přezkumu skutečností uváděných v návrhu na zápis do obchodního rejstříku, str. 6.

²³⁸ FILOVÁ, V., Rozsah soudního přezkumu v rejstříkovém řízení, Pf MU, Brno 2022 str. 40

²³⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3.12. 2019, sp. zn. 14 Cmo 331/2019.

²⁴⁰ HRUBOŠ, J., Rejstříkové soudy a meze jejich přezkumné pravomoci?

než vyřešit sporné skutečnosti rozhodnutím soudu v příslušném občanskoprávním řízení, jež se následně může stát podkladem pro zápis do veřejného rejstříku."²⁴¹

Pokud si tedy shrneme shora uvedené, pak podle stávající právní úpravy nemá rejstříkový soud tedy možnost přezkoumat platnost usnesení valné hromady při rozhodování o povolení zápisu skutečnosti založené usnesením valné hromady do obchodního rejstříku, neboť „v důsledku registračního principu ovládajícího procesní úpravu řízení ve věcech veřejného rejstříku však rejstříkový soud nemá prostor pro zjišťování sporných skutečností tak, jak je to běžné v občanskoprávním (sporném či nesporném) řízení. Nemůže-li rejstříkový soud uzavřít, že údaje, které mají být podle návrhu zapsány, vyplývají z připojených listin, návrh na zápis do obchodního rejstříku zamítne. Dotčeným osobám, chtějí-li dosáhnout zápisu do obchodního rejstříku, pak zpravidla nezbyvá než vyřešit sporné skutečnosti rozhodnutím soudu v příslušném občanskoprávním řízení, jež se následně může stát podkladem pro zápis do veřejného rejstříku.“²⁴²

I za situace, kdyby měl rejstříkový soud při rozhodování o zápisu navrhovaných skutečností za to, že listina předložená návrhatelem není platná, není možné, aby v rámci rejstříkového řízení vyslovil její neplatnost. Rejstříkový soud tedy nemůže posuzovat platnost usnesení valné hromady, a to ani jako prejudiciální otázku.²⁴³ „Jde-li o skutečnost vyplývající z usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným, je nutné vycházet zásadně z toho, že platnost rozhodnutí valné hromady kapitálové společnosti lze přezkoumávat (neurčuje-li zákon jinak) pouze v řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady (§ 191 a násl., § 428 a násl z. o. k.); v jiných řízeních nelze otázku platnosti usnesení valné hromady posuzovat ani jako otázku předběžnou (§ 192 odst. 1, § 429 odst. 2 z. o. k.). Nebyla-li neplatnost usnesení valné hromady vyslovena soudním rozhodnutím, je toto usnesení platné.“²⁴⁴ Naopak bude-li se z listin předložených rejstříkovému soudu podávat, že usnesení valné hromady je stíženo vadami způsobujícími, že se na ně hledí, jako by nebylo přijato (srov. zejména § 45 odst. 1 a 2 z. o. k. a § 245 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku), či bude-li z nich plynout, že zde vůbec takové usnesení není, popř. bude-li obsah

---

²⁴¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2018, sp. zn. 29 Cdo 4525/2016.

²⁴² Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Cdo 4525/2016, ze dne 23. 8. 2018

²⁴³ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 7. 2016, sp. zn. 7 Cmo 195/2016, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2017, sp. zn. 29 Cdo 1104/2016, Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 4. 2018, sp. zn. 14 Cmo 185/2017, Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 8. 2018, sp. zn. 14 Cmo 121/2018, Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 9. 2018, sp. zn. 14 Cmo 366/2017, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 2. 2020, sp. zn. 27 Cdo 1470/2018-11., Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 10. 2020, sp. zn. 7 Cmo 60/2020.

²⁴⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 3. 2020, sp. zn. 27 Cdo 4639/2018

rejstříkového spisu nasvědčovat tomu, že zde takové vady jsou, rejstříkový soud návrh na zápis do obchodního rejstříku zamítne.²⁴⁵

Jak vyplývá ze shora uvedeného, vady, které způsobují neplatnost usnesení valné hromady, nejsou důvodem pro zamítnutí návrhu na zápis skutečnosti založené usnesením valné hromady do obchodního rejstříku, ani kdyby byly zjevné z listin připojených k návrhu. Má-li některá z aktivně věcně legitimovaných osob za to, že zde takové vady jsou a že odůvodňují vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, nezbývá jí než domoci se vyslovení neplatnosti tohoto usnesení valné hromady soudem postupem podle § 191, resp. § 428 ZOK. „*Vady, které způsobují toliko neplatnost usnesení valné hromady, zásadně nejsou důvodem pro zamítnutí návrhu na zápis skutečnosti založené usnesením valné hromady do obchodního rejstříku, ani kdyby byly zjevné z listin připojených k návrhu. Má-li některá z aktivně věcně legitimovaných osob za to, že zde takové vady jsou a že odůvodňují vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, nezbývá jí než domoci se vyslovení neplatnosti tohoto usnesení valné hromady soudem postupem podle § 191 z.o.k. Nebude-li neplatnost usnesení valné hromady vyslovena, bude toto usnesení považováno za platné, byť by bylo stíženo vadami odůvodňujícími vyslovení jeho neplatnosti.*“²⁴⁶ Nebude-li neplatnost usnesení valné hromady vyslovena, bude toto usnesení platné, byť by bylo stíženo vadami odůvodňujícími vyslovení jeho neplatnosti, a to ani za situace, pokud budou tyto vady zjevné z listin připojených k návrhu. Dokud nebude vyslovena její neplatnost, musí na listinu hledět, jako by platná byla.²⁴⁷ Podle Nejvyššího soudu „*řečené však neznamená, že soudu přísluší toliko ověřit, zda k návrhu byly připojeny požadované listiny; jak se podává z výslovného znění § 90 odst. 1 z. v. r., rejstříkový soud ověřuje, zda údaje, které mají být podle návrhu zapsány, z těchto listin vyplývají. Jinak řečeno, nestačí pouhé zjištění, že listiny byly připojeny, ale je nutné také zkoumat jejich obsah.*“²⁴⁸

Nemožnost přezkoumávat platnost usnesení valné hromady má ten důsledek, že rejstříkové soudy musí do veřejného rejstříku, který je ale ovládán zásadou materiální publicity (§ 8 ZVR), zapisovat i skutečnosti, které odporují zákonu, zakladatelskému právnímu jednání (§ 258 NOZ) a dobrým mravům (§ 45 odst. 1 ZOK, § 191 odst. 2 ZOK). Rejstříkové soudy nemůžou návrh na zápis nových skutečností do veřejných rejstříků z těchto důvodů zamítnout, třebaže by z listin doložených k návrhu jasně vyplývalo, že usnesení trpí vadou, která způsobuje

---

²⁴⁵ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 4525/2016 ze dne 23. 8. 2018

²⁴⁶ Usnesení NS sp. zn. 29 Cdo 4525/2016 ze dne 23. 8. 2018

²⁴⁷ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 1470/2018 ze dne 24. 2. 2020

²⁴⁸ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 1470/2018 ze dne 24. 2. 2020

jeho neplatnost. Tyto závěry Nejvyššího soudu se nesetkaly s pozitivním přijetím, přičemž jak zdůrazňuje Janošek, „*takový výklad se neslučuje s materiálním pojetím právního státu, a proto je třeba jej odmítnout.*“²⁴⁹ Podle názoru Bělohávků tak v důsledku nemožnosti přezkoumávat usnesení valné hromady rejstříkovým soudem dochází v praxi k situacím neslučitelným s ústavním pořádkem.²⁵⁰

Ačkoli se tedy aktuální soudní judikatura ustálila na závěru, že rejstříkový soud nemůže návrh zamítnout z důvodu neplatnosti přiložené listiny,²⁵¹ zcela jiná situace je v případě, kdy bude z listin předložených rejstříkovému soudu zřejmé, že usnesení valné hromady je stíženo vadami způsobujícími, že se na ně hledí, jako by nebylo přijato (srovnej zejména § 45 odst. 1 a 2 ZOK a § 245 OZ), či bude-li z nich plynout, že zde vůbec takové usnesení není, popř. bude-li obsah rejstříkového spisu nasvědčovat tomu, že zde takové vady jsou. V takovém případě by měl rejstříkový soud návrh na zápis do obchodního rejstříku zamítnout.²⁵² Ačkoliv se na tomto místě nemohu ubránit konstatování, že nová právní úprava, kdy byl opuštěn věcný přezkum, není bohužel v tomto ohledu nejšťastnější, přesto nelze určitě možnosti soudu s ohledem na povahu řízení ovládaném zásadou oficiality nenajít. Zákon o veřejných rejstřících sice na několika místech operuje s tím, že se lze dovolat neplatnosti rozhodnutí valné hromady (viz kupř. § 10 a § 79 zákona); žádné z těchto ustanovení však neumožňuje soudu vyslovit neplatnost usnesení valné hromady v rámci řízení o zápisu do obchodního rejstříku. Nicméně ve shodě se Sumem zastávám názor, že za situace, kdy rejstříkový soud zjistí, že na usnesení valné hromady je třeba pohlížet, jako by nebylo přijato, je povinen k tomu přihlédnout z úřední povinnosti. Jak plyne z § 45 odst. 2 ZOK, zdánlivé je kupříkladu usnesení, jehož obsah je neurčitý nebo nesrozumitelný. Zdánlivé je však třeba i usnesení valné hromady, které mění společenskou smlouvu, resp. stanovy tak, že jejich obsah odporuje kogentním ustanovením zákona, případně rozhoduje-li valná hromada v záležitosti, o které nemá působnost rozhodovat (blíže viz § 45 odst. 1 ZOK a § 245 občanského zákoníku). Jak dále poznamenává Sum, pokud proto rejstříkový soud v rámci tohoto přezkumu dospěje k závěru, že je mu obsah přijatého usnesení nesrozumitelný, je povinen na to adekvátně reagovat. V souladu se zákonem o veřejných rejstřících vyzve navrhovatele k předložení (jiné)

---

²⁴⁹ JANOŠEK, V. Ještě jednou k možnosti rejstříkových soudů přezkoumávat platnost usnesení nejvyššího orgánu obchodní korporace [online]. epravo.cz. 11. 4. 2017 [cit. 16. 3. 2022] <https://www.epravo.cz/top/clanky/jeste-jednou-k-moznosti-rejstri-kovych-soudu-prezkoumavat-platnost-usneseni-nejvyssiho-organu-obchodni-kor-porace-105750.html?mail>

²⁵⁰ BĚLOHLÁVEK, A. J. Limity přezkumu skutečností uváděných v návrhu na zápis do obchodního rejstříku, str. 22.

²⁵¹ Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 14 Cmo 218/2019 ze dne 13. 9. 2019.

²⁵² HRUBOŠ, J., Rejstříkové soudy a meze jejich přezkumné pravomoci?

listiny, ze které zapisovaná skutečnost vyplývá. Pokud takovouto listinu neobdrží, návrh na zápis zamítne. Závěrem pak Sum dodává, že „Domnívám se, že obdobně by měl rejstříkový soud postupovat i v případě, zjistí-li vadu ve formě přijatého usnesení valné hromady (tedy kupř. nebude-li usnesení valné hromady přijato ve formě notářského zápisu, ačkoliv to zákon vyžaduje). Nedá se zřejmě říci, že takovýto nedostatek formy způsobuje zdánlivost přijatého usnesení. To je dáno tím, že vůle společníků byla jasně vyjádřena, „pouze“ ve vadné formě. Vezmeme-li v potaz to, že zdánlivost sankcionuje vady vůle samotné (tedy vůle buď zcela chybí, případně je vyjádřena neurčitě či nesrozumitelně), je nepravděpodobné, že vada formy usnesení valné hromady povede k jeho zdánlivosti. Potom je ovšem takovéto rozhodnutí pravděpodobně neplatné, a to relativně.“²⁵³

---

²⁵³ SUM T., Rozsah prezkumné činnosti soudů v rejstříkovém řízení, ePrávo dostupné z <https://www.epravo.cz/top/clanky/rozsah-prezkumne-cinnosti-soudu-v-rejstrikovem-řízení-98454.html>

Závěr

V úvodu této diplomové práce bylo z mé strany naznačeno, že jedním z jejích cílů bylo zkoumat povahu řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu obchodní korporace s tím, zda je vhodné je nově vést jako řízení sporné, nebo setrvat při účinné právní úpravě a vést jej nadále jako řízení nesporné podle zákona o zvláštních řízeních soudních. Rekodifikace českého soukromého práva, jež nabyla účinnosti 1. 1. 2014, s sebou přinesla podstatné změny jak v oblasti hmotného, tak i procesního práva, přičemž nejpodstatnější změnou v procesněprávní rovině bylo přijetí zákona o zvláštních řízeních soudních a související rozsáhlá novelizace občanského soudního řádu.

Ačkoli lze bezesporu říct, že v porovnání s předchozí právní úpravou upravuje a definuje řadu institutů a nástrojů jednoznačněji a uceleněji, nejsem si zcela jist, zda stejně tak nelze na druhou stranu hovořit o tom, zda nová právní úprava skutečně nepřinesla problémy jiné. V tomto ohledu mám konkrétně na mysli zejména skutečnost, že ačkoli fakticky lze v mnohých statusových řízeních narazit na rozdílné a protichůdné zájmy společníků či akcionářů, s nimiž je spojen logicky i (rozdílný) právní zájem na výsledku řízení v projednávané věci, nepřiznává jim stávající právní úprava postavení vedlejšího účastníka řízení, a to se všemi procesními právy z tohoto postavení spojenými. Přitom právě na jejich rozdílný právní zájem na výsledku řízení v projednávané věci (fakticky na výsledky jejich vzájemného mezilidského konfliktu či sporu) je v sousedním Německu i Rakousku účast společníků na řízení v roli vedlejších účastníků akceptována, protože v tamních právních úpravách je takové řízení bez váhání chápáno jako sporné). Obdobně se k otázce vedlejšího účastenství staví naši slovenští sousedé.

Stejně tak si ale nejsem zcela jist, zda s ohledem na požadavek ochrany veřejného zájmu byl vhodná změna koncepce rejstříkového řízení, kdy byl nejenže opuštěn dosavadní věcný přezkum, který byl nahrazen principem registračním, ale spolu s tím došlo i k omezení zásady vyšetřovací zásady. Podle stávající právní úpravy nemá rejstříkový soud tedy možnost přezkoumat platnost usnesení valné hromady při rozhodování o povolení zápisu skutečnosti založené usnesením valné hromady do obchodního rejstříku. Nebude-li neplatnost usnesení valné hromady vyslovena, bude toto usnesení platné, byť by bylo stiženo zjevenými vadami odůvodňujícími vyslovení jeho neplatnosti. Bude tomu přitom i za situace, že budou tyto vady zcela zjevné z listin připojených k návrhu, přičemž nedojde-li ke zrušení takového usnesení, bude takové usnesení se

všemi důsledky s tím spojenými trvalou křiklavou součástí veřejně dostupné sbírky listin. Podle mého názoru by stálo za úvahu, aby alespoň státnímu zastupitelství byla na jeho netrestním úseku dána v tomto ohledu možnost podání návrhu na vyslovení neplatnosti takových vadných usnesení a s tím spojenou povinnost soudu o takovém návrhu rozhodnout. Stejně tak jsem názoru, že by státní zastupitelství mělo být oprávněno k podání návrhů na vyslovení neplatnosti v případech marně (záměrně) uplynulých lhůt na straně aktivně legitimovaných osob.

Přehled použitých zkratek

ABGB – Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesammten deutschen Erbländer der Oesterreichischen Monarchie, vom 1. Juni 1811, StF: JGS Nr. 946/1811, in der geänderten Fassung [Rakouská republika]

Aktiengesetz – Aktiengesetz vom 30. Januar 1937, RGBl. I S. 107, in der Neufassung vom 6. September 1965, BGBl. I S. 1089, in der geänderten Fassung [Spolková republika Německo]

BGB – Bürgerliches Gesetzbuch vom 18. August 1896, RGBl. S. 195, in der Fassung der Neubekanntmachung vom 2. Januar 2002, BGBl. I S. 42, in der geänderten Fassung [Spolková republika Německo]

FamFG – Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (G. v. 17.12.2008 BGBl. I S. 2586, 2587, 2009 I S. 1102; zuletzt geändert durch Artikel 5 G. v. 21. 2. 2024 BGBl. 2024 I Nr. 54 Geltung ab 01.09.2009; FNA: 315-24 Freiwillige Gerichtsbarkeit) [Spolková republika Německo]

ZPO – Zivilprozessordnung vom 30. Januar 1877, RGBl. S. 83, in der Fassung der Neubekanntmachung vom 5. Dezember 2005, BGBl. I S. 3202, in der geänderten Fassung [Spolková republika Německo]

ObchZ – zákona č. 513/1992 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

OSŘ – zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

AktG – rakouský Aktiengesetz Bundesgesetz vom 31. März 1965 über Aktiengesellschaften (Aktiengesetz – AktG), 10 StF: BGBl. Nr. 98/1965, in der geänderten Fassung [Rakouská republika]

rakouský GmbH-Gesetz – Gesetz vom 6. März 1906, über Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbH-Gesetz – GmbHG), StF: RGBl. Nr. 58/1906, in der geänderten Fassung [Rakouská republika]

rakouský ZPO – Gesetz vom 1. August 1895, über das gerichtliche Verfahren in bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten (Zivilprozessordnung – ZPO), RGBl. Nr. 113/1895, in der geänderten Fassung [Rakouská republika]

ZOK – zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů

ZSZ – Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů

ZŘS – zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů

ZVR – zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

Seznam použitých zdrojů

- ANTOŠ Michal**, Neplatnost rozhodnutí statutárních a kontrolních orgánů obchodní korporace, ePrávo 2017, dostupné <https://www.epravo.cz/top/clanky/neplatnost-rozhodnuti-statutarnich-a-kontrolnich-organu-obchodni-korporace-106656.html>
- BALARIN, Jan**, Míra důkazu a důkazní břemeno v kontextu hodnocení důkazů v soudní praxi. Bulletin Advokacie. 2019, č. 1, s. 25.
- BAUDYŠ, Petr**, Lze považovat usnesení valné hromady za právní úkon. Právní rozhledy, 2000, č. 4, s. 157 a násl.,
- BĚLOHLÁVEK, Alexander. J.**, Limity přezkumu skutečností uváděných v návrhu na zápis do obchodního rejstříku. Obchodní právo. 2021, roč. 30, č. 4,
- BREJCHA, Vladimír**, Usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným. Právní rozhledy, 1997,
- BREJCHOVÁ, Gabriela**, Právní povaha řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu obchodní korporace, diplomová práce, PF MU Brno 2018,
- BRZLICA, Lukáš**, Ochrana slabší strany v civilním procesu, diplomová práce, PrF MU Brno 2023,
- ČECH, Petr.**, A.s. po rekodifikaci. Nový občanský zákoník [online]. Pub. 24. 5. 2012 [cit. 8. 6. 2013]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/media/99-a-s-po-rekodifikaci.html>
- ČECH, Petr, PAVELA, Ľudovít**, Právní povaha úkonů spojených s valnou hromadou, publikováno v Právním rádci dne 19. 12. 2006, dostupné na <https://pravnicaradce.ekonom.cz/c1-20014320-pravni-povaha-ukonu-spojnych-s-valnou-hromadou>
- ČECH, Petr.** Několik mýtů a nejasností kolem vyloučení společníka ze společnosti s ručením omezeným. Právní rádce. 2014, roč. 22, č. 4, s. 32-35. ISSN 1210-4817.
- ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana., PELIKÁNOVÁ, Irena. a kol.** Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, ISBN: 978-80-7598-991-8
- DÁVID, Radovan**, Vstup státního zastupitelství do civilního řízení, Státní zastupitelství, č. 06/2008, Wolters Kluwer ČR, 2008, ISSN 1214-3758.
- DÁVID, Radovan.** Státní zastupitelství v civilním řízení de lege ferenda. Státní zastupitelství. 2/2008,
- DĚDIČ, Jan**, K právní povaze usnesení valné hromady v rekodifikaci soukromého práva. Obchodněprávní revue. 2011. roč. 3, č. 11, ISSN 1803-6554
- DĚDIČ, Jan., KŘÍŽ, Radim, ŠTENGLOVÁ, Ivana**, Akciové společnosti. Praha: C. H. Beck, 1997, ISBN: 9788071791072,

DĚDIČ, Jan., HAVEL, Bohumil, JINDŘICH, M., ŠTENGLOVÁ, Ivana. a kol. Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2015, ISBN 978-80-7400-285-4

DVOŘÁK, Jan. ŠVESTKA, Jiří. ZUKLÍNOVÁ, Michaela. a kol. Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. 436 s. ISBN 978-80-7552-187-3. s. 182

DVOŘÁK, Tomáš. Usnesení valných hromad kapitálových obchodních společností. Časopis pro právní vědu a praxi, 2002, č. 2, ISSN 1210-9126 (tištěné)

DVOŘÁK, Tomáš, Právní rozhledy, 2004, č. 19, ISSN 1210-6410

DVOŘÁK, Tomáš, Valná hromada s.r.o. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN: 978-80-7357-710-0

DVOŘÁK, Tomáš, Společnost s ručením omezeným. 3. prep. vyd. Praha: ASPI, 2008. 428 s. ISBN 9788073573447, s. 233

ENGLISH, Lutz. In: HOLTERTS, Wolfgang a kol. Aktiengesetz: Kommentar [online databáze]. 3. vydání. München: C. H. Beck, 2017, bod 15 (§ 245) [cit. 6. července 2021]. Dostupné z: https://beckonline.beck.de/?vpath=bibdata/komm/HoeltersKoAktG_3/AktG/cont/HoeltersKoAktG.AktG.p245.gIII.gI4.gla.htm

ELIÁŠ, Karel, Otázka formy při tvorbě vůle společnosti s ručením omezeným jejím nejvyšším orgánem. Ad notam, 1997, č. 1, ISSN 1211-0558

ELIÁŠ Karel, Veřejný zájem (Malá glosa k velkému tématu). Ad Notam, 1998, roč. 4, č. 5, s. 103–106, ISSN 1211-0558

ELIÁŠ Karel, Otázky formy při tvorbě vůle spol. s r.o. jejím nejvyšším orgánem. Ad notam. 1997, roč. 3, č. 1, ISSN 1211-0558

ELIÁŠ Karel. K právní povaze usnesení valné hromady. Právní rozhledy. 1999, roč. 7, č. 12. ISSN 1210-6410

ELIÁŠ Karel, POKORNÁ, Jarmila, DVOŘÁK, Tomáš, Kurs obchodního práva: obchodní společnosti a družstva. 6. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-048-5

LAVICKÝ, Petr a kol. Zákon a zvláštních řízeních soudních. Řízení nesporné. Praktický komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, ISBN 78-80-7478-870-3

LAVICKÝ, Petr a kol., Občanský soudní řád (§ 1 až 250l): Zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů. Praha: Wolters Kluwer, 2016, ISBN: 978-80-7478-986-1

FIALA, Josef, a kol, Občanskoprávní skutečnosti. In Fiala, J. a kol. Občanské právo hmotné. 3. opr. a dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2002. ISBN **80-7239-111-9**

LASÁK, Jan a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. II. díl, (§ 344 až 786). Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 1951, ISBN 8074785378

FILOVÁ, Veronika., Rozsah soudního přezkumu v rejstříkovém řízení, diplomová práce, Pf MU, Brno 2022 str. 35

GÜRLICH, Richard, Neplatnost obchodní korporace. Seriál: zákon o obchodních korporacích, 2014, č. 7, s. 1. [online]. Advokátní kancelář Gürlich & Co. [cit. 17. října 2015]. Dostupné na <http://www.akrg.cz/docs/ZOK/07_-_Serial_ZOK.pdf>.

HAMPEL, Petr, Walder, Ivo, Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, ISBN 978-80-7676-329-6

VATTER, komentář k § 246 Aktiengesetz odst. 37-40. In: beck-online.GROSSKOMMENTAR – GSELL, KRÜGER, LORENZ, REYMANN a kol. beck-online.GROSSKOMMENTAR. Mnichov: C.H.BECK DE, 2020

HORA, Václav, Soudní řízení nesporné (Základní zásady podle zák. ze dne 19. června 1931 č. 100 Sb. z. an. a předpisy o příslušnosti). V Praze: nákladem vlastním, 1931, 178 s

HOLEJŠOVSKÝ, Josef, Valné hromady společností s ručením omezeným. V Praze: C.H.Beck, 2011. Beckova edice právo a hospodářství. ISBN 978-80-7400-391-2. s. 178

HRUBOŠ Jan, Rejstříkové soudy a meze jejich přezkumné pravomoci? Dostupné na <https://www.jurasapartneri.cz/pdf/rejsrikove-soudy-a-meze-jejich-prezkumne-pravomoci.pdf>

HYBRANT, Michal, Protest jako podmínka žaloby na neplatnost rozhodnutí valné hromady, diplomová práce, PrF Univerzity Palackého v Olomouci, 2021,

CHOVANCOVÁ, Kateřina, Protest proti usnesení valné hromady, diplomová práce, PrF MU Brno 2016,

JANOŠEK, Vladimír, Ještě jednou k možnosti rejstříkových soudů přezkoumávat platnost usnesení nejvyššího orgánu obchodní korporace [online]. epravo.cz. 11. 4. 2017 [cit. 16. 3 2022] <https://www.epravo.cz/top/clanky/jeste-jednou-k-moznosti-rejstri-kovych-soudu-prezkoumavat-platnost-usneseni-nejvyssiho-organu-obchodni-korporace-105750.html?mail>

JOSKOVÁ, Lucie. Napadení usnesení valné hromady společníkem podle zákona o obchodních korporacích. Obchodněprávní revue. 2013, roč. 5, č. 2, s. 41–45. ISSN 1213-5313. S. 43.

JURÁŠ. Marek, Působnost civilněprocesních předpisů a příslušnost soudů po 1. 1. 2014. Právní rozhledy, 2014, roč. 22, č. 3, s. 88–94. ISSN 1210-6410

JURÁŠ. Marek, Veřejný zájem jako kritérium diferenciacce nesporného řízení, Rigorózní práce Univerzita Palackého v Olomouci 2015, str. 30

KAPITÁN, Zdeněk, LIFKA, Jiří. Ještě jedno zamyšlení nad povahou usnesení valné hromady. Právník, 2000, č. 5, ISSN 0231-6625

KNAPP, Viktor, Teorie práva. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 1995, 264 s. ISBN 80-7179-028-1.

KOENIGOVÁ Terezie., K soudnímu přezkumu usnesení, které nebylo přijato valnou hromadou, <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-soudnimu-prezkumu-usneseni-ktere-nebylo-prijato-valnou-hromadou-109022.html>

KOCOUREK, Jiří; ZÁRUBA, Jan. Zákon o soudech a soudcích. Zákon o státním zastupitelství: komentář. 2., dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004, 606 s. ISBN 80-7179-761-8.

KREJČÍ Pavla, Důvody neplatnosti usnesení valné hromady, Verlag Dashöfer přístupné na <https://www.fulsoft.cz/33/duvody-neplatnosti-usneseni-valne-hromady-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EhDV9UL-Yw0msJNrevNxBEQ/>

LASÁK, Jan a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. I. díl, (§ 1 až 343). Praha: Wolters Kluwer, 2014, 1608 s. ISBN 978-80-7478-537-5.

LASÁK, Jan a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. II. díl, (§ 344 až 786). Praha: Wolters Kluwer, 2014, 1264 s. ISBN 978-80-7478-537-5.

LAVICKÝ, Petr a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Řízení nesporné. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 979 s. ISBN 978-80-7478-869-7.

LAVICKÝ, Petr. Důkazní břemeno v civilním soudním řízení. Praha: Leges, 2017, 272 s. ISBN 978-80-7502-203-5.

LAVICKÝ, Petr a kol. Moderní civilní proces. Brno: Masarykova Univerzita, 2014, 268 s. ISBN 978-80-210-7601-3.

LAVICKÝ, Petr, POLIŠENSKÁ, Petra, Judikatura k rekodifikaci. Právní jednání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-821-5. s. 1949.

LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský soudní řád: (§ 1-2501); Zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů. Praha: Wolters Kluwer, 2016, 1088 s. ISBN 978-80-7478-986-1.

LAVICKÝ, P. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Zákon o veřejných rejstřících. Řízení nesporné-praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 87. ISBN 978-80-7478-869-7

LISSE Luděk, (Ústav práva a právní vědy) Zastupování na valné hromadě obchodní korporace po 1.1. 2014, dostupné na <https://www.epravo.cz/top/clanky/zastupovani-na-valne-hromade-obchodni-korporace-po-1-1-2014-101296.html?mail>

MACKOVÁ, Alena., MUZIKÁŘ, Ladislav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář s důvodovou zprávou a judikaturou. Praha: Leges, 2016, s. 182 a 183. ISBN 978-80-7502-122-9

MACUR, Josef, Důkazní břemeno v civilním soudním řízení. Brno: Masarykova Univerzita, 1995, 172 s. ISBN 80-210-1161-0.

MACUR, Josef, Význam shodných tvrzení procesních stran pro zjištění skutkového stavu v civilním soudním řízení. Právní rozhledy. 1997, roč. 5, č. 2, s. 49-53. ISSN 1210-6410.

MACUR, Josef. Zájem stran na vysvětlení skutkového stavu v civilním soudním řízení. Bulletin advokacie. 1999, roč. 29, č. 2, s. 10

MACUR, Josef, Zásada projednací v civilním soudním řízení. Brno: Masarykova Univerzita, 1997, 233 s. ISBN 80-210-1628-0.

MACUR, Josef, Kompenzace informačního deficitu procesní strany v civilním soudním sporu. Brno: Masarykova univerzita, 1. vyd. Brno, 253 s. 2000, ISBN 80-210-2276-0

MALOVSKÝ-WENIG, Arnošt: Příručka obchodního práva. 1. vydání. Praha: Československý kompas, 1947, s.281.

MELZER, Filip. Metodolog nalézání práva. Úvod od právní argumentace. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, ISBN: 978-80-7400-382-0

MORAVČÍKOVÁ, Andrea, Prípustnosť vedľajšieho účasti v sporoch o neplatnosť uznesení valného zhromaždenia akciovej spoločnosti, Súkromné právo, Ročník 2015, Vydanie 3/2015 dostupné na <https://www.legalis.sk/sk/casopis/sukromne-pravo/pripustnost-vedlajsieho-ucastnictva-v-sporoch-o-neplatnost-uzneseni-valneho-zhromazdenia-akciovej-spolocnosti.m-176.html>

NEDEN-BOEGER, C. Kommentar des FamFG. § 375. [online]. research.wolterskluwer-onlin.de.

[cit. 17. 6. 2020]. <https://research.wolterskluwer-online.de/document/9aa96da5-14c3-381f-9439-52546ae88726>

OSWALDOVÁ, Michaela, Svolání valné hromady ve společnosti s ručením omezeným a v akciové společnosti Časopis Ad Notam, 2016, č. 2, ISSN 1211-0558

OTT, E. Geschichte und Grundlehren des österreichischen Rechtsfürsorgeverfahrens (Freiwillige Gerichtsbarkeit) [online]. Wien: Manzsche Verlags – und Universitätsbuchhandlung, 1906

PAVLÁSKOVÁ Zdeňka, Vstup státního zastupitelství do civilního procesu a jeho dokazování. Hrozba narušení principů civilního řízení a neoprávněný zásah do práva na spravedlivý proces? Právní prostor, dostupné na <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/vstup-statniho-zastupitelstvi-do-civilniho-procesu-a-jeho-dokazovani-hrozba-naruseni-principu-civilniho-rizeni-a-neopraveny-zasah-do-prava-na-spravedlivy-proces>

PELIKÁN Robert, MRÁZKOVÁ Tereza, Účastenství v řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, [Právní rozhledy 6/2021, s. 191]

POHL, Tomáš, Insolvence jako druh civilního procesu, Obchodní právo č. 7-8/2015, rubrika Nad novou úpravou soukromého práva, 2015, ISSN. 1210-8278.

PELIKÁNOVÁ, Irena. Komentář k obchodnímu zákoníku. 2. díl (§ 56-260). 1. vyd. Praha: Linde, 1995, 767 s. ISBN 80-85647-52-4.

POKORNÁ, Jarmila, K účasti notářů na valných hromadách kapitálových obchodních společností. Právo a podnikání, 1997, č. 1, ISSN 2571-4082.

POKORNÁ, Jarmila, K některým otázkám změny společenské smlouvy u společnosti s ručením omezeným. Právní rozhledy, 1994, č. 5, s. 151 a násl., ISSN 1210-6410

POKORNÁ, Jarmila, Několik úvah k právní povaze usnesení valné hromady. Právní rozhledy, 1999, č.6, ISSN 1210-6410

RADA, Ivan. Povaha valné hromady a povinnosti uložené statutárním orgánu v souvislosti s jejím konáním. Právní rozhledy. 2003, roč. 11, č. 8, s. 379-388. ISSN 1210-6410.

RUBÁN, Radek, Nicotnost usnesení valné hromady, Diplomová práce, PrF MU Brno, 2012

RUBÁN, Radek, O konstitutivní povaze návrhu na vyslovení neplanosti usnesení nejvyšších orgánů kapitálových společností a družstev. Obchodněprávní Revue. 2017, roč. 9, č. 11-12, s. 305-313. ISSN 1803-6554.

SADECKÝ, Lukáš, Institut protestu v kapitálové společnosti po novele zákona o obchodních korporacích, Časopis Ad Notam, 1/2020, str. 3 a násl., ISSN 1211-0558

SCHICK, T.-M. Kommentar des FamFG. § 410. [online]. research.wolterskluwer-online.de. [cit. 17. 6. 2020]. <https://research.wolterskluwer-online.de/document/353892ae-364c-321d-86c0-cb6f3c1e0650>

SIVÁK Jakub, Úloha státního zastupitelství j ve zvláštních řízeních soudních, Bulletin advokacie 2023/7-8, str. 7-10, ISSN 12143758

SPÁČIL, Jiří. Některé sporné otázky relativní neplatnosti v novém občanském zákoníku. Právní rozhledy. 2014, roč. 22, č. 5, s. 172-177. ISSN 1210-6410.

STAVINHOVÁ, Jaruška. Problém diferenciacie řízení sporného a nesporného v socialistickém civilním procesu. Brno: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 1984, s. 110-113.

SUM, Tomáš, Rozsah prezkumné činnosti soudů v rejstříkovém řízení, ePrávo dostupné z <https://www.epravo.cz/top/clanky/rozsah-prezkumne-cinnosti-soudu-v-rejstrikovem-rizeni-98454.html>

SVOBODA, Karel a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních: komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2015, 1032 s. ISBN 978-80-7400-297-7.

SVOBODA, Karel, TLÁŠKOVÁ, Šárka, VLÁČIL, David, LEVÝ, Jiří, HROMADA, Miroslav a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, ISBN 978-80-7400-788-0

ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. Civilní proces. Řízení nesporné, rozhodčí a s mezinárodním prvkem. Praha: C. H. Beck, 2015, 379 s. ISBN 978-80-7400-594-7.

ŠÍNOVÁ, Renáta; JURÁŠ, Marek. Účastenství v civilním soudním řízení. Praha: Leges, 2015, 256 s. ISBN 978-80-87576-78-6.

ŠEVČÍK, Daniel, Společnost s ručením omezeným. Praha: Prospektrum, 2001, ISBN 80-7175-099-9

ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, 994 s. ISBN 978-80-7400-480-3.

ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 394, ISBN: 978-80-7400-799-6

ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol., Obchodní zákoník. Komentář. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 464, ISBN 978-80-7400-354-7.

ŠTENGLOVÁ, Ivana, Souhlas všech společníků či členů – co tím zákon myslí? Právní rozhledy, 2015, č. 6. ISSN 1210-6410

ŠTENGLOVÁ, Ivana, DĚDIČ, Jan, Je usnesení valné hromady právním úkonem? Právní rozhledy, 1999, č. 5. ISSN 1210-6410

ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. Civilní proces. Řízení nesporné, rozhodčí a s mezinárodním prvkem. Praha: C. H. Beck, 2015, ISBN: 978-80-7400-594-7

ŠÍNOVÁ, Renáta; JURÁŠ, Marek, Účastenství v civilním soudním řízení. Praha: Leges, 2015, ISBN 978-80-87576-78-6

ŠLEJHAROVÁ, Markéta, Nesporná řízení v komparativním pohledu, Disertační práce PrF MU Brno 2021

ŠVESTKA, Jiří a kol. Občanský zákoník: komentář. Svazek I, (§ 1 až 654). Praha: Wolters Kluwer, 2014, 1736 s. ISBN 978-80-7478-370-8.

ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan a kol. Občanské právo hmotné 1. 5., jubilejní aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, ISBN 978-80-7552-187-3

ŠUK, Petr. Ingerence soudů do vnitřních poměrů obchodních korporací. Bulletin advokacie. 2017, č. 11, ISSN 12143758

TICHÝ, Luboš. Obecná část občanského práva. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014, 372 s. ISBN 978-80-7400-483-4.

TVRDÍK, Ivan. (Ne)sporná řízení. Právní rozhledy, 2023, č. 1, ISSN 1210-6410

WINTEROVÁ, Alena. Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice. 6. vyd. Praha: Linde, 2011. s 208 ISBN: 80-7201-464-1

WINTEROVÁ, Alena; MACKOVÁ, Alena a kol. Civilní právo procesní. Část první: řízení nalézací. 8. vyd. Praha: Leges, 2015, 624 s. ISBN 978-80-7502-076-5.

VAŠUTOVÁ, Vendula. Specifika dokazování v odlišných právních procesech. Právní rozhledy. 2011, č.22, s. 795. ISSN 1210-6410

ZAHRADNÍKOVÁ Radka, Aplikace zákona o zvláštních řízeních soudních na některá řízení ve věcech obchodních korporací, JURISPRUDENCE 5/2014, ISSN 1802-3843 (print), str. 34-42

ZÁVODSKÝ Michal, Neplatnost usnesení valných hromad akciových společností v České republice, a Rakousku se zvláštním zřetelem k Německu, rigorózní práce, PrF MU Brno 2006,

ZOULÍK, František, Řízení sporné a nesporné jako druhy civilního procesu. Praha: Academia, 1969

ŽULEKOVÁ, Žofia, Ničotnosť uznesení valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti - posun v slovenskej judikatúre?, Súkromné právo, Ročník 2016, Vydanie 1/2016 dostupné na <https://www.legalis.sk/sk/casopis/sukromne-pravo/nicotnost-uzneseni-valneho-zhromazdenia-obchodnej-spolocnosti-posun-v-slovenskej-judikature.m-132.html>

Seznam právních předpisů

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém].

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém].

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů, In: *ASPI* [právní informační systém].

Zákon č. 283/1993 o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, In: *ASPI* [právní informační systém].

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, In: *ASPI* [právní informační systém].

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů, In: *ASPI* [právní informační systém].

Sněmovní tisk č. 931, důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o zvláštních řízeních soudních [online]. Parlament České Republiky, Poslanecká sněmovna 2010-2013, Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?0=6&CT=931&CTI=0>.

ABGB - Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesammten deutschen Erbländer der Oesterreichischen Monarchie, vom 1. Juni 1811, StF: JGS Nr. 946/1811, in der geänderten Fassung [Rakouská republika]

Aktiengesetz - Aktiengesetz vom 30. Januar 1937, RGBl. I S. 107, in der Neufassung vom 6. September 1965, BGBl. I S. 1089, in der geänderten Fassung [Spolková republika Německo]

BGB - Bürgerliches Gesetzbuch vom 18. August 1896, RGBl. S. 195, in der Fassung der Neubekanntmachung vom 2. Januar 2002, BGBl. I S. 42, in der geänderten Fassung [Spolková republika Německo]

ZPO - Zivilprozessordnung vom 30. Januar 1877, RGBl. S. 83, in der Fassung der Neubekanntmachung vom 5. Dezember 2005, BGBl. I S. 3202, in der geänderten Fassung [Spolková republika Německo]

ObchZ - zákona č. 513/1992 Sb., obchodní zákoník, , ve znění pozdějších předpisů

OSŘ - zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

AktG - rakouský Aktiengesetz Bundesgesetz vom 31. März 1965 über Aktiengesellschaften (Aktiengesetz – AktG), 10 StF: BGBl. Nr. 98/1965, in der geänderten Fassung [Rakouská republika]

rakouský GmbH-Gesetz - Gesetz vom 6. März 1906, über Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbH-Gesetz – GmbHG), StF: RGBl. Nr. 58/1906, in der geänderten Fassung [Rakouská republika]

rakouský ZPO - Gesetz vom 1. August 1895, über das gerichtliche Verfahren in bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten (Zivilprozessordnung – ZPO), RGBl. Nr. 113/1895, in der geänderten Fassung [Rakouská republika]

Judikatura:

Použitá judikatura je uvedena jak v rámci textu, tak v jednotlivých odkazech pod čarou

Soudní přezkum rozhodnutí valné hromady obchodní korporace

Abstrakt

Diplomová práce se věnuje tématu soudního přezkumu rozhodnutí valné hromady obchodní korporace. Věnuje pozornost valné hromadě obchodní korporace, jejímu významu pro řízení obchodní korporace, rozhodnutí valné hromady obchodní korporace, protestu proti rozhodnutí valné hromady jako základnímu předpokladu soudního přezkumu rozhodnutí valné hromady.

Dále vymezuje obecná východiska k povaze řízení soudního přezkumu rozhodnutí valné hromady v nesporném řízení, jednak co do otázek spojených se zahájením řízení a procesními podmínkami, tak postavení účastníků. Zkoumá účast státního zastupitelství, průběh řízení a dokazování. Samostatně pak vymezuje rozsah přezkumu vad rozhodnutí valné hromady v rejstříkovém řízení, kdy se věnuje formálnímu a věcnému přezkumu v rejstříkové řízení ve vztahu k vadám rozhodnutí valné hromady.

Jedním z cílů této práce bylo, kromě snahy o komplexní zpracování tematiky rovněž i snaha o analýzy konkrétních zásad a institutů této formy civilního řízení, včetně jejího dopadu na řízení o vyslovení neplatnosti orgánu obchodní korporace. Jednou z pracovních metod užitých v této diplomové práci je metoda srovnávací, kdy instituty českého civilního procesního jsou srovnávány především s německými a rakouskými civilními procesními instituty.

V souvislosti s nabytím účinnosti ZŘS zůstala řízení ve sporech mezi obchodními korporacemi, jejich společníky nebo členy, jakož i mezi společníky nebo členy navzájem, vyplývají-li z účasti na obchodní korporaci a dále ve sporech mezi obchodními korporacemi, jejich společníky nebo členy a členy jejich orgánů nebo likvidátory, jde-li o vztahy týkající se výkonu funkce členů orgánů nebo likvidace, nadále předmětem úpravy v OSŘ. Zároveň došlo k vynětí řízení ve statusových věcech právnických osob z občanského soudního řádu a jejich začlenění do zákona o zvláštních řízeních soudních.

Okruh osob oprávněných dovolat se neplatnosti rozhodnutí orgánu obchodní korporace upravuje zákon o obchodních korporacích. Vzhledem k platné právní úpravě je nutno přijmout závěr, že řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady akciové společnosti, respektive o

vyslovení neplatnosti rozhodnutí jediného akcionáře přijatého v působnosti valné hromady akciové společnosti, je řízením ve statusové věci právnické osoby a jde o tzv. nesporné řízení, ve kterém není přípustné vedlejší účastenství.

Klíčová slova

usnesení valné hromady

neplatnost usnesení valné hromady

civilní řízení nesporné

přezkum usnesení valné hromady

Judicial review of the decision of the general meeting of a business corporation

Abstract

The diploma thesis deals with the topic of judicial review of the decision of the general meeting of a commercial corporation. It pays attention to the general meeting of a business corporation, its importance for the management of a business corporation, the decision of the general meeting of a business corporation, the protest against the decision of the general meeting as the basic premise of the judicial review of the decision of the general meeting.

It also defines general grounds on the nature of the proceedings and the judicial review of the general meeting's decision in uncontested proceedings, as well as the issues related to the initiation of the proceedings and procedural conditions and the status of the parties. It examines the involvement of the public prosecutor, the conduct of the proceedings and the evidence. Separately, it defines the scope of the review of defects of the decision of the general meeting in the registry proceedings, where it focuses on the formal and substantive review in the registry proceedings in relation to defects of the decision of the general meeting.

One of the objectives of this thesis was, besides the effort to provide a comprehensive treatment of the topic, also an effort to analyse specific principles and institutes of this form of civil proceedings, including its impact on the proceedings for the declaration of invalidity of a corporate body. One of the working methods used in this thesis is the comparative method, where the institutes of Czech civil procedure are compared mainly with German and Austrian civil procedural institutes.

In connection with the entry into force of the Act on special court proceedings, the proceedings in disputes between commercial corporations, their members or partners, as well as between members or partners among themselves, if they arise from participation in a commercial corporation, and in disputes between commercial corporations, their members or partners and members of their bodies or liquidators, if they concern relations relating to the performance of the functions of members of the bodies or liquidation, continue to be subject to regulation in the Civil Procedure Code. At the same time, proceedings in status cases of legal entities were removed from the Civil Procedure Code and incorporated into the Special Court Proceedings Act.

The scope of persons entitled to invoke the invalidity of a decision of a body of a commercial corporation is regulated by the Commercial Corporations Act. In view of the applicable legislation, it must be concluded that the proceedings for the annulment of a resolution of the general meeting of a joint stock company, or for the annulment of a decision of the sole shareholder adopted in the capacity of the general meeting of a joint stock company, is a proceeding in the status of a legal person and is a so-called uncontested proceeding in which no interventions are admissible.

Key words

resolutions of the general meeting

nullity of the resolution of the general meeting

uncontested civil proceedings

review of the resolution of the general meeting